

MAPADERgi

Sayı 2

ŞUBAT
2018

20. yıl

**MARKA ÜZERİNDEKİ HACİZ VE
HACZİN HÜKÜMLERİ**

**YENİ KANUNA GÖRE YILLIK
ÜCRET ÖDEMELERİ**

**BAŞKASINA AİT ALAN
ADININ MARKA
OLARAK TESCİLİ**

**YENİ NESİL SERBEST TİCARET
ANLAŞMALARININ
FİKRİ VE SINAİ MÜLKİYET HAKLARI
AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**TÜRKİYE'DEKİ ORTALAMA
TÜKETİCİLERİN YABANCI DİL
BİLGİSİ DÜZEYİNİN MUTLAK VE
NİSPİ RET NEDENLERİ
BAKIMINDAN YAPILAN
İNCELEMeye
ETKİSİ**

İçindekiler

01

Önder Erol ÜNSAL

BAŞKANIN MESAJI

02

Kapak

MESLEKTE
20. YIL

03

Türkay ALICA

RÖPORTAJ

09

Orhan Berkay KARADAĞ

MARKA ÜZERİNDEKİ
HACİZ VE HACZİN
HÜKÜMLERİ

12

BAŞKANLARLA SÖYLEŞİ

26

A. Bülent DALOĞLU

YENİ KANUNA GÖRE
YILLIK
ÜCRET ÖDEMELERİ

29

Fulya ÇELİK YILMAZ

HUZUR DOLU BİR ŞEHİR:
CENEVRE

30

Dilan KARATEPE YILMAZ

YENİ NESİL SERBEST TİCARET
ANLAŞMALARININ
FİKRİ VE SİNAİ MÜLKİYET
HAKLARI AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ

35

Sadettin AKIN

SAATLERİ DURDURAN
TOPLANTI

38

Hayrunnis a YILMAZ

BAŞKASINA AİT ALAN
ADININ MARKA
OLARAK TESCİLİ

44

Ayşe Göksu KAYA ÖZSAN

RÖPORTAJ

47

H.Öğuzhan KARSLI

TÜRKİYE'DEKİ ORTALAMA
TÜKETİCİLERİN YABANCI DİL
BİLGİSİ DÜZEYİNİN MUTLAK
VE NİSPİ RET NEDENLERİ
BAKIMINDAN YAPILAN İN-
CELEMeye ETKİSİ

55

Coşar ERÜNLÜ
Mert KIYAN

FİKRİ EGZERSİZ

Birinci sayımızın en çok ilgi toplayan bölümlerinden birisi de ödüllü zeka soruları yarışmamızdı. Bu sayıda da yeni sorularla ve elbette ki yeni ödülümüzle karşınızdayız.

MAPADERGİ'nin ikinci sayısında okuyucularımızla buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

İlk sayının ardından aldığımız çok sayıda olumlu geri dönüş, bizleri ikinci sayı için daha da motive etti. Oldukça zengin ve kapsamlı bir içerikle tekrar karşınızdayız.

Aralık 2017, Marka ve Patent Uzmanları Derneği (MAPADER) için önemli bir tarihti. Aralık 1997'de Kurum'da göreve başlayan ilk dönem marka ve patent uzmanları, Aralık 2017'de 20. hizmet yıllarını doldurdular. MAPADER, bizler için önemli olan bu günü, üyeleri arasında yaptığı bir etkinlikle kutladı. Kutlamamızdan kareleri dergi içerisinde görebilirsiniz.

Bu sayıda, üyelerimizin kalemlerinden çıkan çok sayıda makale var. Ayrıca çok dikkat çekici röportajlarımız ve bir de söyleşimiz var. Bu söyleşimizde uzmanlık kariyerinden gelerek Türk Patent ve Marka Kurumu'nda daire başkanlığı po-

zisyonuna yükselmiş meslektaşlarımız Dr. Elif B. AKIN, Salih BEKTAŞ, Hakan KIZILTEPE ve M. Kubilay GÜZEL, bizlerle görüş ve tecrübelerini paylaştılar. Bu değerli birikimin sizler tarafından da ilgiyle karşılanacağını düşünüyoruz. Röportajlarımızdan ilki, Türk fikri ve sınai mülkiyet hakları camiasının önde gelen isimlerinden, emekli ihtisas mahkemesi hakimi, Avukat Türkay ALICA ile gerçekleştirildi. Bizim çok zevk alarak gerçekleştirdiğimiz bu dostane sohbet, umarız sizlere de keyif verecektir. Diğerinde ise, Patent Dairesi'nde görev yapan meslektaşımız A. Göksu KAYA ÖZSAN kendisiyle yapılan röportajda bizlerle kurum, meslek ve hedefleri hakkındaki görüşlerini paylaştı. Üyelerimizin bize ilettiği makaleler de, ele aldıkları konular da oldukça yetkin ve doyurucu içeriğe sahip, hepsini dikkatlice incelemenizi öneririz.

MAPADERGİ'nin ikinci sayısını hazırlarken sağladıkları içerik ve manevi destekleriyle bizlere güç veren tüm üyelerimize ve geri dönüşleriyle bizleri motive eden okurlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Özel iki teşekkürümüz var. Bunlardan ilki, MAPADERGİ'nin her tür teknik sorumluluğunu üstlenen ve yükün çoğunu tek başına sırtlayan Yönetim Kurulu üyemiz Serhat DÜNDAR'a gidiyor. İkinci özel teşekkürün sahibiyse, üyelerimizin sağlayacağı yazılar için temaları kuran, bunların takibini gerçekleştiren ve ilaveten, röportajlarımızı hazırlayan ve gerçekleştiren üyemiz Sevgi KAPUCU. Onlar olmadan dergimizi sizlere sunmak mümkün olmazdı.

MAPADERGİ'nin üçüncü sayısında buluşmak üzere diyerek, sizleri dergiyle başbaşa bırakıyor ve keyifli bir okuma diliyoruz.

Sevgi ve saygılarımızla,

Önder Erol ÜNSAL

MAPADER Yönetim Kurulu Başkanı

Meslekte 20. Yıl

MAPADER, Türk Patent ve Marka Kurumu'nda 20. hizmet yılını doldurmuş üyeleri için bir kutlama düzenledi ve bu üyelerimize birer plaket takdim etti.

Meslekte 20. yılını dolduran Muammer ÖZCAN, Halime KİP, A. Bülent DALOĞLU, Hakan BAYRAM, Işıl ALTAYLI, Mustafa DALKIRAN, Tülay İŞGÖR, Elif B. AKIN, Hamide ERDOĞDU, Gonca ILICALI, Asu COŞKUN, Sadettin AKIN, İsmail FİDAN ve Önder E. ÜNSAL' ı bir kez daha tebrik ediyor ve nice başarılı yıllar diliyoruz.

Türkay Alca

Biraz kendinizden bahsedebilir misiniz? Hakimlik mesleğini seçmenizde etkili olan şey nedir?

En zor olan şeylerden birisi insanın kendisini anlatması galiba. Bizim kültürümüzde de insanın kendisinden bahsetmesi pek hoş karşılanmayabilir. Ama sonuç olarak insan kendisinden bahsederken kendisini nasıl algıladığını anlatır aslında. Toplumun bireyi algılama şeklinin yanı sıra insanın kendisini algılama şekli önemlidir. Bu sebeple kendimden bahsetmem gerekirse; öğretmen bir babanın ve ev hanımı bir annenin çocuğu olduğumu söyleyerek başlayabilirim konuya. Kırsalı da bilirim, üniversite hayatımla birlikte içine girdiğim şehir hayatını da bilirim. Fakülteyi bitirdikten sonra değerlendirebileceğim birçok seçenek mevcuttu ancak mezun olmuş olduğum Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin bir felsefesi vardır. Atatürk'ün, Fakültenin kuruluşunda dile getirmiş olduğu "Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Cumhuriyet'in ihtiyacı olan cumhuriyet savcılarını ve hakimleri yetiştirecek okuldur." sözü Fakültenin ruhuna yerleşmiş ve bizlere de aktarılmıştır. Atatürk ayrıca bunu dile getirirken Fakültenin kuruluşundan duyduğu kıvancı da dile getirmiştir. Sanırım okulun ilk yıllarından

itibaren bu felsefe beni de etkiledi. Zaten Ankara Hukuk eskilerden beri hakimler ve savcılar yetiştirmiştir. Hakimlik mesleği aslında bir nevi peygamber postudur, halk arasında da öyle görülür. Yetişmiş olduğum çevre ve dönem itibarıyla bir hukukçunun sunabileceği en iyi adalet hizmeti hakimlikti birçok kişiye göre. O dönem ben de hakimlik mesleğini (keza cumhuriyet savcılığı gibi) hukuk kuraları çerçevesinde ve vicdani değerlerle adalet dağıtmanın en iyi yolu olarak algıladım ve bu mesleği seçtim. Örneğin benim noterlik başvurum bulunmamaktadır. Oysaki Adalet Bakanlığı'na verilecek bir diploma örneği ile noterlik başvurusunda bulunulabilirdi ancak ben bu denli basit bir prosedür gerektiren başvuruyu bile yapmadım. Çünkü şahsımın hakimlik mesleğinden emekli olacağını düşünmüştüm. Fakat şartlar değişiyor elbette zamanla. 2016 yılının Mart ayında bir karar verdim ve hakimlik mesleğinden emekli oldum. Ancak 1 buçuk yıldır Ankara Barosu'na bağlı olarak avukatlık yapmaktayım. Hukuk bir toplumun ihtiyacı olan hava kadar su kadar elzem bir ihtiyaçtır. Çağdaş toplumlarda hukukun önemi daha iyi kavranmıştır şüphesiz. Ancak bizim gibi gelişmekte olan top-

“

Fikri ve Sınai Haklar Mahkemelerinin de patent, tasarım veya marka şeklinde ihtisaslaşması gerektiğini düşünüyorum.

”

lumlar hukukun önemini tam anlayamamakla birlikte kıymetini çok iyi bilmiyorlar maalesef. Mesela haklar, özgürlükler ve bunların kazanılması çok kolay hadiseler değildir. Şuan sahip olduğumuz hakların önemli bir kısmı Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte sanki Kurtuluş Savaşı'nın bir ödülü gibi oldu bizler için. Yani demek istediğim zamanla toplumumuz tarafından kazanılmış olan haklar, Avrupa'daki insanlara kıyasla (ki Avrupa'da kanlı savaşlar sonucunda bir takım haklar elde edilebilmiştir) daha kolay elde edildiği için kıymeti çok da anlaşılamamıştır. Ancak zaman itibariyle bilinç düzeyinin arttığını gözlemliyorum ve hukukun öneminin daha iyi anlaşılmasına başlandığını düşünüyorum. Hukukun öneminin tam olarak anlaşılamamasının açık ve net bir sebebi var mıdır bilemiyorum ancak bir örnekle durumu açıklayacak olursak; diyelim ki bir mimarsınız ve bir bina tasarladınız yani somut bir şey ürettiniz, insanlar binayı gördükleri ve dokundukları için sanırım daha kolay kabulleniyorlar. Ancak "adalet" bu denli somut bir şey olmadığı için, bireylerin vicdanında ve kalbinde anlaşılacak

bir hadise olduğu için sanırım biraz soyut kalıyor. Bu sebeple de hukukun önemini kavramak zorlaşıyor. Bunun yansıması olarak da mesleğimizi icra ederken elbette bizler de zorluklar yaşıyoruz.

Emekli olduktan sonra hayatınızda neler değişti?

Aslında çalışma temposu açısından hayatımda pek bir değişiklik olmadı. Zira hakimlikten emekli olduktan sonra sadece 10 günlük bir ara verdim sonra hemen ofise yerleştim ve avukatlık yapmaya başladım. Ancak avukatlık mesleğinde elbette daha esnek ve rahat olduğumu söyleyebilirim. Örneğin mahkemede önümüze gelen dosyalarda görev ve yetki açısından bir sıkıntı olmazsa incelemek ve karar vermek durumunda oluyoruz. Yani reddetme imkanımız yok. Ancak avukatlıkta durum değişiyor tabiki. Tecrübe ve imkanlar doğrultusunda hangi davayı alacağımız konusunda seçim imkanımız var. Tabi bazı durumlarda eş, dost, akraba söz konusu olduğunda istemediğimiz bir dosyaya bakmak durumunda kalabiliyoruz ancak bunlar çok istisnai durumlar. Bunlar dışında üzerinde çalışaca

ğımız dosyaları seçebilme imkanımızın olması mesleğin en güzel avantajlarından birisi. Bu sebeple de uzmanlaştığım alandan kopmak istemediğimden daha çok sınıai mülkiyet haklarına ilişkin davalarla ilgilenmeyi tercih ediyorum.

Sınıai mülkiyet hukukuna ilişkin gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz? 6769 sayılı SMK'ya ilişkin neler söylemek istersiniz?

Öncelikle 6769 sayılı SMK'nın hazırlanmasında emeği geçen tüm arkadaşları tebrik etmek istiyorum. Öncelikle ben ülkemiz açısından 6769 sayılı SMK'yı oldukça olumlu buluyorum. Örneğin marka hukukunda oldukça önemli ve faydalı gelişmeler yaşandı yeni Yasa ile birlikte. AB'deki 2015 reformuna paralel gelişmelere yeni mevzuatla birlikte yer verildi. Bu uyumlaştırma sürecinde de önemli bir başarı elde edildiğini düşünüyorum. Markanın tanımından tutun da kullanma yükümlülüğüne kadar, ihlal davalarındaki kullanmama defii de dahil olmak üzere uluslar arası platformdaki gelişmelere paralel düzenlemeler yapıldı. Bundan önce markayı tescil ettirdikten sonra deyimi yerindeyse "üstüne yatma" anlayışı hakimdi. Bu durum da, bu

ifadeyi ilk kim kullanmıştı şu an anımsayamadım ancak, "Marka sicili acaba bir marka mezarlığı mı?" sorusunu aklımıza getiriyordu. Bu ifade ben de de yer etti açıkçası. Yaşayan ve piyasada işlevsel olan bir marka anlayışı için kullanma yükümlülüğü önem arz etmektedir. Hükümsüzlük davalarındaki hak düşürücü sürenin netleşmesi de önemli bir düzenlemedir. Her yasada redaksiyon hataları olabilir elbette. Ancak SMK'nın olumsuzluklarından ziyade olumlu yönleri ağır basmaktadır. Marka kısmında olabildiğince açık ve net olan Yasa Patent kısmında aynı anlayışı bize yansıtamadı. Patent kısmında bence yasa koyucudan beklenen düzenlemelere yer verilmedi. Örneğin birincil ve ikincil tıbbi kullanımlarla ilgili beklenen düzenlemeleri yeni Yasada göremedik. Konuyla ilgili daha önceki komisyonlarda ve toplantılarda da görüşümü dile getirmiştım. Yasa koyucu konuyla ilgili tercihini yapmalıydı bana göre, ancak maalesef yasa koyucu net bir tercih yapmadı. Örneğin bir başvurunun ikincil tıbbi kullanım patenti olduğunu düşünelim, bu durumda yerli başvurunun akıbeti belirsiz. Bu durumda yargı kararları yol gösterici olacak.

Ayrıca bir hayalim var. Resim ile ilgilenmeyi çok sevdiğim için ofisimde bir bölümü resim atölyesi haline getirmeyi düşünüyorum. İlerleyen zamanlarda kahve kokusu eşliğinde ofisimde boş bulduğum vakitlerde resim yapmayı, yağlı boya tabloları üzerinde çalışmayı hayal ediyorum.

Yani bu ikincil tıbbi kullanımlara ilişkin başvurular ülkemizde tescil edilebiliyor. Ancak hükümsüzlük davasına konu olduğu takdirde bu uyuşmazlıklar ne olacak? Yasa Koyucu burada tercihini yapmalıydı ancak konuyu muğlak bırakmayı tercih etti. Bu durumda Avrupa'dan gelen başvuruyu hükümsüz kılamazken, yerli başvuruyu hükümsüz kılabilme gibi bir sonuç ortaya çıkarabilecek bir yoruma sebebiyet verdi. Hal böyle olunca da yerli başvurunun yabancı başvuruya nazaran daha olumsuz bir koşulda incelemeye tabi tutulması gibi bir durum ortaya çıktı. Bu konuda piyasada bir tereddüt var ve bu giderilmeliydi. Ben Yasa'yı genel anlamda olumlu buluyorum ancak bahsini etmiş olduğum hususu da patent hukukuna ilişkin olarak eleştiriyorum. İncelemesiz patentin kaldırılması ise çok isabetli bir tercih oldu. Bu düzenlemeyle birlikte patentlenebilirlik aslında nitelik kazandı. Tasarımda da AB müktesebatıyla uyumlu gelişmelere yer verildi. Ancak burada da belirsizlikler var elbette. Coğrafi işaretler de keza olumlu gelişmelere yer verildi. Örneğin, özelliklerin daha net ortaya konması ve denetim mekanizmasına ilişkin getirilen yenilikler bence olumlu düzenlemelerdir. Meslek hayatımda maalesef 2 adet coğrafi işareti hükümsüz kılmak durumunda kaldım. Birincisi körfez zey-

tinyağlarına ilişkin yapılan başvuruydu. Yöre sınırları net olarak belirlenmediği için söz konusu coğrafi işareti hükümsüz kılmak durumunda kalmıştım. Bir diğeri ise Maraş dondurmasına ilişkin başvurudur. Bu başvuruda da yine yöresel sınırlar net olmadığı için ve denetim mekanizmasında aksaklıklar tespit edildiği için hükümsüz kılınmıştı. Yeni düzenlemelerle birlikte bu alanda olumlu gelişmeler var elbette ancak coğrafi işaretlerde daha alacağımız epeyce bir yol var kanaatimce. Genel hükümlerin beşinci kitapta yer alması da bence isabetli oldu. Örneğin yoksun kalınan kazanç hesabına ilişkin önceki KHK'larda farklı farklı düzenlemeler vardı. Dolayısıyla eylem aynı olsa da farklı düzenlemeler olduğu için tazminat hesaplanması durumunda farklı sonuçlar ortaya çıkabiliyordu. Bunun en tipik örneği menfi tespit davasıdır. Çünkü markada bu davayı açmadan önce davanın açılacağı kişiye ihtar göndermek gerekirken patent ve tasarımda kullanılan ifade dolayısıyla ihtar göndermenin zorunlu olup olmadığı hususunda tartışmalar vardı. Hal böyleyken marka gibi sınırları daha net olan bir alanda ihtar göndermek lafzen dava şartı gibi düzenlenmişken patent ve tasarım gibi daha girift olan alanlarda ihtar göndermek ihtiyariymiş gibi düzenlenmişti. Bu da sonuç olarak mahkemelerin çelişkili kararlar vermesine sebep oldu. Ancak şuanda genel hükümlerle birlikte bu gibi karışıklıklar ortadan kalktı. Genel hükümlere göre ihtar göndermek ihtiyari olarak düzenlendi. Bu husus kanaatimce hatalı oldu ancak hüküm net olduğu için yeksesak sonuçlar ortaya çıkacağından bunu da olumlu bir gelişme olarak değerlendiriliriz. Yine genel hükümlerde süreler açısından pratikte ortaya çıkacak sorunlara çözüm getirecek düzenlemelere yer verildi. Bu da olumlu bir gelişmedir. En önemlisi ise SMK'da 155. madde hükmüdür. Diyelim ki 2 tane tescilli hakka ilişkin bir uyuşmazlık söz konusu oldu.

Marka-marka olabilir veya marka-tasarım olabilir bu haklar. Önceki hak sahibi sonraki hak sahibine karşı ihlal davası açtığında davalı sonradan tescilletmiş olduğu hakkına dayanabilecek mi dayanamayacak mı? Bu husus da yine tartışmalı ve sorunlu alanlardan biriydi. Burada da yasa koyucu çok doğru bir tercih yaptı ve sonraki hak sahibinin tescillettiği hakka dayanamayacağına hükmetti ve bununla birlikte ABAD kararlarıyla uyumlu bir uygulamaya vesile oldu. Dolayısıyla bence 155. madde sistemde bir mihenk taşıdır, uluslar arası uyum açısından da önemlidir. Görüldüğü gibi 6769 sayılı SMK ile ilgili eleştirilerim var ancak daha çok olumlu görüşlerim var. Bu sebeple söz konusu çalışmada emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Türk Patent ve Marka Kurumu'nun sınai mülkiyet haklarına ilişkin olarak yapmış olduğu çalışmaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bir önceki soruda yapmış olduğum açıklamalar burada da geçerli aslında. Zira 6769 sayılı SMK'nın hazırlanma sürecinde taşın altına elini koyan Türk Patent ve Marka Kurumu oldu. Böylesine önemli bir Kanun'un hazırlanması sürecinde Kurumunuz önemli bir sınav verdi. Yine son dönemlerde Kurumunuzun yaptığı diğer önemli bir çalışma uluslararası otorite olma hususundaki çalışmalarıdır. Bundan sonra ülkemizin bu alanda edineceği imaj elbette ki Kurum uzmanlarının katkısıyla yakından ilgili olacaktır. Eğer ülkemizde yapılan araştırmalar ve oluşturulan raporlar ülkemizin edineceği imajı olumsuz etkileyecek olursa korkarım bu alanda başarı elde etmemiz zorlaşacaktır. Bu sebeple konuyla ilgili çalışan patent uzmanlarına çok iş düşüyor bence. Acaba kolayca rapor alınan bir ülke imajı mı çizeceğiz yoksa EPO gibi kaliteli araştırma inceleme raporları mı ortaya koyacağız bunu zaman gösterecek. Arzu ettiğimiz şey elbette ki güvenilir patent verilen bir sistemin işlemesidir. Türk Patent ile ilgili genel olarak

olumlu düşüncelerim bulunmakla birlikte elbette ki bazı konularda eleştirdiğim hususlar da var. Örneğin marka ve patent uzmanlığı unvanlarının sınai mülkiyet uzmanlığına dönüştürülmesi kanaatimce hiç de doğru olmadı. Konuyla ilgili düşüncelerimi yer aldığım toplantılarda da dile getirdim. Her ne kadar idari gereklilikler dolayısıyla böyle bir adım atılmış olsa da yapılan değişikliği Kurumsallaşma adına doğru bulmuyorum. Umarım konuyla ilgili sorunlar giderilir ve ihtisaslaşmaya ilişkin yeniden adımlar atılır. Zira ihtisaslaşma her alanda önemli bana göre. Örneğin Fikri ve Sınai Haklar Mahkemelerinin de patent, tasarım veya marka şeklinde ihtisaslaşması gerektiğini düşünüyorum. Konuyla ilgili de her zaman dile getirdiğim gibi katkı vermekten memnuniyet duyarım.

Mesleğiniz dışında kendinize vakit ayırdığınızda neler yapmaktan hoşlanırsınız?

Müzik dinlemeyi çok sevdiğim için ve boş vakit bulmakta zorlandığım için boş zamanlarımda müzik dinlemek yerine müzik ile işimi birleştirmeyi tercih ettim. Genellikle çalışırken müzik dinliyorum. Ruh halime göre dinlediğim müzik türü gün içerisinde bile değişebiliyor. Örneğin güne dingin bir klasik müzik dinleyerek başlayıp saatler geçtikçe rock müzik ile günü kapatabiliyorum. Eğer vakit bulursam yürüyüş yapmayı ve yüzmeyi seviyorum. Fırsat buldukça seyahat etmeyi seviyorum. Ayrıca bir hayalim var. Resim ile ilgilenmeyi çok sevdiğim için ofisimde bir bölümü resim atölyesi haline getirmeyi düşünüyorum. İlerleyen zamanlarda kahve kokusu eşliğinde ofisimde boş bulduğum vakitlerde resim yapmayı, yağlı boya tabloları üzerinde çalışmayı hayal ediyorum. Bunlar dışında boş vakitlerimde aileme vakit ayırmaya çalışıyorum. Maalesef bu zamana kadar işim dolayısıyla aileme vakit ayırmak konusunda haksızlık ettiğimi düşünüyorum. Yoğun iş temposu ailemle geçireceğim vakitten çaldı hep. Ancak çok şanslıyım ki ailem bu konuda bana hep anlayış gösterdi ve destek oldu. Bu sebeple aileme vakit ayırmak konusunda artık daha dikkatli olmaya çalışıyorum.

Sınai mülkiyet hukuku alanında çalışma yapanlara tavsiyeleriniz nelerdir?

Bu konu oldukça mühim aslında. Sınai mülkiyet alanında yapılan çalışmalar titizlik gerektiren ve muhakkak uzmanlık gerektiren çalışmalardır. Örneğin yurt dışında sınai mülkiyet alanında çalışan bir vekile gittiğinizde eğer kendisinin uzmanlık alanı marka ise bunun sınırlarını net bir şekilde belirtir. Dolayısıyla uzmanlık alanı marka olan bir vekile patent hakkında danışmak için gidemezsiniz. Olması gereken de zaten budur. Bu sebeple ben bu alanda çalışmak isteyenlere öncelikle sevecekleri bir alan seçmelerini ve konuyla ilgili uzmanlaşarak titiz bir şekilde çalışmalarını sürdürmelerini tavsiye ediyorum. Aslında çalışma alanımız uluslararası platformlarda da önem arz ettiği için bu alanda çalışmak insana ayrıca keyif veriyor. Ancak alanımızın bu boyutuna ayrıca değinmek istiyorum. Uluslar arası alanda önem arz eden bir alanda çalışmak isteyen arkadaşlarımıza vereceğim ikinci tavsiye dil öğrenmeye önem vermeleri olacaktır. Sadece İngilizce bilmek yeterli değil bence, ikinci hatta üçüncü dil bilmek bu alanda çalışma yapacak olanlara oldukça avantaj sağlayacaktır. Geriye dönüp baktığımda neyi değiştirmek istersiniz diye soracak olursanız bana bildiğim diller arasına Almanca ve Fransızca'yı eklemek isterdim. İngilizce bilmek elbette uluslar arası gelişmeleri takip etmek bakımından yeterli oluyor. Ancak marka veya patent alanında çalışma yaparken doğrudan almanca dilinde yazılmış kaynaklardan inceleme yapabilmek ayrı bir keyif verecektir diye düşünüyorum. Bu sebeple bu alanda çalışma yapmak isteyen arkadaşlarımızın bu konuya önem vermelerini tavsiye ediyorum. Bunlara ek olarak ise bu alanda çalışacak arkadaşlarımızın geçmişte yapılan çalışmalardan haberdar olmalarının yanı sıra konuyla ilgili güncel içtihatları da takip etmelerini tavsiye ediyorum. Ama en önemlisi yaptıkları işi keyif alarak ve severek yapmalarını tavsiye ediyorum. Örneğin Derneğin

başkanı Önder Bey'in IPR gezgini adlı sitesinde yaptığı çalışmaları incelerken bu işi ne kadar seyerek ve keyif alarak yaptığını görebiliyorum. Ben de kendisinin sitesini mümkün olduğunca takip etmeye çalışıyorum ve hatta zaman zaman yazdığım dilekçelerimde kendisinin çalışmalarına atıflar yapıyorum.

MAPADER hakkında ne düşünüyorsunuz?

MAPADER güzel bir başlangıç yaptı, bu sebeple şahsınızda MAPADER'i tebrik etmek istiyorum öncelikle. MAPADER fikri mülkiyet alanında çalışmalarını sürdüren ve tüm üyeleri Kurumunuzda çalışan ya da çalışmış uzmanlardan oluşması dolayısıyla kamusal niteliği ağır basan bir sivil toplum örgütü bana göre. MAPADER kuruluşuyla birlikte aslında uzmanlarınızın vizyonunun sadece kamuya sıkışıp kalmadığını da göstermiş oldu bir nevi. Meslektaşlar arasındaki dayanışmaya da vesile olan MAPADER, sınai mülkiyet alanına geniş bir perspektiften bakarak bir çok platformda kendini göstermiş ve alanıyla ilgili çok sesliliğe de katkı sağlayan bir kuruluş olarak varlığını devam ettirmektedir. Bu sebeple MAPADER ile ilgili söyleyeceğim en önemli şey "iyi ki varsınız" cümlesi olacaktır. Yaptığınız çalışmalar ve güzel sohbetiniz için de ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

MARKA ÜZERİNDEKİ HACİZ VE HACZİN HÜKÜMLERİ

Orhan Berkay KARADAĞ

Sınai Mülkiyet Uzmanı

Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 148. ve Sınai Mülkiyet Kanunu Yönetmeliği'nin 126. maddelerine göre; tescilli bir marka işletmeden bağımsız olarak haciz edilebilir. Dolayısıyla tescilli bir marka, hem işletmenin malvarlığına dahil bir unsur olması hasebiyle işletmeyle birlikte hem de işletmeden bağımsız olarak haczedilebilir.¹

Her ne kadar SMK'da markanın haczedilebileceği açıkça ifade edilmiş olsa da markanın haciz işlemine konu olabilmesi için herhangi bir yasal düzenlemeye ihtiyaç bulunmamaktadır. Şöyle ki; marka hakkı; ekonomik bir değeri haiz olması nedeniyle maddi hukuk kuralları çerçevesinde devredilebilir. Ayrıca markanın, niteliği gereği haczi mümkün olup markanın haczedilmesini ya-

saklayan herhangi bir yasal düzenleme de bulunmamaktadır.²

İcra ve İflas Kanunu md. 85/1'e göre; borçlunun malvarlığı unsurları, alacaklının alacağına yetecek miktarda haczolunur. Bu bağlamda markanın, alacaklının alacağına yetecek miktarda haczedilmesinin, diğer bir ifadeyle kısmen haczinin mümkün olup olmadığı doktrinde tartışmalıdır. KAYA'ya göre; marka üzerindeki hak; bölünebilir nitelikte bir hak olduğuna, bölünen kısım itibarıyla ekonomik bir değer taşıdığına ve ayrı-

larına ilişkin kanuni düzenlemeler saklıdır. Ayrıca markanın, değerine göre cüz'i bir alacak için tamamının haczedilerek satılması hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurabilir.³ YASAMAN'a göre; her ne kadar markanın kısmen devri mümkün olsa da kısmen haczi kural olarak mümkün değildir. Markanın kısmen haczedilebilmesi için marka ile koruma altına alınan her bir mal ve/veya hizmet sınıfının ayrı ayrı tescil ettirilmiş olması veya marka sahibi tarafından bölünmüş olması gerekir.⁴

SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN 148/8. MADDESİ HÜKMÜ GEREĞİNCE DEVİR, LİSANS, İNTİKAL, HACİZ, REHİN VE MARKA SAHİBİ HAKKINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER İLE İLGİLİ HUKUKİ İŞLEMLER MARKA BAŞVURULARINA DA UYGULANACAĞI İÇİN BİR MARKA TESCİL BAŞVURUSUNUN DA HACZEDİLMESİ MÜMKÜNDÜR.

Kanaatimizce markanın kısmi olarak haczedilmesi mümkün değildir. Şöyle ki; markanın kısmi olarak devrinde olduğu gibi marka üzerindeki kısmi tasarruflar, ancak kanunun izin verdiği hallerde mümkündür.⁵ Nitekim SMK tarafından açıkça izin verilmiş olması nedeniyle marka, kısmi olarak devredilebilir veya lisan- sa konu olabilir.⁶ Ancak markanın kısmi olarak haczedilebileceğine yönelik SMK'da herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Hatta Yönetmeliğin 17/1. maddesine göre; tescilli marka-

ca markanın kısmi olarak devri de mümkün olduğuna göre markanın kısmi olarak haczedilmesi de mümkündür. Ancak bu durumda, markanın meşhur bir marka olması ile devir kısıtlama-

1 Arkan, S. ; **Marka Hukuku, C-II**, Ankara 1998, s.207. , Yasaman, H., Altay, S. ; **Marka Hukuku 556 Sayılı KHK Şerhi, C-II**, İstanbul 2004, s.711. , Karan, H., Kılıç, M ; **Markaların Korunması 556 Sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat**, Ankara 2004, s.340. , Kaya, A. ; **Marka Hukuku**, İstanbul 2006, s.216. , Ünal, M. ; **Marka Tescilinden Doğan Haklarla İlgili Hukuki İşlemler**, Ankara 2007, s.106.

2 Ünal, s.106.

3 Kaya, s.221

4 Yasaman/Altay, C-II, s.712.

5 Ünal, s.106-107.

6 Ünal, s.107.

ların bölünmesi mümkün değildir. Tescilli markaların bölünmesi mümkün olsa dahi markanın bölünmek suretiyle kısmi haczinin kabulü, alacaklının seçimine göre tescilin bölünmesi sonucunda benzer mal ve/veya hizmetler bakımından marka hakkının farklı kişilere ait olması sonucunu doğuracak ve bu durum bazı sorunlara yol açabilecektir.⁷

Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 148/7. maddesinde ortak marka ile garanti markasının devredilmesi veya bir ortak markada lisans verilmesi hususu düzenlenmiş olmakla birlikte bu markaların haczedilip edilemeyeceği hususu düzenlenmemiştir.⁸ Ortak marka ile garanti markalarının devredilmeleri mümkün olduğu için haczedilmelerinin de mümkün olduğu kanaatindeyiz.⁹ Ayrıca bu tür markaların teknik yönetmeliklerinde haczedilmeleri bakımından aksi yönde hükümler bulunsa dahi bu hükümler, hacze engel teşkil etmeyecektir.¹⁰ Ancak garanti markalarının haczedilmesi bakımından özel bir noktaya değinmekte fayda vardır. Kanaatimizce her ne kadar

garanti markalarının haczi teorik olarak mümkün görünse de pratik olarak bu tür markaların haczedilmesi mümkün görünmemektedir.¹¹ Çünkü nitelikleri gereği garanti markalarının, ticaret veya hizmet markaları gibi kullanılmaları mümkün değildir. Ayrıca bir garanti markası haczedilse dahi bu garanti markasının, alacaklısı açısından pratikte maddi bir değeri ifade etmeyecek olması nedeniyle kıymet takdiri ve satışı gerçekleştirilmeyecektir.¹²

Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 148/8. maddesi hükmü gereğince devir, lisans, intikal, haciz, rehin ve marka sahibi hakkındaki değişiklikler ile ilgili hukuki işlemler marka başvurularına da uygulanacağı için bir marka tescil başvurusunun da haczedilmesi mümkündür.

Tescilsiz markalar her ne kadar SMK'nın sağladığı korumanın dışında kalsalar da ekonomik bir değere sahip oldukları ve devredilebildikleri için bu markaların haczedilmeleri de mümkündür.¹³ Ancak tescilsiz markaların herhangi bir sicile kaydedilmeleri söz konusu olmadığı için bu tür markaların haczi, yetkili icra memuru tara-

findan düzenlenen bir tutanak ile yapılacaktır.¹⁴

Bir kişinin kendi veya bir başkasının adını ve soyadını, müstear adını veya resmini marka olarak tescil ettirmesi mümkündür.¹⁵ Örneğin parfüm üreten bir firma, ünlü bir futbolcunun adı ve soyadından oluşan bir markayı, bu futbolcudan izin almak suretiyle kendi adına tescil ettirip kullanabilir. Aynı şekilde ünlü bir modacı, adı ve soyadından oluşan bir markayı, kendi ürettiği kıyafetlerde kullanmak üzere tescil ettirebilir.¹⁶ Bu şekilde kişisel unsurları ihtiva eden markaların haczedilip edilemeyeceği konusunda doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır. Doktrindeki farklı görüşlerin nedeni ise TMK md. 24 hükmüdür. Maddeye göre; hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir.

TEKİNALP'e göre; kişisel unsurları ihtiva eden markaların haczi TMK md. 24 anlamında kişilik haklarına tecavüz oluştuyorsa, bu markalar hacze konu olmamalı ve kişisel hakların sahip olduğu yüksek değer nedeniyle SMK md. 148'in TMK md. 24'ü bertaraf etmesine izin verilmemelidir.¹⁷ Ayrıca Alman doktrini de kişisel hakların ze-

⁷ Aynı yönde bkz. Çolak, U. ; **Türk Marka Hukuku**, İstanbul 2016, s.638.

⁸ 551 Sayılı mülga Markalar Kanunu'nun 36/1. maddesi ortak marka ile garanti markalarının haczine izin vermemektedir. Maddeye göre; müşterek markalar ve birlik markaları devir ve temlik edilemez, lisans mevzu olamaz ve haczedilemez.

⁹ Aynı yönde bkz. Tekinalp, Ü. ; **Fikri Mülkiyet Hukuku**, İstanbul 2005, s.434, Arkan, C-II, s.207. , Karan/Kılıç, s.341. , Kaya, s.217. , Ünal, s.108.

¹⁰ Kaya, s.217.

¹¹ Aynı yönde bkz. Kasapoğlu, M. ; **Markanın Haczi ve Markanın Değerlemesi**, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Bitirme Tezi, İstanbul 2009, s.31. (Yayımlanmış)

¹² Kasapoğlu, s.31-32.

¹³ Ünal, s.109. , Yasaman/Altay, C-II, s.711. , Arkan, C-II, s.175. , Kaya, s.216.

¹⁴ Kaya, s.216.

¹⁵ Ünal, s.109. , Tekinalp, s.343.

¹⁶ Ünal, s.109.

¹⁷ Tekinalp, s.433. , Karan/Kılıç, s.340. Yazarlar, haciz dolayısıyla marka sahibinin kişilik değerlerinde bir eksilmenin meydana geldiği durumlarda hacze izin verilmemesi gerektiğini ifade etmektedirler.

¹⁸ Alman doktrini için bkz. Tekinalp, s.433.

delenmesi durumunda haczin yapılamayacağı görüşündedir.¹⁸

YASAMAN'a göre; kişinin ismi üzerindeki kişilik hakkı ile ismini ihtiva eden marka üzerindeki hakkı birbirinden farklıdır. Kişinin ismi üzerindeki hak, TMK md. 24 çerçevesinde mutlak olarak korunması gereken bir haktır. Ancak kişinin isminin marka olarak kullanılması halinde, isme ekonomik bir değer kazandırılmış ve bir anlamda isim ticarileştirilmiş olduğundan kişisel unsuru ihtiva eden markanın haczi mümkün olmalıdır.¹⁹

Kanaatimizce YASAMAN'ın görüşüne üstünlük tanınması gerekmektedir. Şöyle ki; markanın, hacze konu olması bakımından, ihtiva ettiği unsurların herhangi bir önemi bu-

lunmamaktadır. Diğer bir ifade ile bir markaya, sırf kişisel unsurları ihtiva ediyor olması hasebiyle, hacze konu olması bakımından herhangi bir imtiyaz tanınmaz. Ayrıca SMK'da kişisel unsurları ihtiva eden markaların haczini yasaklayan herhangi bir hüküm de bulunmamaktadır. Kişisel unsurları ihtiva eden markaların haczi caiz görülseydi, bu husus kanunkoyucu tarafından açıkça hüküm altına alınırdı.

Sınai Mülkiyet Kanunu md. 24/3'e göre; aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez. Maddi hukuk hükümleri çerçevesinde devri yasak olan mal ve haklar ise haciz işlemine konu olamayacağı için kural olarak lisans hakkı da haciz işlemine konu olamaz.²⁰ Ancak SMK md. 24/3 gereği, tarafların sözleşme ile lisans hakkının devredilebileceğini kararlaştırmaları mümkündür.²¹ Böyle bir durumda lisans hakkının devredilmesi ve dolayısıyla haczedilmesi, tarafların iradeleri ile mümkün hale gelmektedir.²²

İcra ve iflas hukukunun en temel kurallarından biri alacaklının para ile tatmin edilmesidir.²³ Dolayısıyla bir marka hacze konu olduğunda ve alacaklı alaca-

ğını elde edemediğinde, hacizli markanın paraya çevrilmesi ve alacaklının, paraya çevirme sonucu elde edilecek tutar ile tatmin edilmesi gerekir.²⁴ Dolayısıyla bu durumda hacizli markanın, alacağının karşılığı olmak üzere alacaklıya devredilmesi mümkün değildir.

¹⁹ Yasaman/Altay, C-II, s.716-717, aynı yönde bkz. Çolak, s.639. Yazar bir kişinin, kendi adı ve soyadını ticarileştirerek soyut bir malvarlığı haline getirip marka olarak tescil ettirmesi durumunda, bu markanın bir gün cebri icraya konu olabileceğini öngördüğünü ve dolayısıyla bu tür markaların haczinin kişilik haklarına aykırılık oluşturmayacağını ifade etmektedir. Kaya, s.216-217. Yazar, bizatihi haciz ve paraya çevirme işleminin kişilik haklarının ihlal edilmesi sonucunu doğurmayacağı, hacizle bağlantılı olarak kişilik haklarının ihlalinin esas itibarıyla markanın kullanılma şekli ile ilgili olduğunu ifade etmektedir. Ünal, s.110. Yazar, kişinin rızası ile kişisel unsurlarından herhangi birinin marka olarak tescil edilmesi durumunda bu unsurların tescilden sonra bağımsız bir ekonomik değeri haiz olduğu ve kişilik hakkının koruma sınırları dışına çıktığını, kişilik hakkının koruma sınırları dışına çıktığı kabul edilmesine dahi TMK md. 24' ün hukuka aykırılığını saldırlar bakımından sadece isim hakkını koruduğunu, bu tür markaların devrine cevaz verildiğine göre haczine de cevaz verilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

²⁰ Yasaman/Altay, C-II, s.712, Arkan, C-II, s.207.

²¹ Arkan, C-II, s.200. , Yasaman/Altay, C-II, s.745. , Karan/Kılıç, s.346. , Tekinalp, s.435.

²² Yasaman/Altay, C-II, s.712. , Ünal, s.112.

²³ Kuru, B. ; İcra ve İflas Hukuku, C-I, İstanbul 1988, s.616.

²⁴ Ünal, s107.

BAŞKANLARLA söyleşi

Türk Patent ve Marka Kurumu'na marka veya patent uzman yardımcısı pozisyonu için başvurduğunuzda Kurum ve işten beklentileriniz nelerdi? Bu beklentileriniz işe başladıktan sonra ne ölçüde yerine geldi?

Elif Betül AKIN: Aslında benim Kurumla yolumun kesişmesi tesadüflerle dolu bir anıdır. Türk Patent Enstitüsü'nde uzman yardımcılığı için sınav açıldığını, üniversiteden mezun olduğum yıl yüksek lisans başvurusu yapmaya giderken, yolda karşılaştığım bir arkadaşımın öğrendim ve o arkadaşımın birlikte sınava başvurdum. O dönemde Amerika'da doktora bursu da kazanmıştım ve asıl amacım Amerika'ya doktora için gitmekti. Dolayısıyla başlangıçta Kuruma iliş-

kin çok yüksek ve uzun süreli beklentilerim yoktu. Fakat Kurumda çalışmaya başladıktan sonra fikri mülkiyetin aslında dinamik, çok boyutlu ve kendimi geliştirmem için çok uygun bir alan olduğunu keşfettim ve kariyerimi bu alanda sürdürmeye karar verdim. Kurum da benim bu beklentilerimi gerçekleştirmem için zaman içerisinde bana ve diğer uzman arkadaşlarıma çok güzel olanaklar sundu.

Salih BEKTAŞ: Benim başvuru hikayem de oldukça ilginç aslında. Askerde olduğum dönemde Kurumun ilanını gördüm ve askerden döndükten sonra Kurumun sınavına girdim. Mezun olduktan ve askerliğimi tamamladıktan sonra bir kamu kurumunda kariyer uzmanı olarak işe başlamayı hedeflediğimden Kurum sınavı benim için bir fir-

sattı. Mezun olduğum Endüstri Mühendisliği bölümünden alım yapan çok fazla Kurum yoktu o dönemde. Bu arada öğrenciyken Kurumu az da olsa tanıma fırsatım olmuştu. Üniversitede aldığım bir ders dolayısıyla Kuruma daha önce gelip başvuru kılavuzlarını inceleyip bir başvuru dosyası hazırlamıştım. Dolayısıyla Kuruma girmeden önce aslında Kurumun yaptığı işlerin neviyle alakalı olarak az da olsa bilgi edinmiştim. Kuruma girdikten sonra ise her yeni mezun gibi yoğun bir iş temposunda kendimi bulmayı ummuştum nitekim öyle de oldu.

Göreve başladıktan kısa bir süre sonra kendimi mevzuat çalışmalarının içinde buldum. Mühendis kökenli olduğum için daha çok teknik konularda

çalışabileceğimi düşünüyordum ancak kanun çalışmalarıda yer aldığım dönemde edindiğim deneyimler bende yeni ve farklı bir bakış açısı oluşturdu. Bu da benim Kurumdan beklentilerimin ötesine geçmiş oldu aslında.

Hakan KIZILTEPE: Ben inşaat mühendisliğinden mezun oldum. Kuruma girmeden önce bir dönem sektörde fiilen çalıştım, bir dönem de araştırma görevlisi olarak çalıştım. İnşaat sektörü ve inşaat mühendisliğine ilişkin akademik hayat beklentimi karşılamadığı için kamu kurumlarına yöneldim. Bu arayış içerisinde Kurumumuzda çalışma imkanı buldum. Kuruma ilk girdiğimde Kurumdan beklentim verimli bir şekilde çalışabileceğim, kendimi geliştirebileceğim bir çalışma alanımın ve huzurlu bir iş ortamımın olmasıydı. Kurumumuz klişe bir devlet kurumundan daha modern ve gelişime açık olduğundan beklentilerimi de karşıladı açıkçası. Yani eskiden bir Bakanlığa gittiğinizde işlerin ve çalışan insanların motivasyon düşüklüğünü çok rahat gözlemleyebildiniz. Ancak Kurumumuz benim işe başladığım dönemde de, şimdi olduğu gibi çalışanlar açısından gençlerin yoğun olduğu bir Kurum idi. Bu sebeple çalışma ortamı huzurlu ve dinamikti.

Mustafa Kubilay GÜZEL: Ben İstanbul'da okuduğum için kamu kurumlarında mühendis istihdam edildiğinin dördüncü sınıfın sonlarına farkına vardım. Bazı derslerde bir takım kamu kurumlarının etkinlikleri ve üniversiteye gelip sunum yapan kamu çalışanlarıyla birlikte kamuda mühendis istihdam edildiğini öğrendim. Kamu kurumu tercih edip Ankara'ya gelmem aslında başlangıçta bir zorunluluktan ziyade hem annemde hem babamda var olan rahatsızlıklar dolayısıyla onların tedavisi için apar topar Ankara'ya gelmek durumunda kaldık. Şehir değişikliği yaptığımız için mecburen özel sektördeki işimi bıraktım ve Ankara'da iş aramak durumunda kaldım. Ankara'da mesleğimi yapabileceğim özel sektörde kurumsal olan birkaç firma vardı açıkçası ve endüstri mühendisi olarak özel sektörde çok fazla seçeneğim yoktu. Ben de kamu kurumlarına müracaat etmeye karar verdim. Başlangıçta annem ve babamın sağlık durumu düzelene kadar Ankara'da kalıp sonrasında dönmek niyetindeydik. Bu sebeple işe başladığımda Kurumdan büyük beklentilerim ya da idealist kariyer planlarım yoktu açıkçası. Ancak işe başladıktan sonra bakış açım değişti. O dönem kariyer uzmanlığı da cazip meslekler arasında yerini almaya başladı. İlerleyen süreçle birlikte Ku-

rumda kalma fikrim perçinlendi ve kendimi geliştirmek için neler yapabileceğimi düşünmeye başladım. Hakan Beyin bahsettiği kanun çalışmalarında bir dönem ben de yer aldım ve bir kamu kurumunda hem karar veren hem de o kararın etkilerini gözlemleyen tarafta olmak bana heyecan verdi. Tüm bu gelişmelerle birlikte Kurumda işimi düzgün yapmak ve benden beklenenleri yerine getirmek dışında acaba beklentilerin ötesinde neler yapabileceğimi düşünmeye başladım ve bugün buradayım.

Uzmanlıktan yöneticiliğe geçtikten sonra mesleğe ve kuruma bakışınızda değişiklik oldu mu?

EBA: Yönetici olduktan sonra elbette bakış açımda bazı değişiklikler oldu. Aslında bunu değişiklik yerine, gelişim olarak adlandırmak daha doğru olur. Kişisel olarak, yönetici olmadan önce de çok yönlü çalışmayı seviyordum. Uzmanlık döneminde de dosya inceleme ve karar verme dışında Kurumdaki mevzuat ve proje çalışmalarında görev aldım. Diğer yandan, aynı dönemde, doktoramı bitirdim ve Fikri Mülkiyet Hukuku alanında yurt dışında yüksek lisans yaptım. Bu anlamda, bir uzman gözüyle, özellikle kişisel gelişimim açısından bana sağlanan fırsatlar nedeniyle, kendimi çok

şanslı ve Kurumuma karşı minnettar hissediyorum. Öte yandan, yönetici olduktan sonra, Kurumun işleyişine ve üzerinde çalıştığım konuya, teknik ve idari açılardan biraz daha bütünsel bakmaya başladım. Çünkü uzman olarak yaptığınız işte, ister istemez, işin daha çok kendinizle ilgili olan kısmıyla ilgileniyorsunuz. Fakat yönetici olduktan sonra süreç yönetimi yapmanız gerektiğinden, daha bütünsel bir bakış açısına sahip olabiliyorsunuz. Biliyorsunuzdur, ben Kurumda birden fazla dairede yöneticilik yapma imkânı buldum. Bir dönem, o zamanki adıyla Uluslararası İlişkiler Dairesinde daire başkanlığı görevinde bulundum ve o süreçte, Kurumun uluslararası alandaki işlerini yakından takip etme fırsatım oldu. Sonrasında uzunca bir süre Markalar Dairesi Başkanlığı görevini yürüttüm. Markalar Dairesinin iş

hacmi ve çeşitliliğine bağlı olan iş yükü, kaçınılmaz olarak, uzun ve kısa vadeli hedeflere ulaşmak için, makro bir bakış açısıyla, özenli bir günlük süreç yönetimini, yoğun bir çalışma temposunu gerektiriyordu. Öte yandan Dairedeki görevim sırasında,

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu çalışmalarında ve yasalaşma sürecinde, sonrasında da ilgili Yönetmeliklerin hazırlanmasında görev aldım. Şu anda görev yaptığım Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesinde ise Kurumda verilen kararların nihai olarak şekillenme sürecini yakından gözlemliyorum. Tüm bu süreçler, sınai mülkiyeti çeşitli boyutlarıyla irdeleme ve kavrama imkânı sağladı bana. Dolayısıyla, özetlemem gerekirse, yönetici olduktan sonra, uygulayıcı bir alandan, daha makro düzeyde, politikaların şekillendirildiği ve tabiri caizse "resmin bütününü daha iyi görebildiğim" bir alana geçtim. Şunu çok içtenlikle söyleyebilirim ki, uzmanken de yaptığımız işin değerli olduğunu düşünüyordum, yönetici olduktan sonra da mesleğimizin kıymetli, ciddi ekonomik etkileri olan ve çok boyutlu bir iş olduğuna pek çok vesileyle tanık oldum.

SB: Uzmanlıktan yöneticiliğe geçerken her geçen yıl eklenen tecrübeyle birlikte zaten bakış açısında ister istemez bir değişiklik oluyor. Uzmandan yaptığımız iş bizlere havale edilen dosyalarla birlikte yöneticilerimizin verdiği başkaca ek işleri yapmak, bunları yaparken de sorumluluğumuz bizlere verilen görevleri en düzgün şekilde yerine getirmekten ibaretti. Ancak yöneticiliğe geçtiğimizde durum değişti elbette. Benim için yöneticiliğin ilk dönemleri, dışarı pek belli etmesem de, epey panik bir halde geçti. Çünkü nerede ne zaman nasıl davranmam gerektiğiyle ilgili kafamda hep sorular dolaşıyordu. Örneğin bir protokol söz konusu olduğunda nerede durmam gerektiğini nereye oturmam gerektiğini etraflıca düşünmem gerekiyordu. Fakat bunu bir kalemde okuyup öğrenmek mümkün olmadığından doğaçlama bir şekilde öğrenmem gerekti. Bu elbette farklı bir heyecan, güzel bir deneyim. Zaten süreç kendiliğinden öğrenmemi sağladı tüm bu anlattıklarımı.

Yönetici olduktan sonra sorumluluk alanım da doğal olarak genişlemiş oldu. Uzmandan sadece üzerimdeki dosyalardan ve işlerden sorumluyken yönetici olduktan sonra bir birimin yaptığı tüm iş ve işlemlerden sorumlu oldum.

Hem birimdeki çalışanlara karşı hem de üst yöneticilere karşı sorumlu olduğum için yaptığım işin boyutu değişti. Zira yapılan işlerin birbiriyle ve Kurum politikalarıyla uyumlu olması gerekiyor her daim. Yöneticilikle beraber sorumluluklar artsa da makro sürecin içerisinde yer almak insanı hem heyecanlandırıyor hem de biraz gururlandırıyor. Tüm bunların sonucu olarak da mesleğe bakış açım baştan beri olumluydu ve öyle devam ediyor ancak yönetici olduktan sonra artan farkındalıkla orantılı olarak Kuruma aidiyet duygum artmış bulunmakta.

HK: Yönetici olduktan sonra hem olumlu hem de olumsuz yönlerle daha fazla karşılaşabiliyorsunuz. Örneğin uzmanken dışarıyla temasınızın belirli bir seviyesi var ancak yönetici olduktan sonra bu temas artıyor. Dolayısıyla yaptığımız

işlerin olumlu etkileriyle veya varsa bir hata olumsuz etkileriyle birebir yüzleşiyoruz. Bu anlamda yönetici olduktan sonra mesleğin ve Kurumun önemini daha iyi kavradığımı düşünüyorum ben kendi adıma. Başkanlığını yürütmüş olduğum Coğrafi İşaretler Dairesi'nin diğer devlet kurumlarıyla ve bilhassa da konunun mahiyeti itibarıyla birebir yörelerimiz ve insanlarıyla teması çok fazla olduğu için yaptığımız işin etkilerini daha net gözlemleyebildiğimi düşünüyorum. Bu sebeple yapmış olduğumuz mesleğin önemi yönetici olduktan sonra daha da arttı. Kurum açısından da aynı durum söz konusu. Yöneticilik yaparken bir yandan birim içi veya birimler arası koordinasyonu sağlıyorsunuz bir yandan da işin teknik boyutunun yanında psikolojik olarak da birimi yönetmeye çalışıyorsunuz. Belki sosyoloji de işin içine giriyor. Dai-

rede bir arada bulunan insanların davranışları ve dışarıdan gelen etki ve tepkiler arasında bir denge kurmaya ve işi tüm boyutlarıyla yönetmeye çalışıyorsunuz. Bütünsel olarak bir süreç yönetmeye çalıştıkça işin önemini ve mahi-

yetini daha iyi anladığımı söyleyebilirim.

MKG: Mesleğe bakış açım da esasen çok bir değişiklik olmadı. Halen değerli bir meslek benim için ve halen güzel bir ihtisas alanı olduğu düşünüyorum. Yönetici olmak ya da kariyer uzmanlığını devam ettiriyor olmak mesleğe bakış açım da bir farklılık oluşturmuyor. Ama Kuruma bakış açım da elbette bir farklılık oluştu. Kariyer uzmanı olarak çalışırken verilen bir kararı bazen kolayca eleştirebiliyorken masanın öteki tarafına geçtiğinizde bazen eleştirdiğiniz bir kararı vermek durumunda kalabiliyorsunuz. Biraz da üst yöneticilerin olayları nasıl anlamlandırdığını anlamaya başladığınızda uzmanlık yaparken eleştirdiğiniz konuları daha iyi anlamaya başlıyorsunuz. İşin güzel tarafına gelecek olursak da eleştirdiğiniz şeyleri değiştirebilmek için daha fazla şansınız olabiliyor belirli durumlarda.

Daire Başkanlığını yürütmüş olduğunuz dairelerin işlerinin nevi ve iş yükü hakkında birkaç bilgi verebilir misiniz? Vermiş olduğunuz bu bilgiler doğrultusunda Kuruma işlem talebinde bulunan kişiler ve/veya vekillerden beklentileriniz nelerdir?

SB: Patent Dairesi için en başta söyleyeceğim şey son dönemde artan iş yüküyle birlikte işlem süreçlerinin ister istemez uzamış olmasından kaynaklı olarak sabırsız davranan başvuru sahipleri ve vekillerin bu konuda daha anlayışlı olmalarını bekliyorum. Çünkü şunu gönül rahatlığıyla söyleyebilirim ki; Patent Dairesi elinden geleni fazlasıyla yapmaya gayret ediyor. Ancak araştırma ve inceleme raporlarının sıhhati açısından başvuru sahiplerinin ve vekillerin sürelerle ilgili olarak daha sabırlı olmalarını temenni ediyorum. Sürelerin uzamış olması elbette ki geçici bir şey. Bizler bu süreleri kısaltmak ve süreci hızlandırmak için elimizden geleni yapıyoruz. Lütfen başvuru sahipleri ve vekiller bunun bilincinde olsunlar.

MKG: Öncelikle vekillerden beklentim Kurum nezdinde sadece iş ve işlemleri takip eden aracı kişiler olmaktan ziyade işi sahiplenip doğrudan sınai mülkiyete ilişkin hizmet veren danışma firmaları haline gelmeleridir. Eğer böyle olursa vekiller tarafından yapılan başvuruların, itirazların ve diğer işlemlerin çok daha makul olacağını ve Kurumun iş yükünü hafifleteceğini düşünüyorum. İşe maddi olarak yaklaşımdan ziyade daha işin başında danışma hizmetini

sunacakları kişilere mevzuata uygun olarak durumu izah ederlerse danışma hizmetini daha kaliteli sunacaklarını düşünüyorum. Dolayısıyla bizimde işimizi mevzuata uygun yapmamıza vesile olacaklarını ve süreci daha sağlıklı takip edeceklerini düşünüyorum. Vekiller yaptıkları işin olması gereken farkındalıkla yaparlarsa Kurumda işler çok daha sağlıklı yürüyecektir. Biz Kurum olarak başvuru sahiplerine ve vekillere bir takım kurumsal vaatlerde bulunuyoruz. Dolayısıyla başvuru sahipleri veya vekiller bu vaatleri elbette sonuna kadar sorgulayabilirler. Ancak bunu yaparken üsluba dikkat ederek ve kurumsal nezakete öncelik vererek bunu yapmalılar. En azından hitap anlamında bir kamu kurumuyla iletişim kurduklarının farkında olarak talepte bulunmalılar. Bu durum işin esasını etkilemese de süreci yöneten bizler için bazen yıpratıcı olabiliyor. Bu hususa dikkat ederlerse hem bizler için hem Kurum için hem de başvuru sahibi ve vekiller için süreç daha sağlıklı ilerleyecektir diye düşünüyorum.

HK: Kısaca anlatmam gerekirse Coğrafi İşaretler Dairesinde yöreyle özdeşleşmiş ürünleri yine diğer yörelerden ayırt edici yönleriyle birlikte inceliyor ve bu özel ürünleri tescil ediyoruz. Dolayısıyla patent, marka ve tasarıma göre biraz daha farklı bir

alanda ve farklı usulde çalışıyoruz. Çünkü diğer alanlarda doğrudan fikri bir çalışma ve yenilik varken coğrafi işarete geçmişten gelen kimi zaman insan eliyle oluşturulan kimi zaman ise doğanın sunduğu imkanlarla birlikte ortaya çıkan bir takım ürünler var. Ve biz de bunların tescil sürecine ilişkin iş ve işlemleri yürütüyoruz. Biz başvuruları başvuru yapan tarafla birlikte değerlendirip neredeyse birlikte şekillendiriyoruz. Örneğin markada, patentte ya da tasarımda objektif olarak yürütmek zorundasınız süreci ve bu şekilde daha mesafeli durabilirsiniz başvuru sahiplerine ancak bizde durum böyle değil. Yöresel bir ürünün tescili yörenin değerini arttırır, ulusal ekonomiye katkı sağlar. Bu sebeple bizim Dairede yaptığımız işin kamusal yönünün daha fazla olduğunu söyleyebilirim. Hal böyle olunca başvuru sahiplerine mesafe koyup süreci devam ettirmek sağlıklı olmayabilir. Tüm bu anlattıklarımınla birlikte başvuru sahipleri ya da vekillerden elbette beklentilerimiz de var. Yöresel bir ürünü coğrafi işaret olarak tescile hazırlarken ciddi bir bilimsel araştırma gerekiyor, ürünün özelliklerini doğru belirlemek, diğer benzer ürünlerden farklı olan yanları net bir şekilde ortaya koymak gerekiyor. Başvuru yapılırken anlattığım

bu hususların doğru ve usulüne uygun bir şekilde hazırlanması Kurum olarak bizim işlerimizi kolaylaştıracaktır. Bununla bağlantılı olarak da süreç daha hızlı yürütülecektir. Vekillerden beklentimize gelecek olursak Kubilay Bey'in de bahsettiği gibi birer postacı olmanın ötesine geçmelerini bekliyoruz. İşi sahiplenmelerini ve yöredeki insana başvurunun hazırlanması sürecinde yardımcı olmalarını bekliyoruz. Vekillerin daha donanımlı olmalarını bekliyoruz. Bu konuyu da oldukça önemsendiğimizi belirtmek isterim.

EBA: Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi 6769 sayılı Kanunla kurulan yeni bir daire. Yaptığı iş, nevi itibarıyla yeni olmamakla birlikte, idari teşkilatlanma açısından daire başkanlığı çerçevesinde düzenlenmesi yakın bir zamana tekabül ediyor. Dairemiz sinai mülkiyet haklarına ilişkin olarak Patent, Markalar, Tasarımlar ve Coğrafi İşaretler Daireleri tarafından verilen kararlara karşı yapılan itirazları nihai olarak inceleyip sonuçlandırmakla görevli idari bir temyiz merci niteliğinde. Bu anlamda Dairemizin iş yükünün, daha da önemlisi, sorumluluğunun oldukça ağır olduğunu belirtmeliyim. Başvuru sahiplerinden ve vekillerden beklentimize gelecek olursak; aslında

hepimiz tek bir sistemin parçasıyız ve vekillerimizin de öncelikle bu bilinçle hareket etmelerini bekliyoruz. Sistemin her bir parçası birbirine yardımcı olmalı ki süreçler hızlı ve sağlıklı şekilde ilerleyebilsin. Bunun dışında, başvuru sahiplerinin ve vekillerimizin, her daim kapımızın kendilerine açık olduğunu bilmelerini isteriz. Son olarak, ilişkilerimizi anlayış ve empati içerisinde yürütebilirsek, sürecin tüm paydaşları için olumlu sonuçlar doğuracağını düşünüyorum.

6769 sayılı Kanun'un çizdiği perspektif çerçevesinde Türkiye'de sinai mülkiyet hakları korumasının ne şekilde gelişeceğini düşünüyorsunuz? Ve 6769 sayılı Kanun'un ülkemizde sinai mülkiyet hakları açısından kazandırdığı en önemli şey sizce nedir?

MKG: Sinai Mülkiyet Kanunu'nun getirdiği en önemli yeniliklerden birisi bana göre mevzuatta açıkça belirtildiği şekliyle kişilere kullanma yükümlülüğünü yüklemesidir. Bu durum, esas iştiğal alanı dışında kalan mal ve hizmetler açısından marka

sahiplerinin bu alanları boşaltmasını sağlayarak sistemi revize etmeye olanak sağlamaktadır. İlk defa pazara girecek olan bir başvuru sahibinin önünü açacak ve piyasayı ciddi şekilde regüle edecek diye düşünüyorum. Bu açıdan Kanun eğer amacına ulaşırsa gereksiz marka tescillerinin önüne geçecektir diye düşünüyorum. Markalar açısından en önemli yeniliğin kullanma yükümlülüğü olduğunu düşünüyorum. Etkilerini, faydalarını ve varsa zararlarını zamanla hep birlikte göreceğiz.

HK: Daire görev alanımız çerçevesinde bakmak gerekirse kanun coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı mevzuatı anlamında çok önemli gelişmeler sağladı. Tescilin kaliteli ve başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli altyapı artık mevcut. Zaman içerisinde mutlaka yeni ihtiyaçlar da çı-

kacaktır ancak bu noktada bundan sonrası için en önemli konunun coğrafi işaretlerin ticarileşmesi yönünde başarı kazanılması olduğunu düşünüyorum. Bu da üreticilerin ürünlerine daha büyük bir bilinçle sahip çıkmasına bağlı. Üreticilerin ve ilgili ürünün yönetimi, ürüne yönelik stratejilerin geliştirilmesi, sahip olduğu katma değer artırılmasına yönelik çalışmalar bundan sonraki süreçte en önemli konular... Denetim de ayrıca bu konuda önemli bir yere sahip olacak. Kanunla getirilen denetim raporlarının yıllık olarak kuruma sunulması zorunluluğu bizim de tescil sahiplerinin de önemli bir iş yükünü oluşturacak. Denetimler etkili oldukça da coğrafi işaretlerin ülkemizde daha iyi bir yere geleceğini ve bu konudaki sınai mülkiyet haklarının daha iyi korunabileceğini düşünüyorum.

EBA: 6769 sayılı Kanun aslında uzun süredir beklediğimiz, Kuruma ilk girdiğimiz yıllardan beri gündemin ilk sıralarında yer alan bir konudur ve hazırlığı yıllarca sürdürülen bir çalışmanın ürünüdür. Hem STK'larla, hem de sektördeki ilgili kamu kuruluşlarıyla birlikte çalışarak bu kanun hazırlandı. Esasen kanunu hazırlarken nihai amacımız sınai mülkiyet sistemin kalitesini

artırmaktı. Bu sebeple niteliği artırmak amacıyla markada, patentte, tasarımda, coğrafi işarette birçok yenilik yapıldı. Öncelikle vurgulamak gerekir ki daha önceki KHK'lerde tescili esas alan bir yaklaşım söz konusuyken, 6769 sayılı Kanun, markaların kullanımının aktif şekilde aranması, incelemesiz patent sisteminin kaldırılması, tasarımda resen yenilik incelemesi gibi, doğrudan hakların esasını ve dolayısıyla kalitesini etkileyen ve bu anlamda da önceki Kanunun eksikliklerini gidererek, hak sahibi ile kamu yararı arasındaki dengeyi sağlamaya yönelik bazı düzenlemeler içeriyor. Bence tüm bu gelişmeler, birbiriyle bağlantılı şekilde güçlü hukuki yaptırımlarla birlikte sınai mülkiyet sisteminin kalitesinin artmasına olanak sağladı. Dolayısıyla yeni Kanunumuz ülkemize yeni bir sınai mülkiyet perspektifi kazandırmakla birlikte ticarileşmeyi de kolaylaştıran olanaklar sağladı ve tüm sınai mülkiyet haklarının tek bir çatı altında toplanmasına vesile oldu. Patentlerin, markaların piyasada daha kolay şekilde reel

değerlere dönüştüğü, piyasadaki gerçek değerine daha kolay kavuşacağı bir sistemin oluşacağını ümit ediyoruz. Elbette ki bu kanun, birden fazla KHK ile düzenlenmiş, ayrı hedef ve uygulamalara sahip alanların birlikte düzenlendiği kompakt bir düzenleme ve bu tür bir radikal değişiklik, gerek mevzuatın içeriğinde, gerekse uygulamalarda bazı sorunlara yol açabilir. Ancak sistemin getirdiği yeniliklerin, paydaşlarımız tarafından kısa sürede benimsendiğini memnuniyetle gözlemliyorum ve bunun, SMK'nın hazırlık sürecinde çok önemle dikkate aldığımız geniş istişare sürecinin bir sonucu olduğunu düşünüyorum.

SB: Patent alanı açısından sistemin niteliğinin önemli derecede artırıldığını söyleyebilirim. Bu da orta ve uzun vadede, verilen patentlerin kalitesini artıracaktır. Aynı zamanda

gerek süreçle ilgili gerekse nitelik açısından uzun süredir çözüm bekleyen alanlar da açıklığa kavuşturuldu yeni kanunla birlikte. Dolayısıyla bana göre en önemli yenilik patent verilme süreçlerindeki aksaklıkların ortadan kaldırılmasıdır. Örneğin incelemesiz patentin kaldırılması, faydalı model sisteminin revize edilmesi, patent sonrası itiraz sisteminin getirilmesi en önemli yenilikler arasında sayılabilir.

Bulunduğunuz Dairelerdeki takip ettiğiniz işleri dikkate alarak uluslararası platformda ülkemizin bulunduğu konumu nasıl değerlendiriyorsunuz? Konuyla ilgili Kurumumuzun kısa ve uzun vadeli hedeflerinden bir kaç tanesini bizimle paylaşabilir misiniz?

MKG: Kurumumuz tarihsel geçmişi dikkate alındığında, özellikle son 10 yıl içinde uluslararası platformlarda Kurumumuzun gerek bilinirliği gerekse karar mekanizmalarında etkin rol alma konusunda ivme kazandığını, başta WIPO ve EUIPO olmak üzere ikili işbirliklerinin artarak devam ettiğini, bu kapsamda yürütülen karşılıklı projelerle karşılıklı bilgi ve tecrübe paylaşımının yaşandığını, bu yolla Kurumsal bilgi kapasitesinin artmasına hizmet sunulduğu

söyleyebilirim. Kurum üst yönetimi tarafından çizilen bu vizyonu destekleme noktasında Markalar Dairesi olarak katılım sağlanan uluslararası toplantılarda doğrudan katkı sunan ve etkin rol alan bir mekanizmanın devamlılığı büyük önem arz ediyor. Daire olarak bu noktada özellikle EUIPO ile yürütülen işbirliği projeleri kapsamında tartışmaya açık çok sayıda konuyu plan dahilinde masaya yatırmak ve esasa dair Kurumsal uygulamalar konusunda değer üretmek istiyoruz.

Markalar Dairesi olarak uluslararası işbirliklerini özellikle diğer ülke ofislerinin uygulamalarını görmek ve kıyaslama yaparak Kurumumuz adına ne tür kazanımlar sağlanabileceği noktasında oldukça önemli buluyoruz. Bu kapsamda EUIPO'da görevlendirilen uzman arkadaşlarımıza EUIPO'da yürütmekte oldukları görevleri dışında yerinde inceleme yapmaları amacıyla, karar kalite sisteminin incelenmesi gibi bazı görevler vermiş bulunuyoruz. Kısa vadede amacımız, kurumsal diğer ofislerin uygulamalarda kalite, şeffaflık ve tahmin edilebilirlik gibi kriterleri sağlama noktasında kurduklarını yapıları incelemek ve bu yolda eksiklerimizi tamamlamak adına Kurumsal adımlar atmak olacak.

HK: Coğrafi işaretler sahasında

en zengin ülkelerden biriyiz. Bu çok doğal çünkü harika bir coğrafyada, büyük bir kültürel hazinenin içinde yaşıyoruz. Medeniyetler beşiği olmamız aslında coğrafi işaret hazinemizin temelini teşkil ediyor. Ancak bu durum henüz potansiyel boyutta. Bu potansiyelin somut faydaya dönüşmesi tescil ve bu değerlerin ticarileşmesi ve katma değerlerinin artması ile sağlanacak. Tescil sayısında da yukarılardayız. Bu konuda lider olan Avrupa'da ilk 5-6 ülkeden biriyiz. Elbette önemli olan nicelikten ziyade nitelik. Ve bunun coğrafi işaret anlamında karşılığı ülke ve yöre olarak coğrafi işaretten ne kadar katma değer üretebildiğiniz, ülke ve yöre ekonomisine, üreticimize ne kadar katkı sağlayabildiğinizle ölçülüyor. Bu konudaki bilinç ülkemizde hızla yükseliyor ve buna yönelik çalışmalar hızla artıyor. Arge ve sanayi 4.0 konusundaki çalışma heyecanının bir benzeri coğrafi işaretler alanında da var. Biz Daire olarak bu işin tescile kadar olan kısmındayız büyük oranda ama tanıtım ve farkındalık çalışmalarımızı bilhassa ticarileşme ve katma değer arttırılması noktasında tutuyoruz. Denetimin gerek üretici gerek piyasa gözetimi noktasında önemini sürekli vurguluyoruz. Buna yönelik tedbirlerimizi arttırıyoruz. Hali

hazırda Avrupadaki 5-6 ülke bu konuda en önde olsalar dahi onların arasına girmek ve onları geçmek için çaba sarf ediyoruz. Sonuçta potansiyelimiz, elimizdeki ham malzeme olarak onlardan daha iyi bir noktadayız. Çünkü ülkemizin coğrafi konumu olarak çok farklı kültürlerin buluştuğu bir yerdeyiz ve bu anlamda zenginliğimiz onlardan daha fazla. Üreticilerimiz açısından ek-

siğimiz farkındalık, birlikte hareket etme anlayışı ve ticarileşme. Bu konulardaki eksiklerimizi giderdiğimizde coğrafi işaretlerin ülke ekonomimize katkısı maksimize edilecektir. Bu başarılar da coğrafi işaretlerde ilk üç-dört ülke arasında yer almamızı sağlayacaktır.

Kurumumuz esas itibarıyla bir tescil kurumu. Bu sebeple alanımız belirli bir sahaya kısıtlı. Örneğin coğrafi işaretler açısından ticarileşme, ürünlerin promosyon ve tanıtım faaliyetleri konularında elimizde çok fazla enstrüman olmadığı gibi görev ve sorumluluğumuz da yok. Denetim açısından, denetimin denetimi ile sınırlı. Bu sınırlamalar çerçeve-

sinde baktığımızda esas olarak tescillerin en doğru, en kaliteli ve kolay bir şekilde gerçekleştirilmesi hedeflerimiz arasında. Bunun dışında yaptığımız çalışmalar, il gezileri ve çeşitli kurumlarla yaptığımız etkinliklerde amacımız coğrafi işaretlerin kalitesinin artması, ekonomik kalkınmaya, kırsal kalkınmaya, ihracata katkısının artırılması. Bu konularda başarılı olmaya çalışıyoruz.

EBA: Sınai mülkiyet alanında gerek yasal ve idari altyapı bakımından gerekse de uzmanlarımızın niteliği bakımından uluslararası platformda çok iyi bir konumda olduğumuzu düşünüyorum. Öte yandan, SMK Kurumumuzun idari kapasitesinin artırılmasına yönelik önemli açılımlar da sağladı. Biliyorsunuz, Kurumumuzda yapılan idari yapılandırılmaya ilişkin değişikliklerin dışında, yeni Kanun ile ülkemizde fikri mülkiyet alanındaki ka-

pasitenin geliştirilmesi amacıyla Fikri Mülkiyet Akademisi kuruldu. Yine çok yakın dönemde, WIPO ve Ankara Üniversitesi işbirliğinde gerçekleşen İngilizce Fikri Mülkiyet Hukuku Programının bu yıl ikinci senesi ve programda dünyanın birçok ülkesinden uzman veya öğrenci öğrenim görüyor. Bu Programın ilk yılında bu derece başarılı olmasından duyulan memnuniyet, program ortağı-

mız WIPO tarafından çeşitli platformlarda dile getiriliyor. Bu vesileyle, her iki konuda önemli şekilde yol almamızda yaptığı özverili çalışmalarından ötürü, yine Derneğimiz üyesi Kadri Yavuz ÖZBAY'ın adını teşekkürle anmak isterim. Öte yan-

dan, bildiğim kadarıyla Kurumumuz ile çeşitli ülkelerin sınai mülkiyet ofisleri arasında son dönemde çok sayıda işbirliği anlaşmaları ve eylem planları imzalandı ve bunların önemli bir bölümünde Kurumumuz bilgi ve deneyimlerini aktaran taraf konumunda. Tüm bu hususlar, kanımca ülkemizin bu alanda yavaş yavaş bölgesel bir güç (İngilizce tabiri, bu konudaki düşüncemi

daha iyi tanımlıyor), bir "regional soft power" haline geldiğini gösteriyor.

Ancak tabi ki tüm bu olumlu gelişmeler, önümüzde daha kat edilecek mesafelerin, çeşitli eksikliklerimizin olduğu gerçeğini gizlemiyor. Zaten bu bilinçle, Kurumsal kapasitemi-

zi, yaptığımız işin kalitesini artırmaya çalışıyoruz. Daire olarak, gerek YİDD Kurulları ile Daireler arası karar uyumunun, gerekse de Kurul kararları ile Mahkeme kararları arasında uyumun artırılması öncelikli hedefimiz. Bu hedefe ulaşmak, objektif, öngörülebilir kararlar verilmesine bağlı ve bu konu hem Uzmanlarımızın sürekli eğitimi, hem uygulama kriterlerinin özenli şekilde hazırlanarak güncellenmesi, hem de Kurumumuzun farklı birimleri ve hatta kurumumuzla mahkemeler arasında etkin bir işbirliği ve bilgi

akışının sağlanması gibi etmenlere bağlı ve bu hususlarda gelişme sağlamak üzere, çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

SB: Patent açısından bu konuyu iki boyutta ele almakta fayda var. Birincisi, patent verilme süreçlerinin temel aşamaları olan araştırma ve inceleme faaliyet-

lerine ilişkin kapasitemizin, Kurumun uluslararası platformlardaki pozisyonu açısından belirleyici bir faktör olduğunu söyleyebilirim. Diğer taraftan patent istatistikleri, ülkelerin ekonomik ve teknolojik gelişmişlik göstergeleri arasında önemli bir veri olarak kullanılmaktadır. Her iki boyut açısından bakıldığında ülkemiz son 15 yılda önemli ve kaydadeğer bir aşama kaydetmiştir. Bu dönemde başvuru sayıları yaklaşık 20 kat artmış, ülkemizin bu alandaki sıralaması 2002'de 41 iken günümüzde 14 üncü sıraya kadar yükselmiş durumdayız.

Başvuru sayılarındaki artışlar, Kurumumuz açısından patent işlemleri alanındaki kapasitenin de artırılması ihtiyacını doğurmuştur. Burada, Kurumun 2005 yılında sınırlı sayılarda başlattığı araştırma inceleme faaliyetlerinin, 2010 yılında ivme kazanmış olması ve sonraki dönemde stratejik plan ve hedefler doğrultusunda kapasitenin kademeli olarak artırılması yoluyla bütün başvuruların araştırma inceleme faaliyetlerinin Kurum bünyesinde yürütülmesiyle sonuçlanan önemli bir süreci tamamlamış bulunmaktayız.

Bu gelişmelere bağlı olarak, bu gelinen aşamanın da bir adım ötesine geçerek, Kurum Başkanımızın vizyonu ve bize gösterdiği hedef doğrultusunda patent alanında, WIPO nezdinde Uluslararası Araştırma ve İnceleme Otoritesi olarak atanma sürecini tamamlamış ve 2016 yılında bu hedefi gerçekleştirmiş durumdayız.

Başka bir deyişle patent araştırma, inceleme raporları için yurt dışı kuruluşlardan hizmet alma konumundan çıkıp, bu alanda başka ülkelere de hizmet verme konumuna geçmiş olmak uluslararası platformda kayda değer bir pozisyon olarak tanınmaktadır. Bu gelişme hem Patent Dairesi, hem Kurumumuz hem de ülkemiz aç-

sından gurur verici önemli bir aşamadır.

Kurum olarak uluslararası platformda edindiğimiz bu kazanımı daha da ileri seviyelere taşımamız gerektiğinin bilincinde olarak, çalışmalarımızı devam ettirmek mecburiyetindeyiz. Kısa ve orta vadede, Kurum vizyonu doğrultusunda, uluslararası otoriteler arasındaki etkinliğimizin artırılması, yeni katıldığımız bu ligde öncelikle tecrübemizi ve kapasitemizi artırarak, hem sayısal hem de nitelik olarak bu alanda sunulan hizmetlerimizi geliştirmek ve orta uzun vadede ilk 10 otorite arasında yer alma hedefiyle çalışmalarımızı yürüteceğiz.

Mesleğinin başındaki uzman/uzman yardımcılarınıza neler önerebilirsiniz?

HK: Yaptığınız işi sevmek çok önemli bir konu. Herkesin ulaşabildiği bir nimet de değil açıkçası. Arkadaşlarımıza tavsiyem ellerinden geldiğince sevip, zevk alabildikleri bir alanda çalışmaya gayret etmeleri. Hangi dairede çalışırlarsa çalışsınlar, gerekirse daire değişiklikleri de dahil olmak üzere sevecekleri bir alanda yer almaya gayret etsinler. İş hayatı günlük yaşamımızın en yoğun ve geniş zamanını kapsıyor. Bu sebeple burada mutlu olabilmek çok

önemli. Bir diğer önemli konu da kendimizi olabildiğince geniş bir perspektifte geliştirebilmek. Mesleğimizle ilgili literatürün takibi, bilimsel çalışmalar, mahkeme kararları, yurt dışı gelişmeler mutlaka çok ciddi katkı sağlar. Sadece iş alanında da değil, hobilerden, kültürel çalışmalara kadar insan pek çok sahada kendini zenginleştirebildiği kadar bu mutluluk ve zenginliği mutlaka işe de yansır. O yüzden kariyeri, yabancı dil, kişisel gelişim, mesleki eğitimlerle sınırlı görmemek gerekiyor. Çok çeşitli ve derin bir hayat işimize de olumlu yansıyacaktır.

MKG: Herşeyden önce kariyer uzmanlığı tanımlamasının altını doldurabilecekleri oldukça özgün, spesifik ve dinamik bir alanda çalıştıklarının farkında

ken iyileştirme alanlarına sahip. Bu açıdan, öncelikle kendilerine verilen görevlerle yetinmeyip bu alanda araştırma yapmaları, literatüre katkı sunacak çalışmalarda bulunmaları, bu çalışmalarını Kuruma katkı sunacak önceliklerle yürütmeleri kariyer yolculuklarında önemli olmakla beraber uzmanlık alanlarındaki hakimiyetlerini artıracaktır.

Bunun dışında kanımca oldukça önemli olan bir diğer husus ise, sadece kendilerine verilen görev kapsamı ile sınırlı kalmamaları, Kurumsal iş süreçleri konusunda tepeden bir bakış açısı kazanacak çalışmalarda yer almalarıdır. Bütün uzmanlarımızın ciddi bir iş yoğunluğu olduğunu bilmekle beraber yıllar boyu sadece SMK 5. ve 6.

olmalarını beklerim. Zira marka hukuku sektörel gerçekler nedeniyle değişime açık ve halen çözüme kavuşturulması gere-

madde kapsamında hapsolmamaları, marka yolculuğunun sadece bir bölümünün Kurumumuzun sorumluluk

alanında olduğunu, bu sebeple mahkeme süreçlerinin, başvuru sonrası işlemlerin, hatta diğer sınai mülkiyet hakları ile olan ilişkisinin veya farklılığının bilinmesi de uzmanlığa değer katacağını düşünüyorum. Bu yönde kazanılan bir birikimin özellikle Daire olarak yürüttüğümüz işlemlerde gelişmeye açık alanlara aktarılması ise Kurumsal anlamda gerçek faydanın başladığı nokta olacaktır.

Yukarıda bahsettiğim kapsamda kendini dar bir sorumluluk alanı ile sınırlandırmamış, sınai mülkiyet alanında bilgi birikimini artırmak için emek sarf eden ve kazanımlarını Kuruma aktarabilmiş veya bu anlamda istekli davranan

uzman arkadaşlarımızın iş hayatında daha mutlu olduklarını ve beklentilerinin büyük oranda karşılandığını görüyorum. Bu sebeple, kariyerinin henüz başında olan uzman arkadaşlarla bu yaşamışlığı paylaşmam benden

somut öneri bekleyen arkadaşlar için yeterli olur diye düşünüyorum.

EBA: Çalışma hayatı vaktimi-

zin önemli bir kısmını alıyor. Bu nedenle ben de arkadaşlarım gibi yaptığımız işi severek yapmanın ve sadece bize verilen işle yetinmeden, olabildiğince yeni açılımlar geliştirerek, kişisel gelişime önem vermenin gerekli olduğunu düşünüyorum. Tabi ki kariyer uzmanları olarak işimizi tüm boyutlarıyla tanımamız ve bilmemiz de çok önemli. Gerçekten çok dinamik, ulusal ve uluslararası boyutları olan, değişime açık, teknolojiye yeni-likleri takip edebildiğimiz ve piyasa ile sürekli etkileşim halinde olduğumuz bir ihtisas alanında çalışıyoruz. Bu durum, kendimizi sürekli yenilememizi gerekli kılıyor. Bu vesileyle şunu ifade etmem gerekir ki, sınai mülkiyetin yerel paydaşlarını, akademi ve

den birisi. Bu hızlı adaptasyon kabiliyetimizde, Kurumumuzun, geleneksel kamu kurumu niteliğinden farklı özellikler taşıyor olmasının, yurt dışı kurum ve kuruluşlarla çok aktif işbirliği içerisinde bulunmasının ve en önemlisi de genç ve dinamik bir çalışan portföyüne sahip olmasının etkili olduğunu düşünüyorum. Bu çerçevede, ben genç meslektaşlarıma sürekli gelişime ve yeniliğe açık olmalarını, önlerine çıkan konu ve sorunlarda araştırmacı olmalarını, kendilerine verilen bilgi ile asla yetinmemelerini ve olabildiğince konuyu tüm boyutlarıyla kavramaya çabalamalarını öneririm. Yabancı dil işimizin olmazsa olmazı ve bu konuda eksikleri olduğunu dü-

şünen uzman arkadaşlarımız, bu eksikliklerini hiç gecikmeden, hemen gidermeli. Bir de kendilerini meslek dışında da mutlu edecek bir hobi edinmelerini öneririm.

SB: Mesleğin başındaki uzman yardımcılarına öncelikli olarak

tavsiyem Kurumun faaliyet alanı ile ilgili kapsamlı bilgi sahibi olmaları, yani Kurumu iyi tanımaları için özel bir gayret ve çaba göstermeleridir. Bu şekil-

yargı çevrelerini, diğer kurumları dikkate aldığımızda, Kurumumuz, az önce belirttiğim değişim ve gelişmeleri en hızlı kavrayarak, adapte olan aktörler-

de Kurumun faaliyet alanı ile ilgili çalışmalara nasıl katkı sağlayabilecekleri konusunda bir bilinç ve farkındalık oluşması mesleğin başında oldukları dönemde, kariyer planlaması açısından faydalı olacaktır.

Bununla birlikte kendi faaliyet alanıyla ilgili olarak, zamanla derinlik kazanan bilgi ve tecrübelerini, farklı bakış açılarıyla zenginleştirebilecekleri çalışmalar yapmalarını da önerebilirim. Daha da somutlaştırmak gerekirse, kendi mesleki formasyonları veya mezun oldukları bölüm dışında farklı alanlarda, farklı bir mühendislik alanında veya sosyal bilimlerin alanında, yaptıkları işlere de katkı sağlayacak akademik çalışmalar yürütebilirler.

MAPADER'e üye olursen dernekten beklentileriniz nelerdi ve gelişen noktada derneği nasıl değerlendiyorsunuz?

HK: "Bir elin nesi var iki elin sesi var." Beklentim büyük oranda bu sözle açıklanabilir. Etki ve sonuç oluşturabilmek için birlikte hareket edebilmek çok önemli. Uzmanlar olarak daha güçlü var olabilmek ve lehimize gelişmeleri oluşturu-

rabilmek açısından birlikte olmak gerekiyor. Bunun en somut ve kolay çözümü de dernekleşmekti ve çok iyi bir fikirdi. Şu ana kadar yaşanan gelişmelerden de iyi bir fikir olduğu teyit edildi kanaatimce. Kamu kurumunda çalışan insanlar olmamız faaliyet sahamızı daraltsa bile derneğin önemli katkılar oluşturmakta olduğunu ve ileride daha da görünür olacağını ümit ediyorum.

EBA: Arkadaşlarımla görüşlerime katılıyorum. Derneğimiz daha çok mesleki dayanışmayı güçlendirmek amacıyla kuruldu. Ama gelişen süreçte, derneğimizin sınai mülkiyet alanında önemli bir eksikliği doldurdu-

ğunu da memnuniyetle gözlemliyorum. Şöyle ki, Derneğimiz, sınai hakların korunmasının özüne temas eden etkinlikler düzenliyor ya da Kurumumuz dışında düzenlenen bu tür etkinliklere katkı sağlıyor. Diğer yandan, Derneğin gelecekte ülkemizin sınai mülkiyet politikasına yön veren aktörlerden biri haline geleceğini de düşünüyorum, çünkü bunun için gerekli olan bilgi birikimi uzmanlarımızda mevcut. Bizler de derneğimizin amaçlarına ulaşması için elimizden gelen desteği sağlamaya hazırız. Birlikten kuvvet doğar!

SB: MAPADER kuruluş amacı itibarıyla Kurum uzmanlarının

birlik ve beraberlik içinde nitelikli çalışmalar yapabileceği ve bu alanda ülkemiz sınai mülkiyet sisteminin gelişimine katkı sağlayabileceği önemli bir oluşumdur. Üyeler olarak bizler de bu amaç ve hedefe ulaşma gayretiyle elimizden gelen katkıyı sağlamaya çalışıyoruz. Kendi alanımızla ilgili böyle bir çatının olması hem mesleki anlamda hem de Kurumsal anlamda, muadillerine göre kıyaslandığında benim önemseydiğim ve değer verdiğim bir girişimdir.

Derneğin hem üyeleri itibarıyla hem de kuruluş yaşı itibarıyla genç bir yapıda olması, kendi dinamizmi içinde önümüzdeki dönemde yapacağı çalışmaların etkisini ve kapsamını artırarak faaliyetlerini yürüteceğini düşünüyorum.

MKG: Esasen aynı alanda kariyere sahip uzman arkadaşların bir çatı altında araya gelmesi bile oldukça güzel. Bu nedenle bir beklenti ile üyelik kararı aldığımı söyleyemem. Ancak dernek kurulduktan sonra oluşan beklentim, derneğin sınai mülkiyet alanında bilgi birikimini artırması ve bu alanda otorite bir yapı haline gelmesidir. Bu sebeple, dernek yoluyla yapılacak her türlü eğitimin varlığı beni sevindiriyor. Temennim değerli faaliyetlerini artırarak devam ettir-

mesi. Bu doğrultuda üzerime düşen ne varsa yapmaya hazır olduğumu da belirtmek isterim.

Son olarak neler söylemek istersiniz?

EBA: Öncelikle bu keyifli sohbet için çok teşekkür ederim. Ayrıca, birlikte çalışma imkânı bulduğum, Dernek üyesi olan ve olmayan tüm uzman arkadaşlarıma da, bu vesileyle sevgilerimi ve teşekkürlerimi iletmek isterim.

HK: Coğrafi İşaretler Dairesi olarak yoğun bir çalışma yılını arkada bıraktık. 100 tescil ve tescilsiz il kalmaması hedefleri doğrultusunda tüm personelimizle epey yorulduk. 60'a yakın ilde çalıştaylar gerçekleştirdik. Çalışma arkadaşlarımın kalitesi, çalışkanlıkları ve karakterleri çerçevesinde kendimi çok şanslı addediyorum. Bu yoğun sene içinde gösterdikleri fedakarlıklar ve başarıları için kendilerine bu vesile ile de teşekkür etmek istiyorum.

Bu fırsatı verdiğiniz için Mapader'e ve Mapadergi'ye teşekkür ederim.

MKG: Emeğiniz için en kalbi teşekkürlerimi ileteyim size .

SB: MAPADER'in çalışmalarının farklı kitlelere duyurulması imkanı ve fırsatını veren MAPADERGİ'ye bizleri konuk ettiğiniz için teşekkür ederim.

A. Bülent DALOĞLU

Sınai Mülkiyet Uzmanı

Bugüne kadar patent/faydalı model başvuru veya patent/faydalı model belgesi (Yazının devamında patent olarak ifade edilecektir) sahiplerinin en çok karşılaştıkları sorunların başında, yıllık koruma ücretlerinin süresi içinde ödenmemesi nedeniyle patent haklarının sona ermesidir. Yıllık ücretlerin ödenmemesi süresi içinde ödenmemesi patent haklarının sona erme nedenlerinden biridir (SMK Madde 140 (1) (c))

Patent hakkı sahiplerinin yıllık ücretlerini süresi içinde ödenmemelerinin nedeni, çoğunlukla başvuru işlemleri devam ederken patent hakkına sahip olmadıklarını düşünmelerinden, işlerinin yoğunluğu nedeniyle yıllık ücret ödemelerini takip edememelerinden veya yıllık ücretlerin süresi içinde ödenmesine gereken önemin verilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Bu yazıda, 6769 sayılı yeni Sınai Mülkiyet Kanunu'na göre yıllık ücret ödeme işlemlerinin ne zaman ve nasıl yapılabileceği, yıllık ücretler ödenmediğinde ne zaman ödenerek patent hakkının tekrardan geçerli hale getirilebileceği, hiç ödenmediği takdirde neler ile karşılaşacağı konuları ele alın-

mıştır. Yıllık ücret ödemeleri ele alınırken hem Mülga 551 sayılı KHK'ya hem de 10 Ocak 2017 tarihinden beri yürürlükte olan 6769 sayılı SMK'ya göre açıklanmıştır.

Mülga 551 sayılı KHK'ya göre patent sahipleri, başvuru tarihi vade tarihi olacak şekilde 2.yıl ve devam eden koruma süresi boyunca peşin olarak ödenmesini gerekmektedir. Patentin 1. yıl ücreti ise başvuru tescil edilirken alınan başvuru ücreti sayılmaktaydı. Yıllık ücret vade tarihine kadar ödenmediği takdirde 6 aylık ek sürede cezalı olarak ödenebilmekte, bu süre

YILLIK ÜCRET ÖDEMESİNİN BİLDİRİM TARİHİNDEN İTİBAREN 2 AY İÇİNDE YAPILMASI YETERLİ OLMAMAKTA VE ÖDEME YAPILDIKTAN SONRA ÖDEMENİN YAPILDIĞINA DAİR BELGENİN DE BİLDİRİM TARİHİNDEN İTİBAREN 2 AY İÇİNDE TÜRK PATENTE SUNULMASI GEREKMEKTEDİR.

içinde de ödenmediği takdirde patent hakkı ücreti ödenmeyen yılın son ödeme tarihi itibarıyla sona ermekteydi. Patent sahibi patent hakkını yeniden geçerli hale getirebilmesi için, geçersizlik ilanından itibaren altı ay içinde mücbir sebep talebinde bulunması gerekmektedir. Böyle bir durumda ileri sürülebilecek mücbir sebepler

ise, deprem, sel, su baskını, yangın veya doğal afet gibi sebeplerdir. Patent sahibi tarafından ileri sürülen sebep Kurum tarafından kabul edildiği takdirde, mücbir sebep ücreti ödenecek patent hakkı yeniden geçerlilik kazanabilmekteydi.

Geçmişteki uygulamalardan patent başvuru sahipleri yukarıda yazılan mücbir sebeplerden birini ileri sürememekte, genellikle işlerinin yoğunluğundan yıllık ücretleri takip edemediklerini, unuttuklarını veya başvuruları tescil edilmediği için başvuru aşamasında yıllık ücret ödemesi yapmaları gerektiğini bilemediklerini ileri sürmekteydiler. Ancak ileri sürülen bu nedenler Türkpatent tarafından mücbir sebep olarak kabul edilemediğinden, patent hakları yeniden geçerlilik kazanamamakta, patentin sağlamış olduğu tüm avantajları kaybetmekteydiler. Patent sahipleri ise mücbir sebep talebi olarak yıllık ücret ödemesi yapmaları gerektiği şeklinde önceden kendilerine bir bildirimin yapılmadığını, patent haklarının bu kadar kolay geçersiz kılınmasının haksızlık olduğunu ileri sürmekteydiler.

Uygulamada, Mülga 551 sayılı KHK'ya göre Türkpatent tarafından kabul edilen mücbir

sebebe talebi nedenleri, yukarıda sayılan deprem sel su baskını gibi sebeplerin yanı sıra patent sahibinin veya patent sahibi adına bu ödemeyi yapacak olan görevli kişinin, patentin yıllık ücretinin ödenebileceği en son ödeme tarihinden önceki ve sonraki dönemi kapsayacak şekilde hasta olduğuna dair belirli bir süreyi kapsayan raporun veya bakıma muhtaç olan hasta bir kişiye refakatçi olduğuna dair bir belgenin sunulması olmuştur. Türkpatent tarafından ileri sürülen bu mücbir sebep talebi kabul edildiğinde ve mücbir sebep talebi ödendiği takdirde, patent hakkı yeniden geçerli hale getirilmektedir. Burada bahsedilen en son ödeme tarihi, başvuru tarihini takip eden altı aylık ek sürenin bitimidir.

Yıllık ücret ödenmediğinde geçersiz kılınan bir patentin yeniden geçerlilik kazıp kazanmasını hem patent sahibi açısından hem de iyi niyetli üçüncü kişiler açısından değerlendirmek gerekmektedir. Patent sahibi rakiplerine karşı sahip olduğu avantajı kaybederken, patent hakkının geçersiz olduğu dönemde iyi niyetli üçüncü kişiler de patente konu buluşu kullanabilmek için hazırlıklar yapabilmekte, yatırımlara yapabilmekte, yaptığı yatırımlar sonucunda üretmiş olduğu ürünleri ticari olarak satabilmektedirler. Patent hakkı yeniden geçerli olsa bile, iyi niyetli üçüncü kişiler işletmenin ihtiyacını karşılayacak şekilde patente konu

buluşu ticari olarak kullanmaya devam edebileceklerdir.

Yeni 6769 sayılı SMK'da yıllık ücretin süresi içinde ödenmemesi nedeniyle patent haklarının kolayca geçersiz kılınması veya geçersiz kılındıktan sonra yeniden geçerli hale getirilebilmesi için yıllık ücret ödememeleri ile ilgili bazı değişiklikler yapılmıştır. SMK'da, tarafı olduğumuz Avrupa Patent Sözleşmesinde olduğu gibi, başvuru yapıldıktan sonra 1. ve 2. yıl ücretleri alınmamakta, 3. yıldan itibaren yıllık ücret vade tarihi başvuru tarihi olmak üzere peşin olarak alınmaya başlanmıştır.

Yıllık ücretler vade tarihinde ödenmediği takdirde yine 551 sayılı KHK'da olduğu gibi, 6 ay içinde %25 cezalı olarak ödenmesi gerekmektedir. Ancak, bu süre içinde de ödenmediği takdirde, mücbir sebep talebi sunulmasına gerek duyulmadan, doğrudan Türkpatentin bildirim tarihinde itibaren 2 ay içinde telafi ücreti ile birlikte ödenip, ödeme bildiriminin Türkpatente teslim edilmesi gerekmektedir. Türkpatent patent sahiplerine patent hakkının sona erdiği ve 2 ay içinde yıllık ücret ek ücreti ile birlikte ödendiği takdirde yeniden geçerli olacağına dair bildirimini en geç ödemenin yapılması gereken vade tarihinden itibaren bir yıl içinde yapması gerekmektedir.

Burada dikkat edilmesi gereken bir başka hususta, yıllık ücret ödemesinin bildirim tari-

hinden itibaren 2 ay içinde yapılmasının yeterli olmamasıdır. Ödeme yapıldıktan sonra ödemenin yapıldığına dair belgenin de bildirim tarihinden itibaren 2 ay içinde Türkpatente sunulması gerekmektedir. Mülga 551 sayılı KHK'ya göre yıllık ücret ödemeleri verilen sürede yapılmasını yeterli kabul ederken, yeni SMK'da bunu Ödemenin yapıldığı belgenin Türkpatente sunulmasını yeterli görmemektedir.

Her ne kadar son ödeme tarihinden yeniden geçerlilik kazanacağı tarihe kadar patent hakkı sona erse bile, yıllık ücret telafi ücreti ile birlikte ödendiği tarihten itibaren yeniden geçerlilik kazandığı Bültende yayınlanmaktadır (SMK 101 (4)).

6769 sayılı SMK'da, yıllık ücretin ek ücreti ile birlikte 2 ay içerisinde ödenmesi bildirimine rağmen, herhangi bir ödeme yapıldığına dair belgenin Türkpatente sunulmadığı takdirde patent hakkının yeniden tesisi için talepte bulunulamamaktadır (Madde 107 (4))

Bu arada patent hakkının geçersiz olduğu tarihten yeniden geçerli hale geldiği tarih arasında üçüncü kişiler iyi niyetli olarak patent hakkına konu buluşu kullanmaya başladılarsa, buluşa yatırım yapmışlarsa, buluşu kullanmaya devam edebilmektedirler. Üçüncü kişilerin kazanılmış hakları Mülga 551 sayılı KHK'da da olduğu gibi etkilenmemektedir.

Üçüncü kişilerin hakları ve bunların kapsamı Mahkeme tarafından belirlenmektedir. Patent sahipleri 6769 sayılı SMK ile patent haklarının yeniden geçerli kılınması için mücbir sebep sunma zorunluluğundan kurtulurken, mücbir sebep sunulması, bu sebeplerin yayınlanması ve değerlendirilerek patent hakkının yeniden geçerli kılınması için harcaması gereken zamandan tasarruf edilmektedir.

Patent sahipleri, patent hakkı ile korunan buluşlarının kendileri için ekonomik olarak bir avantaj sağlamadığını düşündüklerinde yıllık ücret ödemesi bulunmayarak patent hakkını sona erdirebilmektedirler (551 Madde Madde 133-c; SMK Madde 140 (1) (c)). Üçüncü

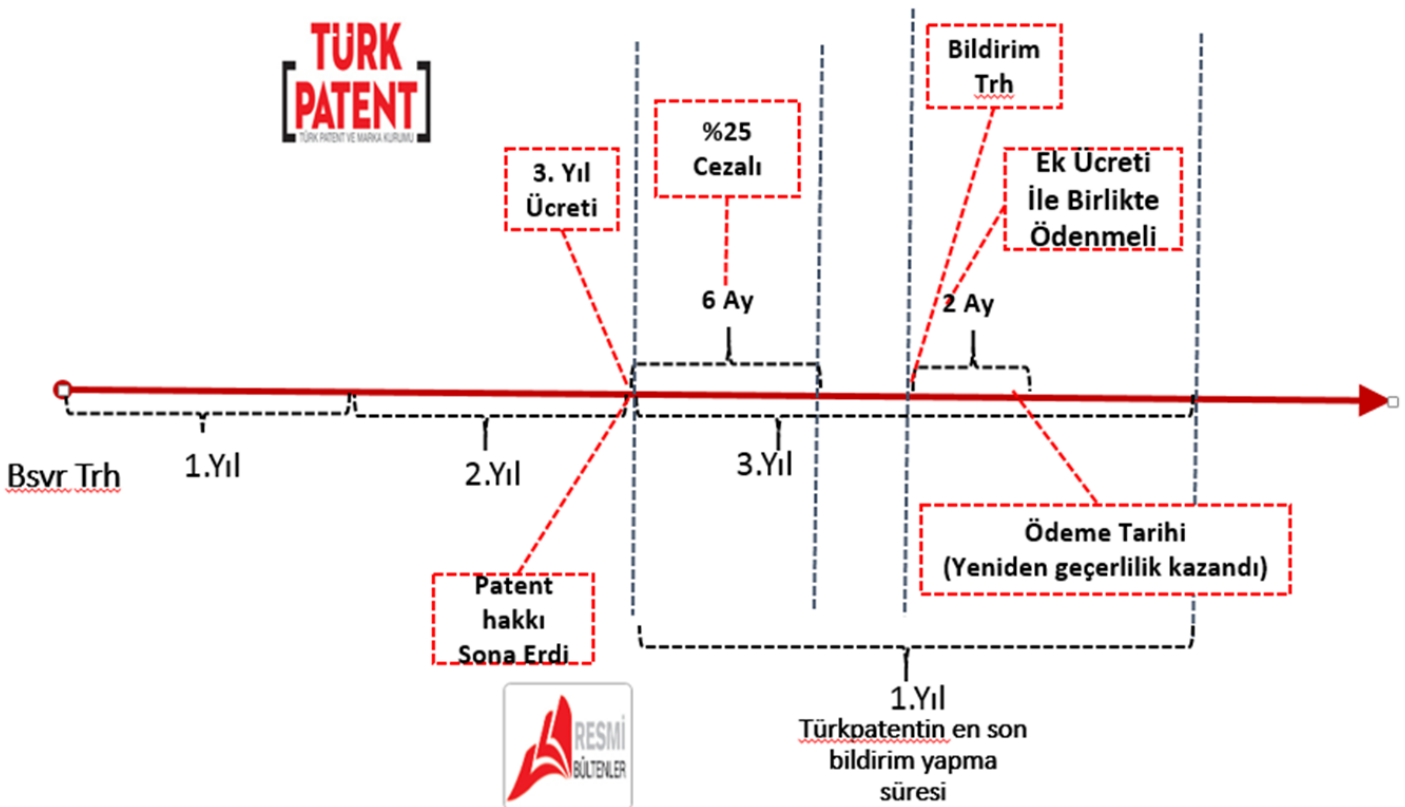
kişiler açısından bakıldığında ise, böyle bir durumda patentin yeniden geçerlilik kazanması işlemlerinin kısa sürmesi bu alanda yatırım yapmak isteyen üçüncü kişileri rahatlatmasını sağlamaktadır.

Sonuç olarak, 6769 sayılı SMK ile yıllık ücretin süresi içinde ödenmemesi nedeniyle geçersizlik kılınan bir patentin yeniden geçerli kılınabilmesi için, patent sahibine yıllık ücret ödemesi için son kez bir bildirim yapma imkanına kavuşulmakta, patent haklarının yeniden geçerli olabilmesi için Mülga 551 sayılı KHK'da bulunan zorlama mücbir sebep sunma zorunluluğu ortadan kalkmakta, mücbir sebep talebinin kabul edilerek patent hakkının yeniden geçerli kılınması ile ilgili işlemler için

harcayacağı zamandan tasarrufta bulunulmakta, Türkpateent tarafından yapılan bildirim tarihinden itibaren 2 aylık sürede yıllık ücret ödemesinin yapıldığına dair ödeme bildirimi sunulmadığı takdirde patent hakkının yeniden geçerli kılınmasının mümkün olmadığı, böylece iyi niyetli üçüncü kişilerin de patent hakkı sona eren buluşu üretip piyasaya sunabilmelerinin yolu açarak, yeni teknolojilerin herkesin kullanımına sunulması sağlanmaktadır.

Yıllık Ücretler (SMK, Madde 104)

HUZUR DOLU BİR ŞEHİR: CENEVRE

Fulya ÇELİK YILMAZ

Ben bu yazıyı yazarken Cenevre'de 8 ayı geride bırakmış bulunmaktayım. Bu sekiz ayda şunu anladım: Cenevre'de yaşamak bir ayrıcalık. Neden mi?

Dünyanın en büyük göllerinden biri olan Lemman gölünün kıyısında konumlanmış olan Cenevre, gösterişli binaları, yemyeşil parkları ve etrafını çevreleyen dağlarıyla, insanın kendisini hep bir kartpostal karesinin içindeymiş gibi hissetmesine neden olan muazzam bir şehir. Bu arada gösterişli binalar demişken öyle yüksek katlı binalar beklemeyin, binaların mimarisinden ve tarihinden bahsediyorum. Cenevre'nin sokak ve meydanlarında tarihi dokunun korunduğunu görebiliyorsunuz.

New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nden sonra Birleşmiş Milletlerin ikinci önemli binasının bulunduğu Cenevre, aynı zamanda, Kızılhaç, WHO, ILO ve WTO gibi pek çok uluslararası kurum ve teşkilata da ev sahipliği yapmaktadır.

Dünya genelinde politik olarak tarafsızlığı ile dikkat çeken Cenevre, bu sebeple "Barış Şehri" olarak da anılıyor. İsviçre'nin Fransızca konuşulan bölgesinde yer alan bu şehirde "Fransızca bilmiyorum, ne yapacağım" diye düşünmenize gerek yok. Çok sayıda uluslararası kuruluşun varlığı nedeniyle önemli bir "expat" nüfusuna sahip olan bu şehirde İngilizce biliyorsanız herhangi bir sıkıntı yaşamıyorsunuz.

Turistik açıdan görülmeye değer yapılarından biri göl kenarındaki *Jet d'eau* olarak adlandırılan fıskiyesi olmakla birlikte, pek çok müzeye ev sahipliği yapan Cenevre kozmopolit olmasının yanı sıra ulaşım ve trafik sorununun yaşanmadığı nadir şehirlerden birisidir.

Gelelim Cenevre'de iş hayatı dışında hafta sonları nasıl geçtiği konusuna. Hafta sonları hangi AVM'ye gideceğime karar vermek zorunda olduğum Ankara'nın aksine, nereye gideceğim konusunda sayısız seçeneğimin ol-

ması paha biçilemez bir duygu. Özellikle mesai bitiminde göl kenarına giderek temiz hava ile beraber yürüyüş yapmak Cenevre'ye dair en sevdiklerimden. Ayrıca hafta sonlarımı da dolu dolu geçirmeye çalışıyorum. Şehrin etrafında o kadar gezmeye ve görülmeye değer yerler var ki hepsinin ortak noktası da mutlu, güler yüzlü ve medeni insanlara sahip olmaları.

İşte bahsettiğim nedenleri ile Cenevre'de yaşamak insanın kendisini huzurlu hissetmesine neden oluyor.

Cenevre'de de birçok Avrupa şehri gibi her yer genellikle akşam 6'dan sonra kapanmaktadır, özellikle pazar günleri sokakta kimseyi göremiyorsunuz. Bu anlamda yaşadığım tek sıkıntı alışveriş için özel bir planlama yapmak.

Bu kadar küçük bir şehir nasıl oluyorda bu kadar festivale ev sahipliği yapıyor insanın aklı almıyor "Fêtes de Genève", "La Saga Des Géants", "International Geneva Motor Show" ve "Geneva Lake Parade" bunların sadece bir kısmı... Yaz boyunca çok sayıda festivalin olduğu Cenevre, kışın ise kayakseverlerin vazgeçilmez uğrak noktası haline geliyor.

Çalıştığım ofise gelecek olursak, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Cenevre'de yer alan Birleşmiş Milletlerin özelleşmiş 17 örgütünden birisidir. 1 yıl gibi kısa bir süre için de olsa bu kurumun bir çalışanı olmak bana hem bilgi birikimi anlamında çok şey kattı hem de yeni arkadaşlıklar kurmama vesile oldu. Çalışma arkadaşlarım o kadar sıcakkanlı ve anlayışlı ki fazla olan iş yükü bile insanı mutsuz edemiyor. Bu program sayesinde WIPO'nun uluslararası başvuruları inceleme süreci ve diğer uluslararası işlemleri global ofis perspektifinden görme imkanı buldum.

Fellowship programına 15 ülke dahildir ve bu görev sayesinde 15 ülkeden yeni insanlarla tanışma, beraber seyahat edebilme ve kültürlerini yakından tanıyabilme imkanı bulduğum için kendimi şanslı hissediyorum.

Dilan KARATEPE YILMAZ

Sınai Mülkiyet Uzmanı

Küreselleşmeye karşı bölgeselleşme:

Dünya ekonomisinde bir yandan küreselleşme ve küresel ölçekte çok taraflı ticarete serbestleşme yaşanırken, aynı anda bölgeselleşme, bölgesel ve ticari işbirlikleri ve bütünleşmeler yaşanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin karar alma mekanizmalarının giderek daha fazla parçası olmayı talep etmeleri ve gelişmiş ekonomiler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki görüş ayrılıkları, DTÖ çok taraflı ticaret müzakerelerini tıkamış, ülkelerin bölgesel ve ikili anlaşmalara yönelmelerine neden olmuştur. Küreselleşmenin bir sonucu olarak serbest ticaret anlaşmaları (STA) da değişime uğramış ve "yeni nesil STA" olarak adlandırılabilir bir biçime bürünmüştür. Yeni nesil STA'lar, içeriklerindeki derinleşme ile öncekilerden ayrılmakta olup, kapsamı; hizmet, tarife dışı engeller, yatırımlar, koruma önlemleri, rekabet, devlet tekelleri, ödemeler, işletmelere ilişkin rekabet kuralları, kamu alımları, fikri ve sınai mülkiyet hakları (metin içerisinde bundan böyle "fikri mülkiyet hakları" olarak bahsedilecektir), antidamping, devlet sübvansiyonlarının denetlenmesi vb. birçok alanı içerecek şekilde gelişmiştir.

Mega STA'larda TRIPS-plus hükümler:

Son dönemde dünya ticaretinde baskın hale gelen bu anlaşmaların gerek taraf olmayan ülkeler açısından ticaret saptırıcı yani ticaretin yönünü değiştirici etkileri gerekse her alanda yaptıkları düzenlemelerle fikri mülkiyet hakları gibi konularda mevcut uluslararası düzenlemelerin üzerinde baskı oluşturarak bunları kendi seviyelerine çekme riski bulunmaktadır. STA'lara taraf olan ülkeler, başka alanlarda kazanım sağlamak için fikri mülkiyet haklarına yönelik Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS) ve diğer uluslararası anlaşmalardaki seviyenin üzerinde bir koruma kapsamını kabul edebilmektedirler. Ayrıca ülke-lerin farklı ülkelerle akdettikleri STA'larda fikri mülkiyet haklarına ilişkin farklı metinlerin altına imza atması, uluslararası uygulamada karışıklığa yol açmaktadır.

STA'ların içeriklerindeki derinleşme, çok taraflı hale getirilmelerini de zorlaştıran bir durum olmaktadır. Bu noktada, STA'ları çok taraflı hale getirmek yerine bölge/kıta temelli ülke grupları arasında mega STA'lar (Trans-Pasifik Ticaret Yatırım Ortaklığı (T-TIP), Trans-Atlantik

Yatırım Ortaklığı (TPP), Japonya -AB gibi) müzakere edilmeye başlandığı görülmektedir. Söz konusu STA'ların gerek kapsamlarındaki derinlik gerekse yaratacakları ticaret hacminin büyüklüğü ve tesiri nedeniyle hem kapsadıkları ülkelerin hem de dışında kalan ülkelerin ulusal mevzuatlarında değiştirici etki yarattığı söylenebilir.

Uluslararası ticaretin temel ilkeleri açısından durum: "Ulusal Muamele" ve "En Çok Kayırlı Ülke" ilkeleri

Giderek artan söz konusu STA trafiği, bir yandan bazı ülkelerin farklı alanlarda kazanım elde edebilmek adına fikri mülkiyet hakları alanında taviz vermesi ve ulusal piyasadaki sonuçlarını hesaplamadan aşırı korumacı (TRIPS-plus) hükümlerin altına imza atmasını, diğer taraftan da ülkeler arasında farklı uygulamalar yürütmesi dolayısıyla DTÖ üyeleri arasında ayrımcılığın engellenmesine ilişkin "ulusal muamele"¹ ve

¹ TRIPS Anlaşmasının 3 üncü maddesinde açıklanan bu ilkeye göre, TRIPS Anlaşmasına üye devletler fikri mülkiyet hakkının ihlali durumunda, kendi vatandaşlarına tanıdığı koruma ve hukuki yollara başvurma hakkından, TRIPS Anlaşmasına taraf devletlerin vatandaşlarını da yararlandırmak zorundadır. Örneğin, Anlaşmaya taraf olan Singapur vatandaşı ya da merkezi Singapur'da bulunan bir ticari şirket, yine anlaşmaya taraf olan Fransa'da bir fikri mülkiyet hakkının korunmasını istediğinde, Fransa söz konusu fikri mülkiyet hakkına kendi vatandaşına sağlayacağından daha düşük bir koruma sağlayamayacaktır.

"en çok kayırılan ülke"² prensibinin ihlal edilmesine neden olmaktadır. En çok kayırılan ülke prensibinin TRIPS ile fikri mülkiyet hakları alanına da girmesiyle, TRIPS'ten önce akdedilen anlaşmalar hariç tutulmak üzere, TRIPS-plus hükümler içeren STA'lardaki avantaj, kayırma, imtiyaz ve dokunulmazlığın DTÖ üyesi ancak STA'ya taraf olmayan diğer ülke vatandaşlarıncada talep edilebilmesi anlamına gelecektir. Esasen 'en çok kayırılan ülke' prensibini TRIPS içerisine de koymak, gelişmiş ülkelerin fikri mülkiyet hakları konusunda dünya çapında daha yüksek koruma sağlamaya, yüksek koruma düzeyini dünyaya yaymaya yönelik taktik hareketi olarak yorumlanabilir. STA'larda, sağlık, çevre, insan hakları vb. alanlardan bağımsız ve izole şekilde fikri mülkiyet haklarına yönelik hükümler eklenmesi ise bir diğer sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Bir yatırım çeşidi olarak fikri mülkiyet hakları:

Fikri mülkiyet haklarının günümüzde bir yatırım çeşidi olarak görülmesi, çok-taraflı veya ikili yatırım anlaşmalarında da bu haklara yönelik hükümlerin yer alması sonucunu doğurmuştur. Anlaşmalar bu

hakların nasıl korunacağına ilişkin standartları düzenlemese de fikri mülkiyet haklarını bir yatırım aracı olarak görerek yatırımcının haklarını korumayı amaçlamıştır. Örneğin Almanya'nın 2005'te akdettiği bir ikili yatırım anlaşmasında yatırım 'her türlü varlığı' içerisine alacak şekilde ve başta telif hakları, patent, faydalı model, endüstriyel tasarım, marka, alan adı, ticari sırlar, know-how ve şerefiye (goodwill) olmak üzere fikri mülkiyet haklarını da içerecek şekilde tanımlanmıştır. Bu noktada akla şu soru gelmektedir; TRIPS Anlaşmasındaki en çok kayırılan ülke ve ulusal muamele ilkeleri, ikili yatırım anlaşmalarında da uygulanacak mıdır? Örneğin yatırımcıların zorunlu lisans veya paralel ihracat konusunda devletin zorunlu müdahalesine tabi olması söz konusu olacak mıdır? Bu konu henüz cevaplanmamış sorular arasındadır ve farklı ülkelerin farklı yorumlamalarına sebep olabileceği değerlendirilmektedir.

AB ve ABD'nin akdettiği yeni nesil-STA'lardaki hükümler:

AB ve ABD fikri mülkiyet hakkı sistemleri benzerlikler içermekte ve ikisi de yüksek seviye koruma sağlamaktadır. Hem AB hem de ABD akdettikleri STA'larda TRIPS-plus hükümlere yer vermektedir. Güney Kore, Meksika, Kanada, İsrail, Şili ise hem AB hem de ABD ile ikili STA akdeden ülkelerdir. ABD ve AB'nin STA gerçekleştirdiği bah-

se konu üçüncü ülkeler bir taraftan da gerek çok-taraflı anlaşmalara gerekse diğer ülkelerle ikili STA'lara imza attıklarından, ulusal mevzuat ve uygulamalarında geri dönülmez sonuçlar oluşabilmektedir. 'Tercihler erozyonu' (preference erosion) denilen kavram, içerisinde fikri mülkiyet haklarına ilişkin düzenlemeler içeren STA'ların sayılarının yoğun şekilde artması sonucu ortaya çıkmaktadır. Tercihler erozyonu; bir ülkenin STA akdettiği ülkeye, kendisine başka bir alanda ticari avantaj sağlanması karşılığında fikri mülkiyet haklarına yönelik daha yüksek seviyede koruma ve daha sıkı şartlara razı olması, ancak zaman içerisinde, STA akdettiği ülkenin ticari alandaki benzer imtiyazları başka ülkelerle de STA yaparak onlara da tanınması halinde, ticari avantajının başlangıca göre azalması ancak yüksek fikri mülkiyet hakları korumasının ise dezavantajlı şekilde devam etmesidir. Örneğin ABD, TPP anlaşmasına taraf ülkelere coğrafi işaretlere yönelik kendi sistemini kabul ettirmiştir. Halbuki söz konusu Asya-pasifik ülkelerinin bazıları (Meksika, Singapur, Güney Kore) öncesinde AB ile ikili STA akdederek, coğrafi işaretlere ilişkin çok daha koruyucu ve AB sistemine yakın hükümlerin altına imza atmıştır. Vietnam ve Japonya ise halihazırda AB ile coğrafi işaretler konusunda aşırı korumacı olacağı aşikar olan STA müzakerelerini sürdürmek-

² TRIPS Anlaşmasının 4. maddesine göre, düşünce ürünleri üzerindeki mülkiyetin korunması ile ilgili olarak, bir üye tarafından, diğer bir ülkenin vatandaşlarına tanınan her hangi bir öncelik, yarar, bağımsızlık ya da ayrıcalık bütün diğer üyelerin vatandaşlarına derhal ve koşulsuz olarak tanınacaktır.

tedir.³ AB üyesi ülkeler arasındaki fikri mülkiyet hakları ile ilgili mevzuat yalnızca kısmen uyumlu olup, fikri mülkiyet hakkına yönelik kanun ve yaptırımlar üye devletlerin yetki alanında bırakılmıştır. Dolayısıyla mevzuat ve uygulama bir ülkeden diğerine farklılık göstermektedir. AB'nin akdettiği STA'larda fikri mülkiyet haklarına ilişkin kısımda katı standartlar ve yaptırımlara gitmemesi ve ABD'ye nazaran esnek davranması bu nedenledir. AB'nin önceki STA'ları (AB-Güney Afrika, AB-Meksika, AB-Şili), ABD ile yaptığı TTIP müzakereleri ile karşılaştırıldığında önceki STA'ların fikri mülkiyet haklarına yönelik daha genel hükümler içerdiği görülmektedir. Bunlar; fikri mülkiyet haklarının korunmasına yönelik uluslararası anlaşmalardaki hükümlere uyum ve bu hakların etkili şekilde ülke içinde korunmasının temini gibi maddelerdir. Ancak 2006 tarihli 'Küresel Avrupa' stratejisiyle birlikte Komisyon, imzaladığı STA'larda, ABD'nin kilerde olduğu gibi fikri mülkiyet haklarına ilişkin çok kapsamlı hükümler içermeye başlamıştır. Ayrıca AB'nin yaptığı STA'larda fikri mülkiyet haklarına yönelik kısımlarda kendisi açısından önemli olan coğrafi işaretlere yüksek koruma sağlanması gibi hususlarda geniş

düzenlemeler yaptığı ancak geleneksel bilgi (traditional knowledge) gibi AB açısından ekonomik getiri ifade etmeyen alanlarda ise düzenleme yapmaktan kaçındığı görülmektedir.

Coğrafi işaretlere yönelik AB'nin yeni nesil STA'lardaki temel hedeflerinin; AB coğrafi işaretlerinin AB dışında da korunması, Gıda ürünü coğrafi işaretlere yönelik koruma seviyesinin yükseltilmesi, önceki markalarla AB coğrafi işaretlerinin birlikte varolmasının sağlanması, AB dışında da coğrafi işaretlerine yönelik hukuki işlemlere (judicial action) ek olarak re'sen idari koruma sisteminin de kurulmasının sağlanması olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye açısından durum:

AB'nin STA'larında fikri mülkiyet hakları açısından izlediği tutumun analiz edilmesi, Türkiye ile AB arasında güncellenmesi söz konusu olan Gümrük Birliği müzakerelerinde izleyeceği tutumu tahmin etmek açısından önem arz etmektedir. Benzer şekilde, ABD ile Türkiye arasında bir yeni nesil kapsamlı STA imzalanması ihtimaline yönelik ise, ABD'nin son dönemde yaptığı STA'larda fikri mülkiyet hakları açısından izlediği tutumu incelemek önemlidir.

27-28 Nisan 2015 tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirilen Türkiye-AB 32. dönem Gümrük Birliği Ortak Komitesi (GBOK) toplantısı, Gümrük Birliği'nin

güncellenmesinde fikri mülkiyet hakları hususunda hangi konuların gündeme geleceğine yönelik ipucu niteliğindedir. 32. dönem GBOK Toplantısında; Fikri Mülkiyet Hakları Çalışma Grubu'nun 25 Mart 2014 tarihinde Ankara'da gerçekleştirdiği beşinci ve son toplantısından bahsedilmiş olup, toplantıda; ülkemizin fikri mülkiyet hakları konusunda AB mevzuat uyumu alanında telif hakları, marka tescili ve kötü niyetli markalar, fikri hak uygulamaları kapsamında bilirkişilerin uzmanlık ve bilgi seviyeleri ile patent konularının gündeme getirildiği belirtilmiştir. AB yetkilileri tarafından, eczacılık ürünleriyle ilgili AB mevzuatının uyumlaştırılarak farklılığın giderilmesinin beklendiği belirtilmiştir. Ayrıca fikri mülkiyet haklarına yönelik mahkemelerin kurulması, fikri mülkiyet hakkı suçlarına yönelik polis biriminin oluşturulması, telif hakları alanında idari kapasitenin artırılması, paydaşlara yönelik eğitim faaliyetleri, sahte eczacılık ürünlerine yönelik ceza uygulamaları, gümrük idarelerinin online başvuru sisteminin oluşturulması, sahte ürünlere yönelik alınan önlemler başlıca olumlu gelişmeler olarak zikredilmiş; yasal takibatların yavaşlığı, mahkemelerin birbiri ile uyuşmayan yargılamaları, fikri mülkiyet hakkı alanında uzmanların ve eğitilmiş yargı personelinin eksikliği, telif hakkı ihlalleri, markalara yönelik ihlaller ve haksız rekabet, ihtiyati tedbir kararlarının uygulanmasında karşılaşılan zorluklar, resen başlatılan takibatların sa-

³ Matthews, A.; **What outcome to expect on Geographical Indications in the TTIP free trade agreement negotiations with the United States?**, 145th EAAE Seminar on "Intellectual Property Rights for Geographical Indications: What is at Stake in the TTIP?", Parma-İtalya, 14-15 Nisan 2015.

yısının azlığı ve ex-officio biriminin bulunmamasının olumsuz hususlar olduğu belirtilmiştir.⁴

Yukarıdaki açıklamalar ışığında değerlendirildiğinde esasen TTIP gibi mega yeni-nesil STA'ların Türkiye-AB Gümrük Birliğinin geleceği açısından bir dönüm noktası olduğu söylenebilir. Eğer Türkiye ABD ile hizmetleri, tarımı, yatırımların korunmasını ve diğer alanları kapsayan bir STA yapabilirse, bu durum Türkiye-AB gümrük birliğinin derinleştirilmesini sağlayabilir.⁵

ABD'nin önem verdiği fikri mülkiyet hakları ve çevre standartları diğer bir müzakere konusudur. ABD'nin yeni eğilimi çerçevesinde fikri mülkiyet kanununda önemli paradigma değişiklikleri gerçekleştirilmektedir. Bir taraftan fikri mülkiyet hak sahiplerine olduğu gibi rakip firmalara da dava açma hakkı tanınmakta diğer taraftan ise fikri mülkiyet kanunlarına uyumluluk esası ithalatçının sorumluluğu altına girmektedir. Bu değişimin Türkiye'yi etkileyeceği konusunda ise hiç kuşku yoktur. Yasal bilişim teknolojileri kullanma zorunluluğu tarife dışı engele dönüşebilir; yasal yazılım kullandıklarını kanıtlayamayan Türk üreticisi ve ihra-

catçısının mallarını AB ve ABD pazarlarına girmesi güçleşebilir, Türkiye'nin küresel tedarik zincirinin dışında bırakılma riski ortaya çıkabilir.⁶ ABD ile yapılacak muhtemel bir STA, yeni nesil ticaret anlaşmalarında görülen geniş ve kapsamlı bir içeriğe sahip olacak ve ABD Türkiye'den hizmet alanından, kamu alımlarına, teknik düzenlemelerden, fikri mülkiyet haklarına kadar pek çok alanda düzenlemeler

ABD'NİN FİKRİ VE SINAİ MÜLKİYET HAKLARINI İHLAL EDEN ÜLKELERE KARŞI HAZIRLADIĞI RAPOR'DA TÜRKİYE 2012 YILINDA 'İZLEME LİSTESİ'NE (WATCH LIST) ALINAN ÜLKELER ARASINDADIR.

yapmasını özellikle isteyecektir. 2012'de yürürlüğe giren ABD-Güney Kore STA'sının (KORUS) incelenmesi, muhtemel ABD-Türkiye STA'sı açısından örnek teşkil ettiğinden önemli olup, söz konusu STA'da günümüz küresel ekonomik ve sosyal dinamiklerini yansıtan tüm unsurların ele alındığı görülmektedir. ABD tarafının gümrük tarifeleri ve sanayi ürünleri ağırlıklı olan geleneksel ve getirisi nispeten düşük bir STA için zaman ve enerji harcamak gibi bir niyetinin olmayacağı aşikârdır. KORUS, ABD'nin bugüne kadar imzalamış olduğu NAFTA dâhil en

kapsamlı (derin) anlaşmadır. "Son teknoloji ürünü" olarak tanımlanan anlaşmanın kapsamı oldukça geniştir. Bu anlaşmanın tanıdığı hak ve yükümlülükler ise oldukça detaylı bir şekilde tasarlanmıştır. KORUS olarak adlandırılan anlaşma aynı zamanda Güney Kore ve Avrupa Birliği STA müzakerelerinde model olarak kullanılmıştır. Ayrıca KORUS müzakereleri sürdürülen TPP anlaşması için de bir temel oluşturmuştur. Muhtemel bir Türkiye-ABD STA'sı için de model oluşturabilecek KORUS'ta fikri mülkiyet konusu ABD açısından üzerinde özellikle durulan alanların başında gelmiş, anlaşmada, taklit ürünler ve korsan yayınların cezalandırılmasına ilişkin hükümler yer almıştır.⁷

Ülkemizin ABD ile olan iki taraflı ticaret ilişkilerinde patent ve 'taklit mallar' başta olmak üzere, fikri mülkiyet haklarına ilişkin konular da önemini korumaktadır. ABD'nin fikri ve sınai mülkiyet haklarını ihlal eden ülkelere karşı hazırladığı Rapor'da⁸ Türkiye 2012 yılında 'İzleme Listesi'ne (Watch List) alınan ülkeler arasındadır. Rapor, bazı ilerlemelere rağmen Türkiye'de taklit ürünlerin hala yaygın olduğunu, Türkiye'den ithal ürünler konusunda ciddi

4 27-28 Nisan 2015 tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirilen **Türkiye-AB 32. Dönem Gümrük Birliği Ortak Komitesi Toplantı Notu**

5 Dünya Bankası; AB-Türkiye Gümrük Birliği Değerlendirmesi, Rapor No. 85830-TR, 28 Mart 2014.

6 Akıncioğlu, M. B.; Fikri Mülkiyet Hukukunda Yaklaşan Risk,TEPAV-Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, Mart 2014.

7 Schott, J., Cimino, C.,Cooper, W. H.; **The US-South Korea Free Trade Agreement (KORUS FTA): Provisions and Implications**, Congressional Research Service, Washington DC, Mart 2013

8 Kirk, R.; **2012 Special 301 Report**,Office of the United States Trade Representative.

endişeler bulunduğunu ve başta ilaç endüstrisi olmak üzere düzenlemelerin yeterince şeffaf olmadığı, bu konularda gerekli adımların atılmadığını, internet üzerinden telif haklarının ihlal edildiğini vurgulamaktadır. Bu noktadan hareketle, Türkiye'nin ABD ile imzalayacağı muhtemel bir STA'nın sadece sanayi ürünlerindeki gümrük vergilerini kaldıracak geleneksel bir anlaşmanın ötesinde, ticaretle bağlantılı sınır ötesi konuları içine alan daha kapsamlı yeni nesil bir STA olacağı değerlendirilmektedir.⁹

⁹ Akman, M.S.; **AB-ABD Transatlantik ve Yatırım Ortaklığı: Türkiye açısından bir değerlendirme**, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, Cilt:13, No:1 (Yıl: 2014), s.1-29.

SAATLERİ DURDURAN TOPLANTI

Yazı ve fotoğraflar: Sadettin AKIN

Sevgili MAPADERgi okuyucuları mutlaka haberdar olmuştur, merkezi İsviçre'nin Cenevre kentinde bulunan Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı'nın (WIPO) 49 uncu Genel Kurul oturumu 2-11 Ekim 2017 tarihlerinde gerçekleştirildi. Genel Kurul toplantılarında ülkemizi Kurumumuzun yanı sıra Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü ve Dünya Ticaret Örgütü Türkiye Daimi Temsilciliği'nin katılımcılarından oluşan bir delegasyon temsil etti. Toplantı, gündemde öne çıkan hususların yakından takibi ve bazı konulardaki gelişmelere doğrudan müdahil olunmasının yanı sıra, çeşitli ülkelerin sınai mülkiyet ofis temsilcileri ile gerçekleştirilen ikili görüşmeler bakımından da oldukça verimli geçti.

Teşkilat üyesi ülkelerin ulusal çıkarları doğrultusunda küresel

fikri mülkiyet politika ve uygulamalarına belirli ölçülerde müdahil olabildiği, Paris Sözleşmesi, Patent İşbirliği Anlaşması, Madrid Protokolü gibi, fikri ve sınai haklarla ilgili çok önemli uluslararası anlaşmaların "pişirilip, servis edildiği" fikri mülkiyetin dünya ölçekli mutfağında gerçekleştirilen bu şölen, teknik ve bürokratik detaylarının ötesinde, yıllarını sınai mülkiyetin farklı konu ve boyutları ile uğraşarak geçiren (-ki siz bunu eskimiş olarak okuyunuz lütfen) bir Sınai Mülkiyet Uzmanı için dahi sürprizlerle dolu ve zihin açıcı bir deneyim oldu.

Sanıyorum bu satırları okuyan herkesin malumudur, WIPO Genel Kurul toplantılarının gündemi, toplantıların sonucunda alınan resmi kararlar gibi detaylara, WIPO'nun web sitesinden veya kurum içi kaynaklardan erişim sağlanabiliyor. Ancak zannetmiyorum

ki, en "zihni sınır" patentin istemlerini dahi bir kuyumcu hassasiyeti ile ölçüp tartan veya "en marka olmaz" kelimenin yanına eklenen "Has"larla, "Öz"lerle gençlikleri solan sevgili meslektaşlarım, WIPO koridorlarında klan halinde gezip zaman zaman toplantı basan temsilci gruplarından, informal toplantılarda istediği sonuca ulaşmak için ağlıyor numarası yapan ve hemen akabinde "bu dediğimi kabul etmezseniz seneye de siz görürsünüz" diye tehditler savurup, manevra kabiliyetinin en nadide örneklerini sunan diplomatlardan, saat başı verilen ve her biri en az yarım saat süren beş dakikalık aralardan, Genel Kurul gündeminin sarkması nedeniyle, toplantının son günü yapılan bir oylama ile saatlerin 23:59'da durdurulmasından (eski bir Patent Ofisi çalışanı olan Albert Einstein bile "zaman" ile oynamanın bu

kadar basit bir yolunu tahayyül edememiştir sanırım), WIPO gibi son derece teknik bir kuruluştaki LGBT bireylerin hakları gibi çok ilgisiz görünen bir konunun, bir Komite toplantısını bloklaması ihtimalinden ve bu uluslararası platformda teknik ve hukuki tartışmalar kadar sosyal iletişim becerilerinin, kişisel manevra kabiliyetinin, üst düzey politik tercihlerin ve daha nice yazılı olmayan kuralın ön plana çıktığından haberdar olsunlar.

Öncelikle detaylı bilgiye sahip olmayanlar için kısaca belirtmek isterim ki, herhangi bir resmi niteliği olmasa da WIPO’da bölgesel gruplar çok etkindir ve Teşkilatın etkinliği bakımından önemli işlevler üstlenmektedir. İlk olarak bu gruplar, WIPO’nun 191 üyesi arasında önemli bir iletişim aracıdır. WIPO’da yürütülen mevzuat çalışmalarında, politikaların geliştirilmesinde, karar taslaklarının hazırlanmasında, WIPO birimleri ile üye ülkeler arasındaki iletişim çoğu zaman bu grupların koordinatörleri aracılığıyla sağlanmakta, böylelikle iletişim ve karar alma

süreçlerinde 191 üye ile ayrı ayrı görüşülmesinden kaynaklanabilecek pek çok sorun bertaraf edilebilmektedir.

Gruplara üyeliğin, coğrafi yakınlık, sınai mülkiyet alanında gelişmişlik düzeyi gibi kural ve kriterlere değil, üye devletlerin tercihiyle bağlı olduğunun, nadiren de olsa üye devletlerin gruplarını değiştirebilmelerinin ya da bağımsız hareket edebildiklerinin altını çizmek gerekir. Örneğin, sınai mülkiyet alanında gelişmiş ülkelerin yer aldığı Grup-B içerisinde, coğrafi olarak birbirlerine uzak Japonya, ABD ve AB ülkeleri bulunduğu gibi, sınai mülkiyet alanında gelişmişlik düzeyi farklı olan ülkeler de yer almaktadır (ülkemiz AB üyeliği perspektifi dolayısıyla bu grubun üyesidir). Bazı gruplar içerisinde, tarihi olarak birbirlerine rakip ve hatta çatışma içerisinde olan ülkeler varken (Asya-Pasifik grubu gibi), bazı gruplar coğrafi yakınlık ve bu alandaki gelişmişlik düzeyi itibarıyla homojen bir görünümündedir (CEBS-Central European and Baltic States grubu gibi). Diğer istisnai bir örnek olan Çin ise tek başına ve bağımsız hareket etmektedir.

Bu bağlamda özellikle son dönemde WIPO’da sesini gür bir şekilde duymaktan kişisel olarak çok memnun olduğum Afrika grubu, gelişmiş ülkelerin esas söz sahibi olduğu bu arenada birlikte hareket etmenin faydalarını keşfetmiş görünmektedir. Üyelerinin çoğunluğu, derin tarihlerine, doğal ve kültürel zenginliklerine rağmen, yıllarca gelişmiş ülkelerin boyunduruğundan çıkamamış ve neredeyse varlıkları göz ardı edilmiş (daha resmi ifadesiyle gelişmekte olan veya en az gelişmiş) ülkelere den oluşan bu grup, özellikle WIPO Sınai Mülkiyet, Genetik Kaynaklar, Geleneksel Bilgi ve Folklor Hükümetlerarası Komitesi (IGC) çalışmalarında ve bu haklara etkin bir koruma sağlanması konusunda çok kararlı ve talepkâr bir tutum sergilemektedir. Nitekim bu Grup, WIPO Genel Kurulu’nun son iki yıldır en çekişmeli gündem maddelerinden olan WIPO’nun yeni harici ofislerinin açılması konusunda da 2016 yılı Genel Kurul görüşmelerinde hayli etkin bir tutum sergileyerek, iki harici ofisin Cezayir ve Nijerya’da açılması kararını alırdabilmiştir. Her ne kadar Afrika Grubu bu zaferlerinden sonra, WIPO’nun halen gündeminde olan dört yeni harici ofis daha açılmasına ilişkin müzakerelere kayıtsız kalmış gibi görünse de, bahsi geçen ilk konuda, yani IGC Komitesi konularında proaktif yaklaşımını devam ettirmektedir ve bu husus 2017 WIPO Genel Kurul çalışmalarında da, bu Grup üyesi ülkelerin zaman zaman gerçekleştirdikleri kritik müdahalelerle çok açık şekilde hissedilmiştir.

Öte yandan önümüzdeki dönemde açılması planlanan WIPO harici ofisleri konusu, CEBS ülkelerini Romanya'nın, Latin Amerika ve Karayip Ülkelerini (GRULAC) Kolombiya'nın adaylığı üzerinde birleştirmiş ve deyim yerindeyse alarma geçirmiş görünmektedir. Hatta bu alarm hali, konuya ilişkin resmi ve informal toplantıları, diplomatik müzakere tekniklerinin envai çeşidinin sergilendiği bir platform haline getirmiştir. Mevcut durum itibarıyla bu konuda hiçbir ülke tam olarak istediğini

çıkan bazı ülkelerin informal toplantılarda da "Dediğim dedik!" pozisyonundan zerre geri adım atmadıklarını, buna karşın diğer bazı delegelerin önce en düşük ses tonuyla ve hatta neredeyse yalvararak taleplerini kabul ettirmeye çabaladıklarını, bu işe yaramayınca ses tonlarını tehdit düzeyine yükselttiklerini, tüm bunlar olurken etrafta tamamen kayıtsız dolaşan bazı delegelerin kahve ve sandviç aradığını, yukarıda da belirttiğim gibi, Genel Kurul'un son günü 11 Ekim olarak belirlendiğinden, o gün gece 11:59'da saa-

tin ayrı bir Genel kurul kararıyla durdurulduğunu, tüm bu zorlu tartışmalar sonunda alınabilen sadece iki satırlık bir kararla, yeni harici ofislere ilişkin kararın önümüzdeki yıla bırakıldığını, her ne kadar üyesi

bulunduğumuz Grup-B'nin doğrudan desteğini alamasak da, ülkemizin adaylığının halen masada kaldığını, arzu ettiğimiz bu sonuca ulaşılmasında delegasyonumuzun çok çaba gösterdiğini ve bu kapsamda, diplomatik manevra kabiliyeti bakımından bizim de hiç fena olmadığımıza memnuniyetle şahitlik ettiğimi belirtmem gerekir.

Bu uzun cümleyi salimen atlatılabilen değerli okuyucuların sabrını daha fazla zorlamamak için, yazımın başında değinmiş olduğum LGBT bireylerin hakları ve bunun WIPO ile ilgisi konusuna burada

ayrıntılarıyla girmeyeceğim, ancak bu ilginç konuda dileyenler <https://www.ip-watch.org/2017/10/11/wipo-faces-resistance-ensuring-equal-treatment-lgbt-staff/> adresine göz atabilirler.

Sonuç olarak, WIPO Genel Kurulu, yaklaşık 20 yıldır Türkpate'te çalışmama ve bu süre zarfında çok sayıda uluslararası etkinlikte yer almama rağmen, kişisel olarak fikri ve sınai hakların farklı bir yönünü görmemi sağlayan güzel bir deneyim oldu. Maalesef dosya bazlı çalışan meslektaşlarım (-ki ben de meslek hayatımın 17 yılını Markalar Dairesi ve Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulunda başvuru/itiraz inceleyen bir uzman olarak bu şekilde geçirdim) sınai hakların kendilerine temas eden kısımlarına son derece hâkim olsalar da, yaptıkları işin niteliği gereği konunun farklı boyutları ile çok fazla ilgilenme olanağı bulamıyorlar. Ancak yaptığımız iş, pek çok mesleğe göre konuyu daha geniş bir perspektiften algılamamızı gerekli kılıyor ve bu açıdan fikri ve sınai mülkiyet haklarının uluslararası boyutunu, bu alandaki gelişmeleri yakından takip etmemiz şart. Elbette ki, hepimizin çalışma alanındaki tüm uluslararası toplantılara katılım sağlaması ve aktif şekilde sürecin içerisinde yer alması mümkün değil. Ancak hepimizin, en azından WIPO, EPO ve EUIPO gibi örgütlerin çalışmalarını, görevli olduğumuz konular bakımından izleme ve güncel gelişmelerden olabildiğince haberdar olma gibi mesleki bir yükümlülüğü bulunuyor ve ne kadar şanslıyız ki, bu yükümlülüğü yerine getirmek işimizi çok daha keyifli kılıyor.

alamamıştır. Bu kapsamda, harici ofisler konusunun son WIPO Genel Kurulu'nun en çekişmeli konusu olarak öne çıktığını, son gün gece yarısına kadar bitirilemeyen görüşmelerin sık sık bölgesel grupların kendi aralarında istişare etmesi için verilen aralarla uzadığını, bir grup kendi arasında görüşürken başka gruptan temsilcilerin de yanaşarak tartışmalara kulak misafiri olduğunu, Genel Kurul delegelerinin bir kısmının Kurul toplantı salonu ile toplantı odaları arasında mekik dokuduğunu, uluslararası düzeyde ismi "arızaya"

Hayrunnisa YILMAZ

Sınai Mülkiyet Uzmanı

Alan adı hakkı, sahibine alan adı üzerinde tasarrufta bulunma ve alan adının bir başkası tarafından alan adı veya başka bir ad veya işaret olarak kullanılmasına engel olma hakları sağlamaktadır. Alan adı üzerindeki hakkın sınırlarının belirlenmesindeki esaslar ise tescil, kullanımda öncelik ve haklı kullanımdır.¹ Bu kapsamda alan adı üzerindeki hakkın, emek prensibine uygun şekilde, bir işareti alan adı olarak tescil ettiren ve bu işarete, internette veya internet dışında ayırt edici veya tanımlayıcı güç kazandıran kişiye ait olması gerekir. Bu nedenle toplumda belirli bir tanınmışlık düzeyine ulaşmış olan ad ve işaret sahiplerinin, sahip oldukları bu ad ve işaretleri tanınmışlık düzeyine ulaştırmak için harcadıkları emek nedeniyle, bunları alan adı olarak kullanma konusunda hukuken korunmaya değer bir menfaatleri vardır.

Alan adı hakkına yapılan tecavüz geniş anlamda haksız fiil, dar anlamda haksız rekabet olarak nitelendirilebilir. Bu nedenle, alan adı hakkına tecavüzü somut olaya göre değerlendirmek gerekmektedir.² Şu hâllerde marka kullanımı nedeniyle alan adı hakkına

tecavüz olduğu söylenebilir:

- Alan adı olarak tescil edilen sözcüğün ve/veya harf, rakam kombinasyonunun iltibas yaratacak şekilde marka olarak kullanılması
- Alan adının, tanıttığı kişi veya işletmenin kötülenmesi amacıyla marka olarak kullanılması
- Tanınmış bir alan adının tanınmışlığından çıkar sağlamak amacıyla marka olarak kullanılması

ALAN ADININ ÇEKİŞME İÇİNDE BULUNDUĞU TESCİLLİ VEYA TESCİLSİZ MARKAYA KARŞI KORUNABİLMESİ İÇİN ZAMAN İTİBARIYLA ÖNCE KULLANILMASI VE BU KULLANIMIN HUKUKA UYGUN OLMASI GEREKMEKTEDİR.

Örnek niteliğinde sayılan bu tecavüz hâlleri genel anlamda haksız rekabet hükümleri ve alan adına özel olarak getirilmiş uyuşmazlık çözüm mekanizmalarıyla bertaraf edilebilirken, SMK hükümlerine göre de bertaraf edilebilecektir.

Türk hukukunda, bir tanıtma işaretinin, diğer bir tanıtma işaretiyle üstünlüğü kabul edilmemektedir.³

Sadece işaretler arasındaki uyumsuzluklarda öncelik hakkı değerlendirmeye tabi tutularak üstün hak sahipliği belirlenmektedir. Bu konuya ilişkin Yargıtay'a konu olmuş karar şu şekildedir: Davacı taraf, kendisine ait tescilli markanın davalılar tarafından www.w...wt.com alan adı olarak kullanıldığını, davalı ile hizmet sektörünün aynı olduğu iddiasıyla alan adının kullanımının durdurulması amacıyla dava açmıştır. Davalı A...T...Ltd. Ş., davacının otelcilik faaliyetinde bulunduğunu, kendisinin ise otel odası ve seyahat paketleri pazarlayan bir şirket olduğunu bildirerek davanın reddini savunmuş ve kendisinin "w...wt" ibaresini davacıdan daha önce kullanmaya başladığını ileri sürerek karşı davayla karşı davalı adına tescilli markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesini talep etmiştir. Mahkeme ise, davalı şirketin "w...wt..." ibaresini işletme adı olarak kullandığını ve 1998 tarihli Ticaret Sicili Gazetesinde bu adla faaliyet gösterdiği dikkate alınarak söz konusu adı ilk kullananın davalı olduğundan internet alan adı olarak kullanımının engellenemeyeceğine karar vermiştir. Bura-

¹ Oğuz S.; "İnternet Alan Adı Haklarının Korunması", Seçkin Yayınları, 2012, s. 257.

² Oğuz, s. 261.

³ Nomer F.; "İnternet Alan Adının Hukuki Niteliği ve Marka ve Ticaret Unvanı Gibi Ayırt Edici Ad ve İşaretler ile Arasında Benzerlik Bulunması Sebebiyle Doğabilecek Hukuki Sorunlar", Hayri Domaniç'e Armağan, İstanbul 2001, s. 404.

dan da anlaşıldığı üzere Yargıtay, iştiğal sahasına göre internet alan adını ilk tescil ettiren davalının üstün hak sahibi olduğunu belirtmiştir.⁴

Alan adının çekişme içinde bulunduğu tescilli veya tescilsiz markaya karşı korunabilmesi için zaman itibarıyla önce kullanılması ve bu kullanımın hukuka uygun olması gerekmektedir.

Alan Adı Hakkının Korunması

Alan adı hakkının korunmasına yönelik açık bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle, ilk akla gelen haksız rekabete ilişkin TTK. m. 55/1-a, 4 genel hükmüdür. TTK'nin m. 55/1-a, 4 bendine göre, bir ayırt edici ve tanıtıcı işaret olan alan adı, karıştırılmaya yol açan bir başka işarete karşı haksız rekabet hükümlerine göre korunabilmektedir.

Ayrıca alan adı hakkı tecavüze uğrayan alan adı sahibi, alan adı uyuşmazlıklarında alternatif yol olan tr uzantılılar için UÇHS⁵, uzantısız olanlar için ICANN, diğer ülke uzantılı olanlar için de kendi ülke uygulamalarındaki uyuşmazlık çözüm yollarına başvurabilecektir.

Alan adı hakkı sahibi, bu hakkına marka tescili yoluyla tecavüz edilmesi halinde ise somut duruma göre SMK hükümlerine de başvurabilecektir. Bu hâlleri aşağıdaki gibi açıklayabiliriz.

Marka Tescilinden Önce: Başvuru ya İtiraz

Alan adının, bir başkası tarafından marka olarak Türk Patent ve Marka Kurumu nezdinde yapmış olduğu başvuruya, alan adı sahibi SMK'nin 6. maddesine dayanarak itiraz edebilecektir.

SMK'nin 6/3. fıkrası, “başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önce tescilsiz bir marka veya ticaret sırasında kullanılan bir başka işaret için hak elde edilmişse, bu işaret sahibinin itirazı üzerine, marka başvurusu reddedilir.” hükmünü amirdir. Alan adlarının bu madde kapsamında itiraza konu olabilmesi için bu hak üzerinde bir hak elde edilmiş olması yeterli değildir. Bu maddenin uygulanabilmesi için bu işaretin ticaret sırasında kullanılıyor olması gerekmektedir. Diğer bir deyişle, alan adının ticari kullanımı söz konusu değilse marka başvurusuna itiraz kabul edilemeyecektir. Burada alan adı sahibinden beklenen, bu alan adını ticaret sırasında önceden beri kullanıyor olması ve bu eskiye dayalı kullanım hakkına dayanarak itirazda bulunmasıdır.

Yargıtay'ın 2003 tarihli bir kararına göre, tescilsiz işaretin korunmasını sağlayan bu düzenlemelerden yararlanabilmek için şu şartla-

rın bir arada bulunması gerekmektedir;

- Kullanılan alan adının ayırt edici nitelik kazanmış olması,
- Alan adının itiraz eden taraftan önceki bir tarihten beri kullanılıyor olması,
- İtiraz edenin alan adı ile başvurusu yapılmış marka arasında ayniyet, benzerlik ve iltibas tehlikesinin bulunması.⁶

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2002 tarihinde vermiş olduğu bir başka kararda, itiraz hakkının geçerli olabilmesi için, işaretin ticaret sırasında kullanılmış olması gerektiğini vurgulamıştır.⁷

Kural olarak, SMK'nin 6/3. fıkrasına göre, eskiye dayalı kullanım nedeniyle üstün ve öncelikli hak, hangi mal veya hizmetler için elde edilmiş ise sadece bu mal veya hizmetler ile benzer sınıflardaki mal ve hizmetler yönünden itiraz kabul edilebilecektir. Ancak alan adlarında mal ve hizmet sınıflandırması bulunmadığından, bunu ortaya koymak kolay olmayacaktır. Kanaatimizce bu durumda, söz konusu alan adına sahip web sayfasından hangi mal veya hizmetin reklamının yapıldığı ya da pazarlandığı tespit edilerek, mal ve hiz-

⁴ Yargıtay 11. HD, 15.05.2013, E.2012/10868, K. 2013/9975 (naklen Karagülmez A.; “İnternet Alan Adları ve Bazı Hukuki Sorunlara İlişkin Yargı Kararları”, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Eylül 2014, S. 97, s. 53-54).

⁵ UÇHS yürürlüğe girene kadar “tr” uzantılı alan adları bakımından ODTÜ'ye itirazda bulunulabilir.

⁶ Tekinalp, s. 397; Yargıtay 11. HD, 13.10.2003, E. 2003/2883, K. 2003/9171, <http://www.sinerjimevzuat.com.tr/index.jsf#>.

⁷ Yargıtay HGK, 27.02.2002 E.2002/1162, K. 2002/115, (naklen Uluslu Ç.; “Tescilsiz Markanın Korunması”, İstanbul Barosu Dergisi, 2014, C.88, S.2, s. 380).

met alanının sınırları çizilmeye çalışılabilir.

Bununla birlikte SMK'nin 6/6. fıkrası, "*Tescil başvurusu yapılan markanın başkasına ait kişi ismini, ticaret unvanını, fotoğrafını, telif hakkını veya herhangi bir fikri mülkiyet hakkını*⁸ içermesi hâlinde hak sahibinin itirazı üzerine başvuru reddedilir." hükmünü düzenlemiştir. SMK 6/3. fıkrasında belirtilen önceki markalara veya işaretlere ilaveten, 6/6. fıkrasına göre kişi ismi, fotoğrafı, telif hakkı veya üçüncü kişilere ait herhangi bir fikri mülkiyet hakkı gibi tescilli ya da tescilsiz özel haklar gerekçe gösterilerek yapılan itirazlar nedeniyle bir markanın reddi mümkündür.⁹ Bu maddeye göre 6/3'teki gibi başka bir koşul gerekmemektedir. Ancak maddede sayılan haklardan birinin varlığının sağlam delillerle ileri sürülmesi gerekmektedir, aksi hâlde itirazın kabul edilebilmesi mümkün değildir. Bu maddeye göre 6/3'teki gibi başka bir koşul gerekmemektedir. Ancak maddede sayılan haklardan birinin varlığının sağlam delillerle ileri sürülmesi gerekmektedir, aksi hâlde itirazın kabul edilebilmesi mümkün değildir.

Her ne kadar alan adları sui generis yapıya sahip tanıtma işareti olsa da, tanıtma işareti olması dolayısıyla geniş anlamda fikri mülkiyet hakları kapsamında de-

ğerlendirilmektedir.¹⁰ Fikri mülkiyet haklarından olduğu kabul edildiğinde, alan adı sahibi ticari kullanımı şart tutmayan SMK'nin 6/6 fıkrasına dayanarak da itiraz edebilecektir.

Alan adına dayanılarak marka başvurusuna itiraz; uygulamada çok görülmemekle birlikte, alan adları genellikle bir ticaret unvanı veya işletme adı ile birlikte itiraza gerekçe gösterilmektedir. Bu durumlarda da alan adı, itirazın dayanağı olmaktan çok, dayanılan unvanın ticaret sahasında kullanıldığını göstermek gibi bir fonksiyona sahip olmaktadır.¹¹ Bu durum OD-TÜ'nün alan adı verilmesinde aradığı katı şartlardan kaynaklanmaktadır. Şöyle ki; bazı alan adları belgeye dayandırılmış olduğundan alan adını almak da önceki bir hakkına dayandırılmış ve garantiye alınmıştır. Bu sebeple alan adı hakkına dayanan çok fazla uyuşmazlık karşımıza çıkmamaktadır.

Ele alınması gereken diğer bir husus, başka ülke uzantılı veya uzantısız alan adının Türkiye'de hiç bilinmeyen bir alan adı olması hâlinde, bu alan adına benzer diğer bir markanın tescil

başvurusuna itirazın mahiyetinin ne olacağıdır. Markaların korunmasında esas alınan unsur, "ülkesellik prensibi"dir. Alan adında ise böyle bir sınırlama bulunmamaktadır.

Bu tarz durumlarda alan adı sahibinin haklı menfaatinin olup olmadığı aranacaktır. Yani markanın ulusal ya da uluslararası başvuru olması da dikkate alınarak söz konusu marka, alan adıyla aynı çevre içerisinde kullanılacaksa bu durumda alan adı sahibinin hakkının ihlalden bahsedilecektir. Örneğin, "www.abc.ch" alan adı İsviçre'de ticaret yapan bir Türk tarafından alınmıştır. Türkiye'de ise başka bir şahıs, alan adından daha sonra abc markasını TPE nezdinde tescil ettirmiş ve alan adı sahibi, alan adı hakkına dayanarak bu marka başvurusuna itiraz etmiştir. Bu durumda alan adı sahibinin bu alan adı altında Türkiye sınırları içerisinde herhangi bir reklam veya pazarlama faaliyeti olmadığı ve söz konusu markanın da Türkiye sınırları içerisinde korunduğu dikkate alınarak itirazı haklı görülmemelidir. Bu konuya ilişkin olarak, YİDK 2008-M-742 sayılı kararında; "*Marka haklarının tescili ve korumasında geçerli olan ülkesellik ilkesinin bir gereği olarak marka haklarının doğumu, kazanılması ve koruma kapsamı her bir hukuk sistemi tarafından ayrı ayrı belirlenir. Bu çerçevede, markalar kural olarak tescilli bulundukları ya da kullandıkları ülkede doğar ve korunur. Dolayısıyla, SMK 6/3 maddesi ile dü-*

⁸ 556 sayılı KHK'de "sınai mülkiyet hakkı" şeklinde yer alıyordu.

⁹ TPE Marka İnceleme Kılavuzu 2015, s. 145.

¹⁰ Çağlar H.; "*Marka Hukuku Temel Esaslar*", Ankara 2013, s. 80. Aynı yönde, Oğuz Oğuz S.; "*İnternet Alan Adı Yönetmeliği Kapsamında Alan Adlarının Hukuki Niteliğinin Değerlendirilmesi*", İzmir 2. Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı, 17-19 Kasım 2011, s. 89; Nomer, s. 402.

¹¹ TPE Marka İnceleme Kılavuzu 2015 s. 129.

zenlenen daha önceden kullanılan ve üzerinde hak elde edilmiş bulunan tescilsiz bir marka ya da işaretin sahibinin itirazı üzerine daha sonraki başvuruların tescil edilemeyeceği hükmünün de Türkiye'de kullanılmış ve elde edilmiş haklara ilişkin olduğunun kabulü gerekir. Bu hükmün dünyanın herhangi bir yerinde elde edilmiş haklara ilişkin olduğunun kabulü ise fikri mülkiyet hakları için dünya çapında geçerli olan ülkesellik ilkesi ile bağdaşmaz. Nitekim Paris Sözleşmesi'nin 6/1 maddesine göre, markanın başvuru ve tescil koşulları her üye ülkenin kendi iç hukukuna göre belirlemelidir. Aynı maddenin 3. fıkrasına göre, birlik ülkelerinden birinde usulüne uygun olarak tescil edilmiş bir marka, menşe ülkesi dâhil, birliğe dâhil diğer ülkelerde tescil edilmiş markalardan bağımsız olarak kabul edilecektir. Nitekim "CARLO PAZOLINI" markasının hâlihazırda farklı ülkelerde farklı kişiler adına tescilli bulunması da ülkesellik ilkesinin bir sonucu olarak ortaya çıkan bir durumdur. Ülkesellik ilkesinin diğer bir sonucu da, bir kimsenin bir ülkedeki tescile dayanarak başka ülkede hak iddia edememesidir. (Yasaman/Yusufoğlu, Marka Hukuku, s.4 vd.) Dolayısıyla, "CARLO PAZOLINI" markası için İtalya'da ya da dünyanın diğer ülkelerinde elde etmiş olduğu tesciller itiraz sahibine Türkiye sınırları içerisinde de geçerli olan bir hak sağlamaz." ifadele-

rine yer vererek, ülkesellik prensibine vurgu yapmıştır.¹²

Marka Tescilinden Sonra: Hükümsüzlük Davası

Markanın hükümsüzlüğü, SMK'nin 25. maddesinde sayılan sebeplerin varlığı hâlinde mahkeme kararıyla markanın, koruma süresi sona ermeden sicilinden silinmesidir.¹³ SMK'nin 25. maddesine göre, "5inci veya 6ncı maddede sayılan hâllerden birinin mevcut olması hâlinde mahkeme tarafından markanın hükümsüzlüğüne karar verilir". Söz konusu maddede markanın hükümsüzlüğünün oluşması için mutlak veya nispi ret nedenlerinden birinin var olması gerekmektedir. Bu ret nedenlerinden herhangi birinin varlığına rağmen markanın bir şekilde tescil edilmesi durumunda markanın hükümsüzlüğü davası açılabilir.

Buradan hareketle, bir üst başlık altında incelediğimiz m. 6/3'e dayanarak öncelikli hak sahibi olarak alan adı sahibi, alan adının aynısının veya benzerinin marka olarak tesciline itirazı reddedilmiş olup markanın tescili gerçekleşmiş ise hükümsüzlük davası açabilir. Ancak alan adı sahibinin hükümsüzlük davası açabilmesi için, tescil aşamasında itirazda bulunmuş olması şart değildir.¹⁴ Alan adı sahibi tescilden önce itiraz etmemiş olsa bile, söz ko-

nusu marka tescil edilmişse hükümsüzlük davası açılabilecektir. Dikkat edilmesi gereken husus ise, Türk Patent nezdinde tescilli markalara karşı hükümsüzlük davası açılabilir.¹⁵

Önceki hak sahibi, yapılan tescile itiraz etmemiş veya hükümsüzlük davası açmamış olsa bile, tescilli marka sahibi, bu işareti önceden kullanan kişiyi söz konusu işareti kullanmaktan alıkoymaz. Örneğin, A kişisi uzun yıllardır www.xyz.com alan adını kullanıyorken, bir başka kişi de xyz için marka tescil başvurusunda bulunmuştur. A kişisi bu markanın tescil edilmesine itiraz etmemiş ve tescilden sonra da hükümsüzlük davası açmamıştır. Bunun üzerine marka sahibinin daha sonra bu alan adını dava açarak kullanımdan men etmesi mümkün değildir. Bu durumda hak sahibinin kötü niyetli olduğu varsayılır.¹⁶

Bir alan adının, üçüncü şahıslarca marka olarak tescili hâlinde böyle bir ihtilaf karşısında Fransız Hukuku'nda benimsenen çözüm ise Mans Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1999 yılında verdiği bir kararla yeknesaklaşmıştır. Bu kararla Fransız Hukuku'nda ilk defa önceki alan adı sonraki markaya karşı ileri sürülebilecek bir hak olarak değerlendirilmiştir.¹⁷

¹⁵ Çolak, s. 957.

¹⁶ Karahan, s. 110, (naklen Uluslu, s. 395.)

¹⁷ Stéphan Vital-Durant, Conflit Entre Le Nom de Domaine et Marque : Premier exploité, premier protégé, Expertises, Avril 2000, sh. 107; Cédric Manara, A Propos du Caractère des Noms de Domaine,

¹² TPE Marka İnceleme Kılavuzu 2015 s. 131,132.

¹³ Tekinalp, s. 439.

¹⁴ Çolak U.; "Türk Marka Hukuku", İstanbul 2016, XII Levha Yayınları, s. 891.

Söz konusu olayda, SDFI şirketi 3 Temmuz 1996'da www.oceanet.fr alan adının tahsisini talep eder ve Temmuz ayı ortasında da bilişim teknolojileri alanında faaliyet gösteren web sitesini bu ad altında faaliyete geçirir. Microcaz şirketi ise 31 Temmuz 1996'da, Océanet işaretini işletme adı olarak tescil ettirir. 2 Eylül 1996'da ise, 9, 35 ve 38. sınıflar için Océanet sözcüğünü yarı şekilsel bir işaret olarak bilgisayar terminalleri yolu ile iletişim hizmetleri vermek üzere kendi adına marka olarak tescil ettirir. Bu sayede www.oceanet.tm.fr alan adının kendi adına tahsisini sağlar. SDFI şirketi, 11 Eylül 1996'da www.oceanet.fr alan adı altında faaliyet göstermek üzere Océanet firmasını kurar ve 17 Eylül 1996'da da Océanet sözcüğünü 35, 38, 41, 42. sınıflarda marka olarak tescil eder. Bunun üzerine Microcaz, Océanet markası ve www.oceanet.fr alan adının kendi adına tescilli océanet yarı şekilsel markası ve yine kendi adına tahsisli www.oceanet.tm.fr alan adının taklidi olduğu iddiası ile Mans Asliye Hukuk Mahkemesi'nde

SDFI aleyhine dava açar. Mahkeme, öncelikle, Microcaz'a ait Océanet markası ve alan adının taklit edildiğini kabul etmiştir. Ancak, Mahkeme, Océanet kelimesi SDFI tarafından Microcaz'ın işletme adı olarak tescilinden daha önceden beri alan adı olarak kullanıldığı için, bu durumun Microcaz'ın aynı isimle site açmasına engel olacağına hükmetmiştir. Bununla birlikte, Mahkeme, her ne kadar hileli bir durum olmasa da Microcaz'ın Océanet kelimesini marka olarak tescilini de Fransız Fikri Mülkiyet Kanunu'nun, tescil engellerini düzenleyen L.711-4. maddesine aykırı bulmuştur. Zira söz konusu madde, önceden doğmuş bir hakkı ihlal eden işaretler marka olarak tescil edilemez hükmünü içermektedir. Önceden doğmuş haklardan kasıt; diğer bir marka, eserden doğan haklar, ticaret unvanı, işletme adı, coğrafi işaretler gibi haklardır. Bu sayım tahdidi değildir. Mans Asliye Hukuk Mahkemesi, alan adından doğan hakkı, bu hükümde belirtilen önceden doğmuş haklar kapsamında değerlendirerek davacı Microcaz'ın markasının hükümsüzlüğüne ve maddi tazminat ödemesine hükmetmiştir. Bu ve bundan sonra benzeri ihtilafların çözümünde verilen kararlarda Fran-

sız yargıçlarının, alan adını, şirketler için marka portföyü kadar önemli, maddi değeri haiz bir gayri maddi mal varlığı olarak değerlendirdikleri ve alan adı korumasını bu temel üzerine yapılandıkları anlaşılmaktadır.¹⁸

SMK'nin 25/5. fıkrasına göre, belirli bir mal veya hizmet reklamında ya da pazarlamasında kullanılan alan adı, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmetlere ilişkin bulunuyorsa, sadece o mal veya hizmet ile ilgili olarak kısmi hükümsüzlüğe karar verilebilir. Kısmi hükümsüzlükle anlatılmak istenen markadaki bir sözcüğün, şeklin markadan çıkarılması değil, markanın kapsadığı mal veya hizmetlerin bir kısmının, tescil belgesinden çıkarılmasıdır.¹⁹

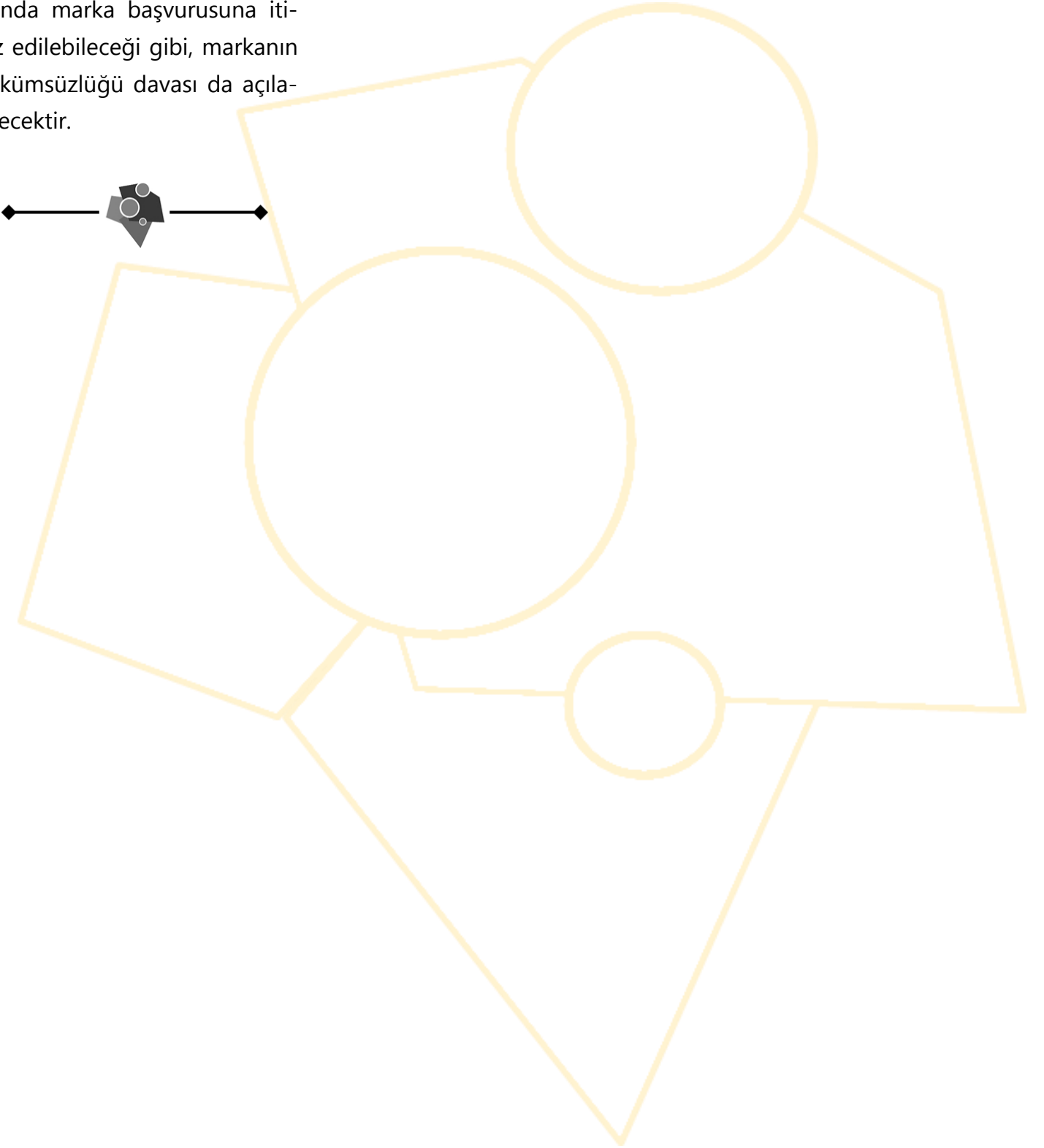
Sonuç olarak, alan adlarının üçüncü bir kişi tarafından marka olarak kullanılması hali, uygulamada çok fazla karşımıza çıkmamakla birlikte çözüme kavuşturulması gereken bir husustur. Alan adlarına ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığından, bu tür uyuşmazlıklarda haksız rekabet hükümleri uygulanacaktır. Bununla birlikte SMK hü-

Recueil Dalloz, Chaier Droit des Affaires, 6 janvier 2000, No: 1/6966, sh. V, Öngören E.; "Marka Hukuku ve İnternet Alan Adları", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2010, s. 109.

¹⁸ Cyril Fabre, De l'Anteriorité d'un Nom de Domaine sur une Marque, Expertises, janvier, 2001, sh. 30, Öngören, s. 109-110

¹⁹ Çolak, s. 951.

kümlerine göre, alan adı hakkına dayanarak şartları oluştuğunda marka başvurusuna itiraz edilebileceği gibi, markanın hükümsüzlüğü davası da açılabilecektir.

Ayşe Göksu KAYA ÖZSAN

Biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?

1985 yılında İstanbul'da doğdum. Her ne kadar İstanbul'da doğmuş olsam da hayatımın büyük bir çoğunluğu Ankara'da geçti. Hatta öyle ki, anasınıfından doktora sonuna kadar 1 km çapında bir çember içinde okullara gittim. Ankara Yüce-tepe İlkokulu'ndan sonra ortaokul ve liseyi Ankara Atatürk (Anadolu) Lisesi'nde tamamladım. Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun olduktan sonra ise Hacettepe Üniversitesi'nde Farmasötik Biyoteknoloji alanında doktora yaptım. Kısa bir süre bir ilaç firmasının Ar-Ge departmanında çalıştıktan sonra yaklaşık 3 yıl Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nda eczacı olarak çalıştım. 2013'ten beri TÜRKPA-TENT'te çalışıyorum. Evliyim, bir oğlum var, kismetse yakın zamanda da ailemize minik bir üye katılacak.

Türk Patent ve Marka Kurumu ile yolunuz nasıl kesişti?

Patent konusu ilaç alanında çok önemli bir yerde ve bilinirliği birçok alana göre daha fazla. Lisansüstü eğitimimde patent ile ilgili ders almıştım ki bunun pek yaygın bir uygulama olduğunu zannetmiyorum. İlaç firmasında çalışırken de, formülasyon denemeleri öncesi patent araştırması yapıyordum. Bu nedenle TÜRKPATENT'te eczacıların da patent uzmanı olarak çalışabileceğini duyduğumda çok sevinmiştim ve bugün buradayım.

Mesleğinizi seviyor musunuz?

Patent alanında Sınai Mülkiyet Uzmanı olmak demek, tekniğin bilinen durumundan sürekli haberdar olmak demek. Araştırmayı ve uzman olduğu alandaki gelişmeleri takip etmeyi seven herkes bu mesleği çok sever. Öyle bir iş düşünün ki, yeni teknolojiler piyasaya çıkmadan önce sizin önünüzde. Bugün kaliteli olarak tanımladığımız birçok ürün için patent başvurusu yapılıyor. Ürünler kamuya sunulmadan önce başvuruları bizim ekranlarımıza düşüyor. Bu yüzden de çok keyifli bir iş. Ancak hızlı kavrama ve karar verme yetisi ile yoğun dikkat gerektiriyor. Bu da işi yorucu kılıyor.

Mesleğiniz dışında kendinize vakit ayırdığınızda neler yapmaktan hoşlanırsınız?

Geçen seneye kadar tüm vaktimi yiyen bir meşgalem vardı: doktora. Dersleri, sınavları, makale araştırmaları, deneyleri derken tüm vaktimi alıyordu. O bitmeden yeni bir meşgale daha edindim: annelik. Sağ olsun oğlum da geriye kalan dakikalarımın dolu dolu geçmesini sağlıyor. Neyse ki

üniversite yıllarımı renklendiren, sonrasında eşimle tanışmamı sağlayan hem bedensel hem kültürel bir aktivite olan halk oyunları var. Annelikten sonra ara vermiş olsam da yakın zamanda devam etmeyi ümit ediyorum.

Kurumumuzun bulunduğu konumdan memnun musunuz?

TÜRKPATENT geçtiğimiz yıl Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı'nca (WIPO) Uluslararası Araştırma ve İnceleme Otoritesi olma yetkisi alan 22. kuruluş olarak araştırma raporları hazırlamaya başladı. Bu raporlar Patent İşbirliği Antlaşması (PCT) kapsamında yapılan uluslararası patent başvuruları için düzenleniyor ve Antlaşmaya taraf 152 kuruluşta geçerli oluyor. Uluslararası saygınlığı yüksek raporlar hazırlayabiliyor olmak çok gurur verici. Kurumumuzun "Türkiye'nin fikri sermayesinin ve inovasyon kapasitesinin artırılmasına katkı sağlayan, sınai mülkiyet alanında ulusal ve uluslararası politikalara yön veren öncü bir kurum" olması için biz uzmanlar nitelikli işler çıkarmak için yoğun çaba harcıyor, kendimizi güncel sınai mülkiyet hak-

ları hukukuna hâkim kılabilmek adına uluslararası kuruluşların ve mahkemelerin kararlarını takip ediyoruz.

MAPADER hakkında neler düşünüyorsunuz?

Sınai Mülkiyet Uzmanları hem eğitim düzeyleri hem de yaptıkları işin mahiyeti bakımından kalifiye bir çalışan grubu. Bu nedenle de çeşitli platformlarda temsil edilme ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. MAPADER henüz çok genç bir dernek. Ancak katkı sağladığı sempozyum ve eğitimler ile düzenli ve başarılı bir şekilde yürüttüğü diğer faaliyetler sayesinde daha iyi yerlere geleceğine inanıyorum.

Son olarak neler söylemek istersiniz?

MAPADERgi ve derneğimizin diğer faaliyetleri üzerinde düşünen, emek harcayan özverili arkadaşlarımıza diğer üyeler adına çok teşekkür ediyorum. Derneğimizin kurumsallaşması adına gösterdikleri çabayı çok değerli buluyorum.

H. Oğuzhan KARSLI

Sınai Mülkiyet Uzmanı

Sınai Mülkiyet Kanunu’nun 5. ve 6. maddeleri sırasıyla marka tescilinde mutlak ret nedenlerini ve nispi ret nedenlerini düzenlemektedir. Marka hukukunun temelini oluşturan söz konusu düzenlemeler, uluslararası genel kabul gören yaklaşıma göre ilgili ülkedeki veya bölgedeki ortalama tüketicilerin algısı dikkate alınarak uygulanır. Başka bir ifadeyle, her ülke ulusal marka hukuku uygulamalarını ilgili ülke sınırları içerisinde yaşayan ortalama tüketicilerin bakış açısını esas alarak şekillendirmektedir. Topluluk markaları (EUTM) açısından ise, topluluk markasının üniter yapısı ve niteliği dikkate alınarak, Avrupa Birliği sınırlarına dâhil ülkelerin tüketicilerin tamamının bakış açısı üzerinden değerlendirme yapılmaktadır. Söz gelimi, bir marka başvurusu hakkında ret kararı verebilmek için başvuruya konu markanın Avrupa Birliği’nin resmi dillerinden¹ herhangi birine göre tanımlayıcı olması veya ayırt edicilikten yoksun olması yeterli olmaktadır. (03/07/2013, T-236/12, Neo, EU:T:2013:343, § 57). Av-

rupa Birliği’nin resmi dilleri dışındaki diller açısından ise, Birliğe dahil tüketici kesiminin önemli bir bölümü tarafından anlaşılabilir markalar da redde konu olabilecektir (13/09/2012, T-72/11, Espetec, EU:T:2012:424, § 35-36).

GEREK İDARİ GEREKSE DE YARGISAL AŞAMADA YAPILAN KARIŞTIRILMA İHTİMALİ DEĞERLENDİRMESİNDE, BİR MARKA YABANCI DİLDE BİR KELİME İÇERİYORSA, BU KELİMENİN SÖZLÜK ANLAMININ VEYA PİYASADAKİ KULLANIMININ TÜKETİCİLER TARAFINDAN BİLİNECEĞİ VERİ OLARAK KABUL EDİLMEKTEDİR. ANCAK BU DEĞERLENDİRME KANIMIZCA ÇOK YÜZEYSEL VE SOYUT KALMAKTADIR.

Yabancı dilde kelime içeren markaların mutlak ret nedenleri ve nispi ret nedenleri bakımından incelemesinin nasıl yapılacağı ülkemiz marka hukukunun en sübjektif ve tartışmalı alanlarından birisidir. Hiç şüphesiz, konuyu mutlak ret nedenleri ve nispi ret nedenleri bakımından ayrı ayrı ele almak yerinde olacaktır.

Türk Patent ve Marka Kurumu’nun süregelen uygulamasına göre bir markanın yaygın bilinen yabancı diller açısından ayırt edicilikten yoksun olması

veya tanımlayıcı olması başvurunun reddi için yeterli olmaktadır. Yaygın bilinen diller ise, genellikle İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Almanca ve İtalyanca olarak kabul edilmektedir. Bunun dışında somut olayın koşullarına göre ülkemize olan coğrafi ve/veya kültürel yakınlıkları nedeniyle Arapça, Rusça veya bazı Balkan dilleri de incelemede dikkate alınabilmektedir.

Her ne kadar Kurum uygulaması bu yönde olsa da, mevcut durum itibarıyla yabancı dilde kelime içeren markalar hakkında mutlak ret nedenleri çerçevesinde yapılan değerlendirmenin kuralları ve sınırları tam olarak belirlenmiş, objektif bir uygulama olduğunu ileri sürmek oldukça güçtür. Yabancı dilde kelime içeren markalara ilişkin olarak yapılan değerlendirmenin kimi zaman oldukça mekanik ve katı uygulandığı, incelemenin salt markada yer alan ibarenin sözlük anlamı çerçevesinde yapıldığı görülmektedir. Konu geniş bir perspektif ile ele alınmak yerine dar bir bakış açısıyla yorumlanmakta, ilgili kelimenin Türkiye’deki ortalama tüketiciler tarafından algılanıp algılanmayacağı ve bu kelimenin kullanıldığı yabancı dilin Türkiye’deki tüketiciler tarafından yaygın şekilde bilinip

¹ Türkçe Avrupa Birliği’ne dahil Kıbrıs’ta yaşayan bir kısım tüketiciler tarafından konuşulduğu ve Kıbrıs’ta resmi bir dil olduğu için, “Hellim” markası “peynirler” için tanımlayıcı bulunmuştur. (13/06/2012, T-534/10, Hellim, EU:T:2012:292)

bilinmediği göz ardı edilmektedir. Hatta zaman zaman yabancı dildeki kelimeyi içeren markaların ilgili yabancı dili ana dili olarak konuşan bir ülkede tescilli olmasına rağmen ülkemizde redde konu olabildiği görülebilmektedir.

Kanımızca yabancı dilde kelime içeren markalar hakkında mutlak ret nedenleri bakımından yapılan değerlendirmenin bu derece katı ve kuralcı olması yerinde değildir. Değerlendirmede dikkate alınan yabancı dillerin ve bu dillerdeki kelimelerin ülkemiz tüketicisi tarafından ne derece yaygın olarak bilindiği, anlamının anlaşıldığı veya kullanıldığı belirsiz ve tartışmalıdır. Her ulusal ofis yabancı kelimelere ilişkin mutlak ret nedenleri bakımından yaptığı incelemeyi kendi tüketicisinin özelliklerini dikkate alarak yaparken, ülkemiz marka hukuku uygulamasının ilgili kelimenin anlamının Türkiye’de bilinip bilinmeyeceği, ne sayıda veya hangi oranda tüketici tarafından anlaşılabilceği, kelimelerin spesifik ve özel bir kelime olup olmadığı sorgulanmaksızın sadece kelimelerin sözlük anlamları baz alınarak yapılması sığ ve dar bir yaklaşımın benimsenmesine yol açmaktadır.

Özellikle birden fazla yabancı kelime içeren markalarda, markanın bütün olarak belirli bir anlamı olmaksızın markadaki kelimelerin ayrı ayrı anlamlarının bir araya getirilmek sure-

tiyle markanın tanımlayıcı olduğuna hükmetmek zorlama bir yorum olabilmektedir. Yargıtay 11. HD. tarafından verilen ve konuya örnek teşkil edebilecek kesinleşmiş bir kararda², 35. Sınıfta “Müşterilerin malları elverişli bir şekilde görmesi ve satın alması için çeşitli malların bir araya getirilmesi hizmetleri” için tescil edilmek istenen “BEST BUY” markasının Türk tüketicisi nezdinde KHK’nin 7/1(c) maddesi anlamında vasıf bildirici ya da ticaret hayatında herkesin kullanımına açık kalması gereken bir ibare olarak algılanamayacağı, bu nedenle “BEST BUY” markasının 7/1(c) maddesi kapsamında reddinin yerinde olmadığına hükmedilmiştir.

Ortalama tüketicinin yabancı dildeki kelimelere yönelik algısının ne olduğuna ve bu kelimeleri anlayıp anlayamadığına verilecek cevap karıştırılma ihtimali değerlendirmesinde de belirleyici olmaktadır.

Bir marka ile başka bir marka veya markalar arasında karıştırılma ihtimalinin olup olmadığı birbiri ile etkileşim halindeki³ çeşitli faktörlerden oluşan genel bir değerlendirmeye bağlıdır. Bu faktörler, işaretlerin benzerliği, mal ve hizmetlerin benzerliği, önceki markanın ayırt edicilik düzeyi, çekişmeli işaretlerin ayırt edici ve baskın

unsurları ve ilgili tüketici kesimi ile bu tüketicilerin dikkat düzeyidir.

Karıştırılma ihtimali incelemesinde ele alınan en önemli faktörlerden biri hiç şüphesiz işaretler arasındaki benzerliktir. İşaretler arasındaki benzerlik, gerek Avrupa Birliği Marka Hukuku’nda gerekse de Türk Marka Hukuku’nda görsel, işitsel (fonetik) ve kavramsal (anlamsal) benzerlik olmak üzere üç benzerlik boyutu çerçevesinde irdelenmektedir. Somut olayın özelliklerine göre bu benzerlik boyutlarından biri veya ikisi diğerine veya diğerlerine nazaran ön plana çıkabilmektedir. Söz gelimi markalar arasındaki kavramsal farklılık görsel ve işitsel benzerliklere göre daha belirleyici olabilir veya markalar arasındaki görsel benzerlik işitsel farklılığa baskın gelebilir. Bu benzerliklerden hangisinin veya hangilerinin diğerine veya diğerlerine göre ön plana çıktığı sorusunun cevabı, karıştırılma ihtimalinin tespitinde önem kazanır. Makalenin konusunu tüketicilerin yabancı dildeki kelimelere yönelik kavramsal algısı oluşturduğu için, yazımızın bu kısmında marka benzerliğinde dikkate alınan boyutlardan kavramsal boyut ele alınacaktır.

Tüketicilerin yabancı dilde kelimelerden oluşan veya bu kelimeleri içeren markalar arasında kavramsal açıdan yapacağı değerlendirme, ihtilaf konusu malların veya hizmetlerin tüketicisinin niteliklerine göre değişe-

² 2008/8198 E., 2009/12495 K.

³ Bkz. Karşılıklı etkileşim (bağımlılık) teorisi (principle of interdependence)

bilir. Yazımızın önceki kısmında da açıklandığı üzere, sık ve sürekli tüketime konu olan malların veya hizmetlerin tüketicileri genel halk kesimini, amiyane tabirle sokaktaki vatandaşı ifade eder. Bu tüketici grubu, yükseköğrenim görmüş ve iyi derecede yabancı dil bilen veya en azından asgari düzeyde yabancı dil bilgisine sahip kişileri kapsayabileceği gibi, eğitim durumu veya yabancı dil bilgisi düzeyi hiç olmayan kişileri de kapsayabilir. Diğer taraftan bazı mal veya hizmetler vardır ki bunların hitap ettiği tüketici kesimi belirli düzeyde teknik bilgi ve uzmanlığa sahiptir. Bu tüketici grubunun çoğunlukla belirli bir tahsil seviyesine sahip, en azından ilgili sektörde yaygın şekilde kullanılan yabancı dildeki kelimelere aşina kişilerden oluştuğu varsayılır. Doktorlar veya mühendisler bu kapsamdaki tüketici grubuna dâhil edilebilir. İlgili tüketici kesiminin gözünden iki marka arasında yapılacak karşılaştırmada belirtilen esaslar göz önünde tutulmalıdır. Bir marka ile diğeri arasında yapılacak karıştırılma ihtimali değerlendirmesinde, bu tüketici gruplarından hangisinin bakış açısından meseleye yaklaşılabacağı önem arz etmektedir.

Kavramsal benzerlik incelemesi, karşılaştırılan işaretlerde yer alan kelime ve/veya şekil (figüratif) unsurlarının ilgili ülkeye (bölgeye) dâhil tüketiciler açısından doğrudan veya dolaylı olarak ifade ettikleri anlam

araştırılarak aynı veya benzer anlama gelip gelmediklerinin incelenmesidir. Kavramsal benzerlik değerlendirmesinde en önemli nokta, ilgili tüketici kesiminin kim olduğudur. Türkiye’de yapılan yayıma itiraz incelemesi bakımından ilgili tüketici kesimi Türkiye’deki tüketicilerdir.

EUIPO ve Avrupa Birliği marka hukuku uygulamasında da, karıştırılma ihtimali gerekçeli bir yayıma itiraz incelenirken, işaretler arasındaki kavramsal benzerliği belirlemek için ilk olarak ilgili ülkenin (bölgenin) neresi olduğunu belirlemek önem arz etmektedir. İlgili ülkeyi (bölgeyi) belirlemek, hangi tüketiciler açısından markaların karıştırılma ihtimalinin araştırılacağını belirlemek anlamına gelmektedir. EUIPO uygulamasına göre, karıştırılma ihtimali incelemesinde ilgili ülke (bölge), bir marka başvurusuna (Topluluk Markası başvurusu veya Madrid başvurusu) karıştırılma ihtimali gerekçesi ile itiraz eden önceki marka sahibinin markasının/markalarının tescilli olduğu ülke (bölge) veya ülkelerdir. İtiraz gerekçesi önceki tarihli markanın Alman markası olduğu bir itirazda Alman tüketicilerin markaları karıştırıp karıştırmayacağı sorgulanırken, itiraz gerekçesinin Topluluk Markası olduğu bir itiraz, Avrupa Birliği’ne dâhil tüm ülkelerin tüketicileri dikkate alınarak incelenir.

İlgili ülkenin (bölgenin) hangisi olduğuna karar vermek,

o ülkede (bölgede) yaşayan tüketicilerin satın alım esnasında markaları karıştırıp karıştırmayacağına belirlenmesinde önemli rol oynar. Markalar arasında karıştırılma ihtimali olduğu sonucuna ulaşabilmek için o ülkede(bölgede) yaşayan herkesin markaları birbirine karıştırması veya markalar arasında ilişki kurması zorunlu değildir. İlgili ülkede (bölgede) yaşayan sadece bir kısım tüketici açısından bu ihtimalin varlığı bile karıştırılma ihtimali değerlendirmesinde yeterli olacaktır. Öte yandan, markalar arasında karıştırılma ihtimali olmadığı sonucuna varabilmek için, ilgili ülke (bölge) tüketicilerinin hiçbirinin markaları karıştırmayacağından, başka bir ifadeyle karıştırılma ihtimalinin tüm tüketiciler açısından bertaraf edildiğinden emin olmak gerekmektedir.

İlgili ülkenin (bölgenin) ne olduğu bölgesel bir koruma sağlayan Avrupa Birliği marka koruma sisteminde önemli olsa da, ulusal marka incelemesinde bu hususun bir önemi yoktur. Zira, marka koruması ülkeseldir ve ilgili coğrafi bölge tüketicisinin kim olduğuna karar vermemiz gerekmez. Ancak ülkemizde yapılan karıştırılma ihtimali değerlendirmesinde üzerinde önemle durulması gereken husus, karıştırmaya konu markaların yabancı dilde kelimeler ihtiva etmesi durumunda bu kelimelerin anlamsal (kavramsal) açıdan tüketiciler üzerindeki etkisidir. Ülkemiz marka incelemesinde bu hususa özel önem at-

fedilmediği aşikârdır. Yabancı dildeki bir kelimenin anlamının ilgili tüketici grubunun ne kadarlık bir kısmı tarafından bilinebileceği, ilgili yabancı dilin Türkiye'deki bilinirlik oranının ne olduğu göz ardı edilebilmektedir. Gerek idari gerekse de yargısal aşamada yapılan karıştırılma ihtimali değerlendirmesinde, bir marka yabancı dilde bir kelime içeriyorsa, bu kelimenin sözlük anlamının veya piyasadaki kullanımının tüketiciler tarafından bilineceği veri olarak kabul edilmektedir. Ancak bu değerlendirme kanımızca çok yüzeysel ve soyut kalmaktadır.

Markada yer alan yabancı kelimenin anlamının herkesçe bilineceği veri olarak alınmakla kalmayıp bu ibarenin ayırt edicilik düzeyinin de buna göre belirlenmesi ikinci bir yanlış beraberinde getirmektedir. Hiç şüphesiz önceki markanın ayırt edicilik düzeyi, karıştırılma ihtimali değerlendirmesinde en önemli faktörlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yabancı dilde kelime içeren itiraz gerekçesi markanın bütün olarak ayırt edicilik düzeyine ilişkin değerlendirme sadece yabancı dil bilen tüketiciler açısından değil tüm tüketiciler açısından yapılmalıdır. Zira münhasıran yabancı dildeki kelimedenden oluşan bir marka, tüketicinin yabancı dil bilgisi düzeyine bağlı olarak bazı tüketiciler için zayıf ayırt ediciliğe sahip iken başka bir grup tüketici için ortalama

düzeyde hatta yüksek düzeyde ayırt ediciliğe sahip olabilir.

Diğer taraftan, yabancı dilde öyle bazı kelimeler vardır ki bazen uluslararası boyuttaki kullanımı, bazen ticari hayattaki yaygın kullanımı, bazen de ilgili kelimenin yabancı dilden alıntı olması veya kelime kökeninin aynı olması halinde bu kelimenin farklı dillerdeki karşılığının benzer olması gibi nedenlerden ötürü⁴ bu kelimelerin anlamının en azından tüketicilerin çoğu tarafından algılanacağı kabul edilebilir. Örneğin "group" kelimesi İngilizce bir kelime olmasına karşın, gerek kelimenin Türkçe karşılığı olan "grup" kelimesi ile benzerliği gerekse de piyasadaki yaygın kullanımı nedeniyle ilgili tüketicilerin çoğu veya tamamı bu ibarenin anlamını algılayabilir. Bu kelimelere "media", "center", "television", "sport", "flash disk", "design" veya "waffle" gibi kelimeler de örnek gösterilebilir. Konuya ilişkin EUIPO uygulaması da benzer şekildedir. EUIPO İnceleme Kılavuzu'na göre, bir kelime ilgili tüketicinin konuşmadığı bir başka yabancı bir dilde olmasına rağmen evrensel niteliği nedeniyle herkesçe bilinebilir. Örneğin "bravo" kelimesi İspanyolca bir kelime olmasına rağmen, Almanya'da da "aferin, tebrikler"

anlamında kullanılır. Benzer şekilde "baby", "love", "one", "surf", "pizza" kelimeleri İngilizce kelimeler olmasına rağmen sadece ana dili İngilizce olan veya İngilizce konuşulan ülkelerin⁵ vatandaşlarının değil tüm Avrupa Birliği ülkesi vatandaşlarının genel olarak anlamını bildiği kelimelerdir. Ülkemiz açısından mesele ele alındığında, bu gibi yaygın kullanımı bulunan veya dilimizdeki karşılığı ile benzer olan basit düzeydeki bazı yabancı kelimelerin sayısının çok fazla olmadığı kabul edilebilir. Bu gibi temel kelimeler dışındaki kelimelerin anlamının Türkiye'deki tüketiciler tarafından bilinmemesi muhtemel olmakla birlikte ülkemizdeki genel uygulamanın böyle olmadığı, değerlendirmenin çoğunlukla kelimelerin salt sözlük anlamları dikkate alınarak yapıldığı görülmektedir.

Yabancı dilde kelime içeren markaların ihtiva ettiği anlamları bir kısım tüketicinin anlaması ihtimal dâhilindeyken diğer bir kısım tüketicinin anlamaması mümkün olabilir. Bu olgudan hareketle, iki marka arasında sözlük anlamı itibarıyla kavramsal bir farklılık bulunsa dahi bu farklılık her tüketicinin tespit edebileceği bir farklılık olmayabilir. Başka bir deyişle bir kısım tüketici markalar arasın-

⁴ Örneğin, İngilizce "bicycle" (bisiklet) kelimesinin karşılığı İspanyolca'da "bicicleta" kelimesidir. Bu gibi durumlarda, ilgili tüketiciler (İngiliz veya İspanyol tüketiciler) bu kelimenin neyi çağrıştırdığını ve kelimenin hangi anlama geldiğini algılayabilecektir.

⁵ Genel Mahkeme bir kararında İskandinav ülkeleri (Danimarka, İsveç ve Norveç), Hollanda ve Finlandiya'nın tüketicilerinin en azından temel düzeyde İngilizce bilgisine sahip olduğunu kabul etmiştir. 26/11/2008, T-435/07, New Look, EU:T:2008:534, § 23).

daki kavramsal farklılığı idrak edebilirken, diğer bir kısım tüketici bu markaların ne anlama geldiğini dahi bilmeyebilir. İşte markaların anlamını bilmeyen tüketiciler açısından kavramsal değerlendirme yapmak mümkün olmadığından, markalar arasındaki görsel ve işitsel benzerlik derecesi karıştırılma ihtimali değerlendirmesinde ön plana çıkar.

Bu gibi durumlarda, markalar arasında tüm tüketicileri kapsayan genel bir değerlendirme yapmak doğru değildir. Zira, iki marka arasında karıştırılma ihtimali olmadığına hükmedebilmek için tüm tüketiciler açısından bu ihtimalin söz konusu olmadığından emin olmamız gerekir. Markada yer alan yabancı kelimelerin birbirinden farklı anlamlara sahip olması ya da bir markanın anlamlı olup diğerinin herhangi bir anlamının bulunmaması nedenleriyle markalar arasında kavramsal farklılık bulunması, ilgili tüketici kesiminin iki markayı birbirine karıştırmayacağı anlamını her zaman taşımaz. Daha önce de ifade edildiği üzere, karıştırılma ihtimali değerlendirmesinde marka benzerliği sadece kavramsal benzerlikten ibaret değildir. Bazen markalar arasında kavramsal farklılık bulunsa dahi markalar arasındaki görsel ve işitsel benzerlikler markalar arasında karıştırılma ihtimali doğurabilmektedir. Burada, ilgili malların niteliği ve tüketicisinin bilgi-dikkat düzeyi de belirleyici rol oynamaktadır.

Diğer taraftan tüketiciler genellikle farklı markalar arasında doğrudan bir karşılaştırma yapma şansına sahip olmadıkları için markaları tam ve eksiksiz hatırlayamayabilirler, o nedenle markaları ancak hafızalarında kaldıkları kadarıyla hatırlarlar. Tüketicilerin satın alma esnasında markaların ihtiva ettiği anlamların ne olduğuna yönelik bir araştırma yapması çoğu zaman beklenmez. Tüketici için aslolan husus, markanın bütün olarak bıraktığı izlenim ve genel görünümüdür.

LOYAL

LOCAL

Meselenin yargı boyutunda da kavramsal değerlendirmeye ilişkin yukarıda belirtilen esaslara hassasiyet gösterildiğini söylemek güçtür. Örneğin, Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, yukarıda gösterilen markalara ilişkin olarak 556 s. KHK'nin 8/1 maddesi kapsamında yaptığı incelemede, soldaki markanın (başvuru konusu "loyal" ibareli marka) İngilizce, Fransızca gibi batı dillerinde "sadık, vefalı, bağlı" anlamına geldiği, itiraza dayanak markanın (itiraz (dava) sahibine ait "local" ibareli marka) yine batı dillerinde "yerel, bölgesel, sınırlı, mevzi" anlamlarına geldiği, itiraza dayanak markanın ve başvurunun belirlenen anlamı itibarıyla yüksek bir ayırt ediciliğe sahip olduğundan söz edilemeyeceği, ancak artık yaygın bir kullanımı bulunan İngilizce'deki anlamlarının

rının ülkedeki ortalama tüketicinin azımsanamayacak bir kesimi tarafından da bilindiği, genel izlenim olarak da işaretler arasında hiçbir benzerlik bulunmadığı, çekişmeli mal/hizmetlerin yeterince özenli ortalama tüketicileri yönünden başvuru ile itiraza dayanak marka arasında bağlantı kurulması dahil karıştırma ihtimalinden söz edilemeyeceği gerekçeleriyle davanın reddine karar vermiştir. Kararı yorumlamak gerekirse, mahkemenin "loyal" ve "local" markalarının İngilizce'deki anlamlarının ülkedeki ortalama tüketicinin azımsanamayacak bir kesimi tarafından da bilindiği vurgusu kanımızca isabetli olmamıştır. Zira, bu markaların anlamlarını bilmeyecek azımsanmayacak sayıda tüketicinin olduğu gerçeği göz ardı edilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2015/9243 E. ve 2016/3922 K. sayılı kararı ile Ankara 3. FSHM'nin kararını bozmuştur. Kararda, ilgili tüketici kesiminin giysi ürünlerinin tüketicilerinden oluştuğu, markalar anlam olarak benzer olmasa da genel görünüm itibarıyla markaların karıştırılabileceği belirtilmiştir. Karar metninde şu ifadelere yer verilmiştir:

"...Her ne kadar yabancı dilde farklı anlamlara gelen kelimeler olmaları nedeniyle davalı başvurusu ile redde mesnet işaret arasında anlamsal bir benzerlik bulunmadığı açık ise de; markaların üzerinde kullanılacağı 25. sınıfta yer alan emtiala-

rın ortalama tüketicileri nezdinde işaretlerin genel görünümü itibarıyla karıştırılabileceği, bu nedenle mahkemece işaretler arasında 556 sayılı KHK'nın 8/1-b bendi anlamında benzerlik bulunduğu kabulü gerekirken, aksi yönde gerekçeyle davanın reddi doğru olmamış, kararın bozulması gerekmektedir."

Konuya ilişkin bir başka örnek vermek gerekirse, EUIPO İtiraz Birimi tarafından incelenen karıştırılma ihtimali gerekçeli yukarıdaki itirazda, soldaki marka itiraz sahibine ait önceki tarihli topluluk markasını, sağ-

GOODIS GREAT

GOODiY

daki marka ise itiraz edilen başvuru konusu Topluluk Markasını ifade etmektedir. İhtilaf konusu mallar 3., 6., 9. ve 28. sınıfa dahil mallardır. İtiraz, İngilizce bilmeyen tüketiciler ile sınırlı olacak şekilde incelenmiştir.

Yukarıdaki kısımda da izah edildiği üzere, karıştırılma ihtimali değerlendirmesinde ilgili tüketici kesiminin tamamının markaları karıştırması şart değildir. Başka bir deyişle sadece bir kısım tüketici açısından markalar arasında karıştırılma ihtimalinin varlığı, itiraza konu marka başvurusunun reddi için yeterli olmaktadır. Avrupa Birliği'ne dâhil ülkelerden birinde yaşayan ve İngilizce bilen bir tüketici itiraz sahibine ait önceki markayı kolaylıkla "good", "is" ve "great" kelimelerinin birleşiminden oluşan ve "iyi hari-

kadır/mükemmeldir" anlamına gelen veya "God is Great" şeklinde ifade edilen ve dilimize "Allah büyüktür" veya "Allah kerim" şeklinde çevrilebilecek sloganı çağrışım yapan bir slogan markası olarak algılayacak iken İngilizce bilmeyen bir tüketici markada yer alan kelimelerin anlamını doğal olarak bilmeyecektir. Bu realiteden hareketle, EUIPO İtiraz Birimi incelemeyi kolaylaştırmak ve en kısa yoldan markalar arasında karıştırılma ihtimali olduğunu sonucuna varabilmek adına incelemeyi sadece İngilizce bilmeyen tüketiciler bakımından yapmıştır.

Başvuru konusu Topluluk Markasını oluşturan "Goodiy" kelimesinin herhangi bir anlamının bulunmadığı düşünüldüğünde, İngilizce bilen bir tüketicinin bütünsel bir anlama sahip önceki tarihli markayı başvuruya konu markadan en azından kavramsal açıdan ayırt etmesi zor olmayacaktır. Ancak aynı durum, İngilizce bilmeyen bir tüketici açısından geçerli değildir. Sözgelimi, EUIPO itiraz incelemesinde İngilizce bilgisine sahip olmadığı veri kabul edilen İspanyol tüketiciler açısından soldaki itiraz gerekçesi markayı slogan markası olarak algılamak oldukça güçtür. Buradan hareketle İspanyol tüketicilerin en azından İngilizce bilmeyen çoğunluk kısmı bu markalar arasında kavramsal bir değerlendirme yapamayacak ve markaları sadece görsel ve işitsel açılardan karşılaştırabilecektir. Bu du-

rumda önceki tarihli markanın baskın unsuru konumundaki GOODIS ve başvuruya konu markayı oluşturan GOODiY ibaresi arasındaki görsel ve işitsel benzerlik, İngilizce bilmeyen bir tüketici açısından markaların karıştırılabilmesi açısından yeterli olacaktır. İngilizce bilmeyen tüketiciler açısından karıştırılma ihtimalinin varlığının kolay bir şekilde tespit edilebildiği bu gibi durumlarda inceleme İngilizce bilmeyen tüketiciler baz alınarak yapılmakta, İngilizce bilen tüketicilerin inceleme konusu markaları kavramsal farklılık nedeniyle karıştırmayacağını net olması veya böyle bir karıştırılma ihtimali varsa da karar metninde şişkinlik yaratılmaması adına İngilizce bilen tüketiciler açısından bu ihtimalin varlığı sorgulanmamaktadır. EUIPO İtiraz Birimi açıklanan nedenlerle markalar arasında aynı veya benzer mallar bakımından karıştırılma ihtimali olduğu yönünde karar vermiş ve başvuruyu kısmen reddetmiştir.

EUIPO'nun sıklıkla kullandığı yukarıdaki sistematığa aşğıdaki itiraz da örnek gösterilebilir:

safestay

SureStay

İncelenen itirazda, soldaki marka önceki tarihli itiraz gerekçesi markayı, sağdaki marka ise başvuruya konu markayı göstermektedir. İtiraz gerekçesi marka Avrupa Birliği Topluluk Markası olduğu için ilgili tüketici kesimi

Avrupa Birliği'dir.

EUIPO İtiraz Birimi, incelemeyi Avrupa Birliği içerisinde İngilizce bilmeyen tüketiciler ile (örneğin, İspanyolca konuşan tüketiciler) sınırlamıştır. İnceleme kapsamında markalar görsel ve işitsel açıdan ortalama düzeyde benzer bulunmuştur. Kavramsal açıdan ise, ilgili tüketici kesiminin (İngilizce bilmeyen tüketiciler) sadece itiraz gerekçesi soldaki markanın başlangıcında yer alan figüratif S harfi ve başvuruda yer alan 6 noktalı yıldız temsil eden figüratif unsurunu anlayabileceği, bu nedenle markalardaki söz konusu unsurlar arasında kavramsal farklılık olduğu kabul edilmekle birlikte belirtilen hususun çok önem arz etmediği, zira bu unsurların ticari kaynak belirtme vasfının sınırlı olduğu ifade edilmiştir. Kararın sonuç kısmında ise, markaların bütünsel benzerliğinin karıştırılma ihtimali için yeterli olduğu, tüketicilerin farklı markalar arasında doğrudan bir karşılaştırma yapma şansına nadiren sahip olduğu, bunun yerine markaları hatırlarında kaldığı kadarıyla hatırlayabileceği, bu nedenle İngilizce bilmeyen tüketici kesimi açısından markalar arasında karıştırılma ihtimali olduğu belirtilmiştir.⁶

Yukarıdaki inceleme İngilizce bilen tüketiciler ile sınırlı şekilde yapılsaydı İngiliz tüketiciler açısından geçerli olabile-

cek markalar arasındaki kavramsal farklılıktan dolayı karıştırılma ihtimali olmadığı ileri sürülebilir ve hatalı bir karar verilebilirdi. Ancak daha önce de belirtildiği üzere, karıştırılma ihtimali olmadığı sonucuna ulaşabilmek için tüm tüketiciler bakımından bu ihtimalin bertaraf edilmesi gerekir. Avrupa Birliği'nde sadece İngiliz olan veya İngilizce bilen tüketiciler yaşamamaktadır. Buradan hareketle, EUIPO İtiraz Birimi bir kısım tüketici için markalar arasında karıştırılma ihtimali olmadığı yönünde karar tanzim etmek yerine diğer kısım tüketici açısından karıştırılma ihtimalinin mevcut olduğu yönünde karar almıştır. Esasında bu gibi durumlarda Türkiye'deki tüketiciler açısından da aynı değerlendirme yapılmalı, yabancı kelimeleri ve dolayısıyla markalar arasındaki kavramsal farklılıkları anlayan tüketicilerin yaklaşımı yerine bu kelimeleri anlamayan tüketicilerin yaklaşımı ölçü alınmalıdır.

Öte yandan, yabancı dilde kelimeler içeren markalarda ayırt edicilikten yoksunluk ve tanımlayıcılığa ilişkin mutlak ret incelemesi ile karıştırılma ihtimali incelemesine ilişkin değerlendirmenin birbirinden farklı şekilde yapılması gerekir. Mutlak ret nedenleri açısından konu ele alındığında, markada yer alan kelimenin ayırt edicilikten yoksunluğu veya tanımlayıcılığı ilgili tüketicilerin geneli açısından değerlendirilebilir. Bu çerçevede, ibarenin ilgili piyasada

herkesin kullanımına açık, ürünün ortalama tüketicisi tarafından yaygın bilinen, kullanılan ve anlaşılan bir ibare olup olmadığı araştırılmalıdır. Araştırmanın sonucunda bu yönde somut bir veriye ulaşılamıyorsa, kanaatimizce başvuru mutlak ret nedenleri kapsamında ayırt edicilikten yoksunluk ve tanımlayıcılık çerçevesinde redde konu olmayabilir. Karıştırılma ihtimali incelemesinde ise, yabancı dil bilgisine sahip olmayan tüketicilerin markalar arasındaki olası kavramsal farklılığı algılamayarak sadece görsel ve işitsel benzerlikler çerçevesinde markaları karıştırması mümkün olduğu gibi yabancı dil bilgisine sahip tüketicilerin de markalarda yer alan yabancı dildeki kelimeyi/kelimeleri bilmesi veya birden çok kelimedenden oluşan ve bitişik yazılmış bir markada markayı oluşturan kelimeleri algılayabilmesi ve bu sayede markanın ayırt edici ve tali unsurlarını tespit ederek markalar arasında ilişki kurması veya markaları karıştırabilmesi mümkündür.

Özetle, yapılan inceleme neticesinde markalar arasında karıştırılma ihtimali olmadığına kanaat getiriliyorsa, bu değerlendirmenin tüm tüketiciler için geçerli olup olmadığından emin olmak gerekirken, sadece bir kısım tüketici için karıştırılma ihtimalinin varlığı, markalar arasında karıştırılma ihtimali olduğu sonucuna bizi götürmek için yeterli olacaktır. Bununla birlikte, markalar arasında karıştırıl-

⁶ Benzer yönde başka bir EUIPO kararı için bkz. B 2729310 itiraz numaralı dosya. (JobStairs/JobStars)

ma ihtimali olduğu sonucuna ulaşabilmek için ilgili tüketici kesiminin yüzdesel olarak kaçta kaçının markaları karıştıracağı veya markalar arasında ilişki kuracağını tahmin etmenin bir önemi olmadığı gibi bu tahmine dayanarak karar tanzim etmek de doğru değildir. Önemli olan, somut olayın koşullarına göre değerlendirmenin hangi tüketici kesimi esas alınarak yapıldığını belirlemek ve bu doğrultuda kararı oluşturmaktır.

Ülkemizde genel yabancı dil bilgisi düzeyinin an itibariyle yüksek olmadığını kabul etmek şüphesiz yanlış bir tespit olmayacaktır. Uluslararası dil okulları şirketi EF (Education First) tarafından yapılan ve dünyadaki tüm ülkelerin İngilizce seviyesini ölçmeye yönelik İngilizce Yeterlilik Endeksi (English Proficiency Index, EPI) araştırması da bu tespiti doğrulamaktadır. Araştırmaya göre, Türkiye 2017 yılı itibariyle dünyada 80 ülke arasında 62. sırada, Avrupa'da ise 27 ülke arasında 26. sırada yer almıştır.⁷ EUIPO uygulamasında tüketicilerinin İngilizce bilmediği ve İngilizce kelimeleri anlamayacağı kabul edilen İspanya, bu sıralamada dünyada 80 ülke arasında 28., Avrupa'da ise 27 ülke arasında 21. sırada kendine yer bulabilmiştir. Sonuç olarak, ülkemizdeki yabancı dil bilgisi düzeyinin genel ortalama itibariyle yüksek olmadığı veya azımsanmayacak sayıda

yabancı dil bilmeyen kişi olduğu hesaba katıldığında, yabancı dilde kelimeler içeren markalarda mutlak ret nedenleri ve karıştırılma ihtimali değerlendirmesinin bu husus gözetilerek yapılması, bu bağlamda yüzeysel ve genel bir değerlendirmeden kaçınılması kanaatimizce daha makul ve yerinde olacaktır.

⁷ <https://www.ef.com.tr/eipi/>

FİKRİ EGZERSİZ

Sizler için birkaç soru hazırladık. Bazı soru tiplerini ilk defa görecekler için de mümkün olduğu kadar örneklerle açıklamaya çalıştık. Umarız çözerken eğlenirsiniz. Cevaplarınızı aşağıdaki e-posta adreslerine gönderebilirsiniz.

Mert KIYAN: mert.kiyan@turkpatent.gov.tr

Coşar ERÜNLÜ: cosar.erunlu@turkpatent.gov.tr

Resfebe Nedir?

Resfebe, kelime ya da kelime gruplarının harf, sayı ve resimler ile ifade edilmesi üzerine kurgulanmış bir oyundur.

Örnek: C1 → Cevap: CEBİR

"c" harfinin okunuşu olan "ce" ve "1" sayısının yazılışı olan "bir" kelimesinin birleşimi sonucunda "cebir" cevabı ortaya çıkmaktadır.

Örnek: NNNNNN → Cevap: ALTIN

6 (altı) adet "n" harfinin yer aldığı bu örnekte ise cevap "altın" kelimesidir.

Örnek :

Cevap: OKYANUS

"ok" şekli ve yan yazılmış "us" kelimeleri ile "okyanus" kelimesi ifade edilmiştir.

- S

Örnek :

Cevap: İLGİ

"İlgi" kelimesi, "Silgi" kelimesinden "s" harfinin çıkartılması ile ifade edilmiştir.

FİKRİ EGZERSİZ MARATONU - HAFTA - 1

Yarışmamız değişiyor! Gerek katılımı gerek de katılımcıların ödül kazanma şansını artırmak için hem puanlama hem de ödül sistemimizi değiştirdik.

4 sayılı bir maratona dönüşen yarışmamız da her sayının birincisine küçük bir hediye sunarken, maraton sonu genel puan tablosu birincisine ise akıllı bileklik hediyeleyeceğiz.

Puanlama sistemi ise şu şekilde olacaktır:

- Yarışmamıza bireysel katılım esastır.
- Yarışma cevaplama süresi 1 hafta ile sınırlandırılmıştır.
- Her sorunun ayrı puanı olacaktır.
- Cevap sayısı ve doğruluğuna bakmaksızın ilk cevap mailini atan kişi 15 puan, ikinci kişi 10 puan üçüncü kişi 7 puan, dördüncü kişi 5 puan alacaktır.
- Cevap sayısına ve doğruluğuna bakmaksızın ilk gün cevap gönderenler 15 puan, ikinci gün gönderenler 10 puan, üçüncü gün gönderenler 7 puan, dördüncü gün gönderenler 5 puan alacaktır.
- Aynı kişiden birden fazla cevap maili gelmesi halinde en son gelen mailde yer alan cevaplar kabul edilecek olup önceki cevap maillerinden almış olduğu ek puanlar hesaba katılmayacaktır. Ayrıca aynı kişiden gelen birden sonraki her mail için 10 ceza puanı kesilecektir.

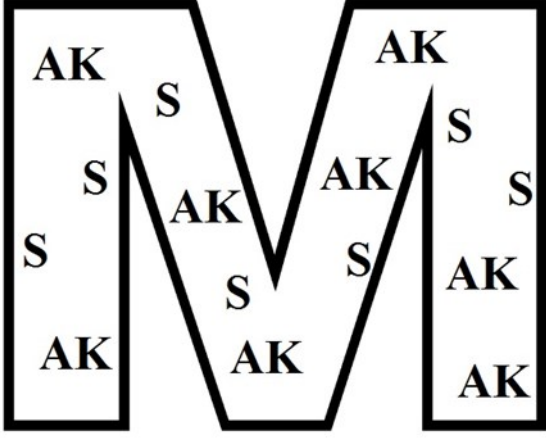
Bizlere göndereceğiniz cevaplar hem bizim motivasyonumuz için hem de hazırlayacağımız soru türlerini seçmemiz için çok değerli olacaktır. Lütfen katılımlarınızı esirgemeyiniz.

İyi eğlenceler.

Soru 1: Resfebe (23 Puan)

Soru 2: Resfebe (28 Puan)

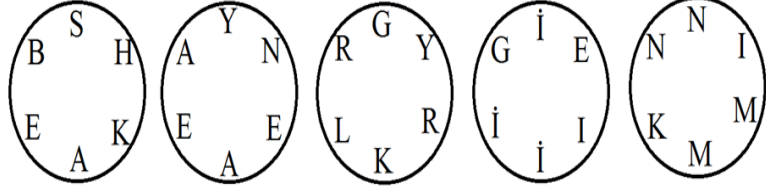

Soru 3: Resfebe (20 Puan)

MÜ

Soru 4: Kelime Çemberi (20 Puan)

Dairelerin yerlerini değiştirmeden, saat yönünde ya da aksi yönde öyle uygun şekilde çeviriniz ki aynı konumda bulunan harfler baştan sona okunduğunda anlamlı 6 kelime oluşsun. Cevaplarınızı kelimelerin arasına virgül koyarak giriniz.

Soru 5: 1'den 49'a kadar olan sayıları aşağıdaki kutulara öyle yerleştirin ki bütün satır, sütun ve köşegenlerde bulunan rakamların toplamı eşit olsun. (Cevaplarınızı tabloyu doldurarak oluşturmanız gerekmektedir.) (47 Puan)

Soru 6: Soru işareti yerine gelecek sayı kaçtır? (35 Puan)

$$12 + 4 = 45$$

$$8 + 6 = 45$$

$$5 + 8 = 35$$

$$5 + 4 = ?$$

Soru 7: Soru işareti yerine gelecek rakamları aralarına virgül koyarak yazınız. (45 Puan)

6	4	5
4	5	?
7	6	7
?	4	5

Soru 8: Soru işaretli yere gelecek sayı kaçtır? (32 Puan)

	22
	79
	64
	53
	?

Geçen sayının kazananı Şemsettin BALTA ve Fikri Egzersiz soru hazırlama ekibimiz.

1.sayının cevaplar:

- 1.Limonata
- 2.Akide
- 3.Yanıt/Çıtır
- 4.Yemek
- 5.4

6. $1 \ 7 + 1 / 6 = 4 + 1 / 2 + 2 / 3$

7.Cevap

8.

4	9	2
3	5	7
8	1	6

9.Sivas

10.Karton-Cüzdan-Fare-Anahtar/Tarhana

Marka ve Patent Uzmanları Derneği e-Dergisi

www.mapader.org

info@mapader.org.tr

Dergimizde yayımlanan yazı, makale, fotoğraf ve grafiklerin tüm hakları saklıdır. Bir bölümü ya da tamamı,, izin alınmadan, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz, çoğaltılamaz, yayımlanamaz.